

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Mgr. Jan Pečinka

Právní úprava podmínek lovu zvířat

Legal Framework of Conditions for Game Hunting

Rigorózní práce

Vedoucí rigorózní práce: doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.
Právo životního prostředí
Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 21.12.2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou rigorózní práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Radkově dne 24. ledna 2017

Mgr. Jan Pečinka

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Historický vývoj lovu	6
2.a. Historický vývoj lovu zvěře	6
2.b. Historický vývoj rybolovu	11
3. Právní úprava podmínek lovu zvířat v právu Evropské unie	15
4. Právní úprava podmínek lovu zvířat v mezinárodním právu	19
5. Obecná právní úprava podmínek lovu zvířat	21
6. Právní úprava podmínek lovu zvířat podle zákona o myslivosti	25
6.a. Zvěř	25
6.a.1. Normované a minimální stavy zvěře	26
6.a.2. Plán mysliveckého hospodaření	27
6.b. Honitba	29
6.b.1. Vytvoření honitby	31
6.b.2. Uznání honitby	33
6.b.3. Právo myslivosti a jeho výkon v honitbě	35
6.c. Lovectví	39
6.c.1. Lovecký lístek, povolenka k lovu, povinné pojištění, zbrojní průkaz a průkaz zbraně	39
6.c.2. Další podmínky lovu zvěře	42
6.c.3. Lov zvěře ve zvláštních případech	44
6.c.4. Zakázané způsoby lovu	46
6.c.5. Druhy lovu	51
6.c.6. Sokolnictví	52
7. Právní úprava podmínek lovu zvířat podle zákona o rybářství	54
7.a. Rybářství	54
7.a.1. Rybníkářství	54
7.a.2. Výkon rybářského práva	56
7.b. Rybářský revír	57
7.c. Lov ryb a vodních organismů	60
7.c.1. Rybářský lístek a povolenka k lovu	61
7.c.2. Hájení ryb a denní doba lovu	65
7.c.3. Povolené způsoby lovu	66
7.c.4. Povolené množství prisvojených ryb a zacházení s úlovkem	70
7.c.5. Zakázané způsoby lovu	72
8. Deliktní odpovědnost	75
8.a. Trestní odpovědnost	75
8.b. Odpovědnost za přestupky	78
8.c. Odpovědnost za jiné správní delikty	79
9. Popis a analýza právní úpravy podmínek lovu zvířat ve Slovenské republice	81
9.a. Porovnání slovenské právní úpravy s českou právní úpravou	87
10. Závěr	90
Zusammenfassung	108
Seznam použitých zdrojů:	109

Abstrakt

1. Úvod

V následující práci se pokusím blíže popsat právní úpravu podmínek lovu zvířat. Částečně tak naváži na svoji diplomovou práci, která se zabývala právní úpravou myslivosti. Toto téma jsem si vybral záměrně, protože sám myslivost již sedmým rokem aktivně provozuji. Lze říci, že myslivost je naší „rodinnou láskou“. Věnuje se jí i můj tatínek, strýc, bratranec a děda. Prababiččin švagr byl hajným na panství zámku Bechyně. Mě myslivost provází od žákovských let a naplňuje veškerý můj volný čas.

Jako aktivní člen mysliveckého spolku svou pozornost zaměřím zejména na myslivost a s ní spojený lov, ale rovněž lovu ostatních druhů zvířat bude věnována patřičná pozornost.

Kromě běžně používaných formulací jsou uplatněny také výrazy tzv. myslivecké mluvy. Jelikož ani právní úprava se pevně nedrží používání termínu výkon práva myslivosti, ani já tak nebudu činit a v zájmu pestré jazykové skladby budu používat i jiné běžné výrazy jako provozování myslivosti, užívání honitby, myslivecké hospodaření aj.

Ve své práci se zaměřím především na současnou právní úpravu, ale neopomenu zmínit ani historický vývoj lovu, a to v kapitole 2. Pokusím se nastínit jeho nejvýznamnější milníky od nejstarších dob, kdy lov byl prostředkem pro přežití, až po současnost. Zvýšenou pozornost budu věnovat zejména právním úpravám 20. století.

Další kapitola je věnována předmětné právní úpravě v rámci Evropské unie, která sice danou problematiku neupravuje komplexně, nicméně poskytuje obecný právní základ pro úpravu dané problematiky v právních řádech jednotlivých členských států, tedy i České republiky.

Ve 4. kapitole jsou vybrány nejvýznamnější mezinárodní úmluvy, které pro své signatářské státy stanovuje základní podmínky lovu zvířat, přičemž je především kladen důraz na ochranu zvířat, na vytvoření podmínek pro zachování co nejpestřejší druhové skladby zvířat i pro budoucí generace.

V 5. kapitole jsou uvedeny a popsány právní předpisy, které představují obecný právní rámec právní úpravy České republiky. Jedná se o předpisy, které stanoví základní podmínky lovu zvířat, od nichž se pak odvíjí právní úprava

zabývající se jednotlivými konkrétními oblastmi, tedy myslivostí i rybářstvím.

Kapitola 6. je zaměřena na právní úpravu podmínek lovu zvířat v rámci výkonu práva myslivosti. V této kapitole popisují nejen samotné podmínky lovu zvířat (v myslivecké terminologii zvěře), ale snažím se také alespoň nastínit nejvýznamnější souvislosti lovu, bez jejichž objasnění by uvedená problematika nedávala smysl. Pokusím se tedy vyložit nejen pojem zvěř, ale i systém plánování jejího lovu a také problematiku honiteb, neboť pouze v jejich rámci lze vykonávat právo myslivosti, jehož nedílnou součástí lov zvěře je.

Sedmá kapitola popisuje právní úpravu lovu v rámci rybářství. Rovněž v rybářství se nejedná pouze o rybolov, proto i v této kapitole je věnována pozornost také dalším, základním pojmům, které jsou nutné k pochopení dané problematiky.

Deliktní odpovědnosti na úseku lovu zvířat se věnuje kapitola 8. V této kapitole je rozebrána jak problematika trestní odpovědnosti (zejména trestného činu pytláctví), tak i problematika odpovědnosti za přestupky i jiné správní delikty.

Devátá kapitola obsahuje základní popis právní úpravy podmínek lovu zvířat, která je účinná ve Slovenské republice. Kapitola obsahuje také srovnání s naší právní úpravou.

Obsahem závěrečného shrnutí je i můj názor na nedostatky aktuální právní úpravy a návrh možných úprav – viz kapitola 10.

2. Historický vývoj lovu

Lov je téměř tak starý jako lidstvo samo. Vývoj lovu zvěře i ryb se vyznačuje podobnými až shodnými rysy, postupně, zejména s narůstající právní regulací, se začíná diferencovat, nicméně hlavní smysl obou právních úprav – ochrana živočichů jako přírodního bohatství – zůstává stejný.

2.a. Historický vývoj lovu zvěře

Lov, ostatně tak jako lidská populace, se postupně vyvíjel. V nejstarších dobách byl lov základním prostředkem obživy, ale nejen to. Ulovená zvířata poskytovala i kožešinu, parohy a kosti, jejichž pomocí si naši prapředci zhotovovali různé nástroje nebo jim sloužily i jako stavební materiál. S rozvojem zemědělství začíná lov postupně ztrácet svůj význam jako zdroj obživy, stává se z něj jen doplňkový zdroj potravy. Jeho hlavní význam tkví spíše v ochraně polí a stád před divokou zvěří. Z těchto dob se zachovalo jen málo písemných záznamů k tomuto tématu, tudíž se můžeme jen domnívat, jak moc významný lov byl.

V době vlády prvních knížat se společnost začala rozdělovat a právo lovu určitých druhů zvěře si přisvojovala knížata a členové jejich družin. Ostatní obyvatelstvo, zejména zemědělské, ztratilo k těmto druhům zvěře přístup. Kníže Boleslav I. vydal kolem roku 950 nařízení, které stanovilo, že lov je výhradním právem panovníka, tzv. regál. Panovník mohl udělovat lovecké právo, ale této možnosti využíval jen zřídka. Když už lovecké právo leníkovi propůjčil, většinou se týkalo jen drobné zvěře. Později právo lovu obdržela i některá města, ovšem prostý lid tohoto práva nikdy nenabyl. Z nejstarších písemných záznamů, datovaných kolem roku 1000, lze vyčíst, že lov byl u knížat velmi oblíbený. I proto si ho vyhrazovali pro sebe a své blízké, o čemž svědčí i ustanovení funkce lovčího. Nejstarším známým členem knížecí družiny, jmenovaným do této funkce, byl Hovora, který tohoto významného postavení dosáhl záchranou knížete Jaromíra. Úkolem lovčího bylo zejména obhospodařování panovnických lovišť, dodávání zvěřiny, ale také plánování a zajišťování řádného průběhu lovů. Ačkoliv se u této hodnosti měnil význam i podstata, přetrvala až do 19. století.

Vedle osoby ustanovené do této funkce museli činnosti spojené s lovem obstarávat i další služebníci, tzv. lovci, v pozdějších dobách pak polesní, lesní a od 16. století se začíná objevovat pojmenování myslivec.

Myslivcům byli podřízeni hajní. Společně měli pečovat nejen o les, ale i o zvěř. Hlavní náplní jejich činnosti byla regulace stavů drobných predátorů, jako například lišek, kun, tchořů, ale i jestřábů, vran či strak. Důsledně také dbali na potírání pytláctví, které i v té době, podobně jako dnes, bylo rozšířeným nešvarem. Snad největší intenzity dosahovalo pytláctví koncem 17. st. a také v polovině 19. st. V tomto období se po lesích potulovaly celé pytlácké tlupy. Jak uvádí archivní záznamy, pytláci na Křivoklátsku ulovili trojnásobně víc jelenů a srnců než právoplatní lovci. Nelze se tedy divit, že proti pytlákům byl veden nemilosrdný boj. Za vlády Josefa II. vešel v platnost lovecký řád, v němž bylo zakotveno právo pytláka zastřelit.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že právo lovu bylo důsledně chráněno. Pokud se někdo dopustil přestupku, zpravidla následoval velmi přísný trest. Ovšem i přes tuto přísnou regulaci začalo zvěře ubývat. Nemohl za to ani nadměrný lov, ani pytláctví, ale hlavní příčinou byly změny v krajině, kdy lesů začalo ubývat, a stávající lesní porosty se vyznačovaly zhoršenou kvalitou. Z těchto důvodů se začala myslivosti věnovat zvýšená pozornost. Lov se tak postupně stává neodmyslitelnou součástí myslivosti.

Od r. 1388 se začíná uplatňovat tzv. právo dominikální, vyplývající z nařízení krále Václava IV. Podle tohoto nařízení byl lov výsadou vrchnosti. Panovník měl vyhrazené jen určité lovecké okrsky. Jako příklad lze uvést Ferdinanda I., který měl vyhrazen lovecký obvod v okruhu 1 míle od Prahy.

Od 16. st. začínala mít péče o zvěř centralizovanou podobu. Byly vydány první lovecké instrukce, a to císařem Maxmiliánem v roce 1568, další vydal císař Rudolf II. roku 1599. Instrukcemi byl výrazně omezen lov na královských statcích. Jejich hlavním účelem bylo zamezit lovu zvěře nepovolanými osobami. Tyto instrukce dále zakazovaly i plašení zvěře, mýcení či pálení dřeva, poprvé bylo zakázáno pasení dobytka, koní a koz v lesích, což byl do této doby obyčejný jev. Obyčejný lid byl z lovu vyloučen, mohl se na něm podílet jen jako „pomocný personál“, zejména nadháněním zvěře či pomocí při přepravě ulovené zvěře.

Český sněm přijal r. 1573 usnesení, které obsahuje i nařízení o hájení a době lovu zvěře. Právě v této době se myslivost stává povoláním.

Od 18. st. začíná lov zvěře včetně myslivosti ustupovat lesnictví. Tento trend výrazně podpořily lesní řády Marie Terezie z let 1754 a 1756. Tyto předpisy měly zabránit neustálému kácení a pustošení lesů. Vlastník lesa musel zalesnit vykácené plochy. Bylo zakázáno budování dřevěných plotů, domů, dokonce se nesměly stavět ani máje. Mosty se měly místo z dřeva stavět z kamene. V tomto trendu pokračuje i její syn Josef II., který vydává r. 1786 Řád o myslivosti neboli Všeobecný honební patent. V něm je zdůrazňována ochrana polních plodin, v případě vzniku škody lovem vzniká povinnost tuto škodu nahradit, černá zvěř smí být chována jen v oborách. V důsledku předchozího zrušení nevolnictví došlo k úbytku pracovních sil, proto se začíná upouštět od náročného chovu velké zvěře, např. jelení, mufloní, a naopak se pozornost soustřeďuje na zvěř drobnou a srnčí. Dochází jím také k převedení práva myslivosti na stát, který byl oprávněn jej svěřovat.

Rovněž v 19. st. se myslivost a tedy i lov zvěře podřizuje lesnímu hospodaření. Tuto linii dodržuje i Říšský patent o myslivosti č. 154 vydaný císařem Františkem Josefem I. r. 1849. Jedná se o významný milník v dějinách myslivosti, protože základním předpokladem výkonu práva myslivosti se stalo vlastnictví půdy. Patent umožnil zakládání honiteb vlastních i společenstevních, honitby mohly být i pronajímány. U vlastních honiteb byla nejmenší možná výměra 200 jiter, tj. 115 ha souvislých pozemků. Do společenstevních honiteb se sdružovali vlastníci menších pozemků jedné obce. Zemský zákon o myslivosti byl vydán roku 1856 pro Čechy. Pro Moravu byl vydán roku 1873, o čtyři roky později i pro Slezsko. Stále se však ještě nejedná o zpřístupnění myslivosti veškerému obyvatelstvu. Honební zákon vydaný r. 1866 stanoví: „nikdo nesmí vykonávati myslivost osobně bez honebního lístku (lístku na honbu) příslušným úřadem vydaného, nebo bez honebního certifikátu lístek honební ve smyslu § 27 nahrazujícího.“¹ Mezi osoby, kterým honební lístek nesměl být vydán, patřili např. dělníci pracující za mzdu denní nebo týdenní, osoby chudobné či na duchu choré. Zákon stanovil obecnou dobu hájení veškeré zvěře na období od 1. února do 31. července, výjimka se vztahovala na

¹ Ustanovení § 26 a) honebního zákona z r. 1866

všechnu zvěř škodnou, srnce či např. na divoké husy a kachny. S tímto je spojen začátek intenzivních chovů drobné zvěře pokračující až do 60. let 20. st., kdy v důsledku změn v zemědělském hospodaření začalo drobné zvěře rapidně ubývat. Tento trend bohužel přetrvává dodnes.

Prvním významnějším zákonem, vztahujícím se k podmínkám lovu zvěře, vydaným v nově utvořeném československém státě, byl zákon č. 98/1929 Sb., známý pod názvem „Malý honební zákon“. Zákon stanovil především dobu hájení jednotlivých druhů zvěře. Dobu hájení mohl měnit zemský úřad, důvodem mohly být nepříznivé přírodní podmínky nebo ohrožení lesního či zemědělského hospodaření. Chytání koroptví do sítí bylo možné jen na základě zvláštního povolení okresního úřadu.

V době trvání Protektorátu Čechy a Morava byla vydána dvě vládní nařízení o myslivosti - č.127/1941 a č.128/1941. Dnešního pojmu honitba odpovídal pojem honební okrsek, nejnižší výměra vlastního honebního okrsku činila 115 ha, u společenstevního pak 250 ha. Nejvyšší myslivecký úřad, jímž bylo Ministerstvo zemědělství, však mohl stanovit nejnižší výměru odlišně. Hájení nebyli vedle lišek např. ani divocí králíci či jestřábi.

Dne 18. 12. 1947 přijalo Ústavodárné shromáždění republiky Československé zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti, který sjednocoval právo myslivosti pro území celé republiky. Zvěř rozlišoval na užitkovou a škodlivou (škodnou). Nejnižší výměra byla stanovena pro honitby společenstevní 150 ha, pro vlastní 200 ha. Zákon na straně jedné upravoval doby lovu jednotlivé zvěře, na straně druhé obsahoval výčet druhů zvěře, které byly celoročně hájeny. Základním předpokladem pro lov zvěře je nadále vlastnictví loveckého lístku a povolenky k lovu. Bez těchto dokladů byl lov protiprávní.

Nadále trvá povinné členství: *„Držitelé tuzemských loveckých lístků se povinně sdružují v Československé myslivecké jednotě, která je jedinou uznanou celostátní organizací mysliveckou a skládá se ze Zemského svazu pro Čechy, Zemského svazu pro zemi Moravskoslezskou a Svazu loveckých ochranných spolků na Slovensku. Nevyžádá-li si člen po uplynutí platnosti loveckého lístku do tří měsíců nový lovecký lístek anebo bude-li mu lovecký lístek odňat nebo pravoplatně*

*odepřen, přestává býti členem. Ministerstvo zemědělství může povolití výjimky.*² Zakázaným způsobem lovu se stává trávení zvěře jedem, ovšem tento zákaz se nevztahuje na trávení strak a vran, okresní národní výbor mohl povolit také trávení lišek. Uvedené výjimky bylo možné udělit pouze mysliveckému hospodáři a mysliveckému hajnému.

K dalším změnám došlo roku 1962, kdy byl přijat zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti. K vytvoření honitby je zapotřebí nejméně 500 ha souvislých honebních pozemků, právo myslivosti už nenáleží vlastníkům pozemků, ale nově s ním disponují státní organizace – státní lesy, státní statky a JZD. Tyto organizace ho pak postupovaly mysliveckým sdružením, samozřejmě za úplatu. Od této doby se podmínky pro zvěř, zejména drobnou, začínají zhoršovat. Vliv na to má nejen rozorávání mezí a scelování pozemků, ale i nadměrné používání chemie v zemědělství, jeho mechanizace i znečišťování vod a ovzduší.

Zůstává povinnost vlastnit lovecký lístek a povolenku k lovu, tu nemusí mít myslivecký hospodář a osoby lovící v jeho přítomnosti.

K provedení zákona byla vydána vyhláška č. 25/1962 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře, která stanovila bližší podmínky lovu. Vyhláška umožňovala např. lov na výrovkách.

Dobové situaci odpovídá institut mysliveckého důvěrníka, zavedený § 9 uvedené vyhlášky. Byl ustanovován okresním národním výborem a mezi jeho úkoly patřila mimo jiné také kontrola plnění plánu mysliveckého hospodaření a lovu v jednotlivých honitbách. K dokreslení situace lze uvést také zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, jímž bylo stanoveno, že *„držet a nosit kulovou zbraň může jen ten, komu bylo vydáno okresní (obvodní, městskou) správou Sboru národní bezpečnosti ... povolení k držení a nošení kulové zbraně.”*³ Ustanovení § 7 odst. 1 téhož zákona pak stanovilo, že takové povolení lze vydat mimo jiné jen osobě občansky bezúhonné. V praxi tak mohl držet kulovou zbraň pro lovecké účely pouze úzce vymezený okruh osob, zejména zasloužilí a prověřeni „straníci“.

Po pádu komunistického režimu byla právní úprava myslivosti a lovu novelizována až roku 1992, a to zákonem č. 270/1992 Sb., zákon České národní

² Ustanovení § 4 zákona č. 225/1947 Sb.

³ Ustanovení § 6 zákona č. 147/1983 Sb.

radu, kterým se mění a doplňuje zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona České národní rady č. 146/1971 Sb., zákona České národní rady č. 96/1977 Sb. a zákona České národní rady č. 143/1991 Sb. Největší změnou, ovšem zcela zásadní, bylo přiznání práva myslivosti opět vlastníkům pozemků. Výměra honiteb zůstává zachována, vlastníci v nich mohou dle § 14 odst. 2 vykonávat myslivost sami nebo honitbu smluvně pronajmout československé fyzické nebo právnické osobě nebo jejich sdružení.

V současné době se výkon myslivosti, tím pádem i podmínky lovu zvěře, řídí zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“), který spolu s ostatní platnou legislativou rozeberu v následujících kapitolách.

2.b. Historický vývoj rybolovu

Rybolov, obdobně jako lov zvěře, sloužil v počátcích svého vývoje především k zajištění obživy. Dostupné prameny hovoří o tom, že lov ryb jako jeden ze způsobů získávání kvalitní potravy, byl praktikován už v době kamenné.⁴ O slovanských kmenech, které naše území osídlily v 6. a 7. století, lze říci, že patřily mezi zkušené rybáře. Vliv na to měla zejména skutečnost, že přicházely z oblastí, kde byl hojný výskyt ryb (např. od řeky Visly nebo Dněpru), a tudíž jejich lov byl jedním z důležitých způsobů obživy. Pokud se jedná o způsob lovu, používaly slovanské kmeny, dle archeologických nálezů, zejména vrše a sítě.⁵

Na právo rybolovu se v těchto nejstarších dobách nevztahovala žádná omezení. Lovit ryby tedy mohl kdokoliv. Tento stav se začal měnit s postupným utvářením prvních státních útvarů na našem území. V této době se totiž uplatňovala právní fikce, že panovník je vlastníkem veškeré půdy. Jelikož hovoříme o právní fikci, neznamena to, že panovník skutečně všechny pozemky vlastnil, ale to, že si činil nárok na veškeré výnosy z půdy, tedy také na ryby nacházející se ve vodách na území „státního útvaru“. Také toto právo, stejně jako právo lovu zvěře, přenechával panovník, samozřejmě za úplatu, členům své družiny.

Ve 14. a 15. st. začaly vznikat na povodích jednotlivých řek první cechy

⁴ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 11

⁵ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 11

rybářů, které si stanovovaly svá vlastní vnitřní pravidla, jejichž hlavním účelem bylo zajistit, aby rybářství vykonávali pouze odborně zdatní jedinci.

Dalším subjektem oprávněným k výkonu rybářství byli tzv. „rustikální rybáři“.⁶ Jednalo se o poddané, kteří měli vodní toky, ale i další pozemky, pronajaté od panských dominikálních držav. Rustikální rybář měl povinnost určité množství ulovených vodních tvorů odvádět panství, co ulovil nad stanovenou míru, stalo se jeho vlastnictvím, přičemž bylo ponecháno zcela na jeho vůli, zda si to nechá pro vlastní potřebu, nebo prodá dalším zájemcům.

16. st. se v českých zemích vyznačuje naprosto ojedinělým rozvojem rybníkářství. Rybníky jsou budovány na téměř každém vhodném místě. Toto století je vyznačováno jako Zlatý věk českého rybníkářství. V té době činila výměra rybníků pro chov ryb 180 000 ha. Mezi největší budovatele rybníků nepatřila pouze šlechta (kromě Rožmberků lze např. uvést rod Pernštejnů, který podle dobových záznamů založil jen na Pardubicku kolem 400 vodních objektů, a to často nemalých rozměrů),⁷ ale také města či církve. Rybníkářství se v této době stalo jednou z nejvýznamnějších ekonomických aktivit. Rozmach rybníkářství byl ukončen třicetiletou válkou (1618 - 1648), která vedla k rozpadu rybníčního hospodářství.

Zrušením poddanství, které bylo vyhlášeno 7. září 1848 na návrh říšského sněmu císařem Ferdinandem I. Dobrotivým, se rybáři, živící se chovem a lovem ryb, stali živnostníky, kteří měli rybníky v pronájmu.

Mimo rybníky mohli lovit ryby všichni zájemci, neboť ryby v tekoucích vodách měly postavení věci ničí, takže si je mohl přivlastnit kdokoli. Tato úprava vedla k nadměrnému lovu ryb, vodní toky byly doslova pustošeny. Z těchto důvodů nastala potřeba rybolov určitým způsobem regulovat. Za tímto účelem byl vydán zákon o rybářství ve vodstvu vnitrozemském č. 58/1885 z. ř. (zákoníku říšského). Tento zákon zrušil právo volného lovu ryb, nicméně nečinil rozdíl mezi rybolovem a rybníkářstvím. Podle uvedeného zákona právo lovu ryb v umělých vodních shromaždištích nebo korytech příslušelo držitelům těchto zařízení.⁸ Právní úpravu lovu ryb ve „volných“ vodách ponechal na jednotlivých zemských zákonodárných sborech. V českých zemích se tak stalo až zákonem č. 22/1883 čes. z. z. Tento

⁶ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 12

⁷ <http://cz-ryby.cz/files/nase-0.pdf>, str. 20

⁸ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 13

zákon rozlišoval vody veřejné a soukromé (zde mohl lovit pouze vlastník vody, či osoba, která od něj toto právo získala). Ve veřejných vodách mohla lovit ryby pouze osoba, která byla držitelem obdoby dnešního rybářského lístku. Podle § 5 uvedeného zákona vydával rybářský lístek politický úřad okresní, přičemž na něm muselo být uvedeno jméno jeho držitele; voda (místo), kde lze lovit; druh ryb, které lze lovit; případně vyznačeny některé zvláštní výjimky.

K ochraně ryb před nadměrným lovem sloužila také doba hájení jednotlivých druhů ryb, která byla stanovena vyhlášením c. a k. místodržitele pro Čechy ze dne 24. 4. 1885. Vyhlášení stanovilo také lovné míry ryb.

Uvedenými právními předpisy byl položen základ pro moderní rybářské právo. O jejich kvalitě svědčí skutečnost, že pro české země byly zcela převzaty do právního řádu nově vniklé Československé republiky (zde je nutné poznamenat, že na území Slovenska a Podkarpatské Rusi byla úprava odlišná) a beze změn „přečkaly“ celé meziválečné období.

Funkce rybolovu byla výhradně hospodářská, ekonomická, teprve na konci 19. st. dostává rybolov nový rozměr, když se po vzoru zahraničí začínají formovat skupiny osob, které chtějí provozovat rybolov jako sportovní činnost. Rybolov tak přestává být pouze zdrojem ryb či zisku, ale stává se také určitou formou boje o vítězství nad druhými, o prestiž.

Na základě zákona č. 142/1947 Sb. a zákona č. 46/1948 Sb. došlo k vyvlastnění také rybníků v soukromém vlastnictví. V oblasti rybářství došlo k vytvoření Státního rybářství, které mělo nově zajišťovat chov ryb v rybnících.

Za této situace byl vydán nový zákon o rybářství – zákon č. 62/1952 Sb., k jeho provedení pak byly vydány tři vyhlášky Ministerstva zemědělství. Vzhledem k výše uvedenému zákon nehovoří o vlastnících rybníků, ale pouze o držitelích. Zákon dále pod pojmem rybářství rozumí jednak výkon rybářského práva v tekoucích vodách a jednak také hospodaření v rybnících (viz § 2 uvedeného zákona). Rybářské právo v tekoucích vodách, jehož obsahem bylo také právo ryby lovit, patřilo podle § 3 odst. 1 zákona č. 62/1952 Sb., o rybářství, státu. Uvedený zákon, konkrétně jeho § 4, ukládal státu, aby umožnil výkon rybářského práva, v co nejširším rozsahu, pracujícím lidu. Nezbytným předpokladem k lovu ryb byl rybářský lístek (vydáváný tehdejšími okresními národními výbory) a povolenka

k rybolovu (vydáváná rybářským hospodářem).⁹ Ustanovení § 8 vyhlášky č. 363/1952 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o rybářství, zavedlo institut zvláštní povolenky k rybolovu. Kromě diplomatických činovníků se (ve výjimečných případech) jejím držitelem mohla stát i kterákoliv jiná osoba. Taková povolenka pak nahrazovala jak rybářský lístek, tak i „běžnou“ povolenku k rybolovu.

Uvedená vyhláška stanovila v § 17 odst. 1 také zakázané způsoby lovu. Zakazovalo se např. chytat ryby za pomoci prostředků otravných, výbušných či omamných; sbírat jikry; tlouct nebo chytat ryby pod ledem nebo lovit pstruhy na červy. Většina těchto zákazů zůstala zachována i v následných právních úpravách.

Výše uvedená právní úprava rybářství byla poměrně brzy nahrazena novou právní úpravou, a sice zákonem č. 102/1963 Sb., o rybářství. Zákon nově upravoval, co se také rozumí tekoucí vodou – podle § 6 odst. 2 uvedeného zákona lze pod tento pojem zařadit např. také jezera, tůňe nebo odvodňovací a zavodňovací kanály. Zajímavostí je, že tekoucí vodou se mohl stát také rybník, ovšem jen tehdy, pokud byl prohlášen za trvale nezpůsobilý k řádnému rybníkářskému hospodaření.

V roce 1957 byl založen Československý rybářský svaz, v němž se mohli dobrovolně sdružovat českoslovenští občané s aktivním zájmem o rybářství. Právě tento svaz byl jedním ze subjektů (vedle jiných státních organizací či podniků), kterým stát (bezplatně) přenechával výkon rybářského práva. Tyto subjekty pak, jako uživatelé jednotlivých rybářských revírů, vydávaly povolenky k rybolovu.

V současné době je v dané oblasti základním pramenem práva zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rybářství“). Tento zákon, včetně související právní úpravy, blíže rozeberu v kapitole č. 7.

⁹ Viz § 7 odst. 1 zákona č. 62/1952 Sb., o rybářství

3. Právní úprava podmínek lovu zvířat v právu Evropské unie

Právní úprava podmínek lovu zvířat není v právní úpravě Evropské unie uceleně kodifikována. Dané oblasti se dotýká celá řada právních předpisů, z nichž některé jsou pro samotný lov zvířat více a jiné méně významné.

Mezi tři nejvýznamnější právní akty Evropské unie, které upravují podmínky lovu zvířat, lze nepochybně zařadit nařízení Rady (ES) č. 338/97, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (dále jen „nařízení č. 338“), směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků (dále jen „směrnice o ptácích“) a směrnici Rady č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „směrnice o stanovištích“).

Cílem nařízení č. 338 je podle čl. 1 tohoto nařízení ochrana druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a zaručit jejich zachování, a to skrze regulaci obchodu s nimi. Nařízení hovoří o tom, že předmětem jeho ochrany je exemplář, tj. *„jakýkoli živočišný nebo rostlinný jedinec, ať živý nebo neživý, patřící k některému z druhů zařazených do příloh A až D, jakákoli jeho část nebo odvozenina, ať tvoří součást jiného zboží či nikoli, jakož i jakékoli jiné zboží, u něhož je podle průvodních dokumentů, obalu nebo označení či etikety nebo jakýchkoli jiných příznaků patrné, že představuje nebo obsahuje části či odvozeniny živočichů nebo rostlin uvedených druhů, pokud takové části či odvozeniny nejsou vyňaty z působnosti ustanovení tohoto nařízení nebo ustanovení týkajících se přílohy, do které je dotyčný druh zařazen, a to vyznačením této skutečnosti v dotyčných přílohách. Exemplář se považuje za exemplář druhu zařazeného do příloh A až D tehdy, pokud jde o živočicha nebo rostlinu, z jehož "rodičů" alespoň jeden patří ke druhu zařazenému do těchto příloh, případně pokud jde o část či odvozeninu z takového živočicha nebo rostliny.“*¹⁰

Nařízení obsahuje čtyři přílohy, přičemž na druhy živočichů zařazené v jednotlivých přílohách se vztahují různé podmínky pro jejich dovoz nebo vývoz, včetně jejich přemísťování. Obecně lze konstatovat, že se tak může dít pouze na

¹⁰ Viz č. 2 písm. t) nařízení č. 338

základě speciálního povolení, k jehož získání je nutné splnit řadu podmínek stanovených zejména v čl. 4, 5 a 9 nařízení č. 338.

V přílohách A, B a C je uveden např. drop velký, včelojed lesní nebo kočka divoká. V příloze D je pak uveden např. bažant královský.

Podle čl. 16 uvedeného nařízení je porušení stanovených pravidel nutné sankcionovat, konkrétní podoba sankcí je ponechána na jednotlivých členských státech.

Směrnice o ptácích má za cíl ochranu „*všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahuje Smlouva. Zahrnuje ochranu, regulování těchto druhů a péči o ně a stanoví pravidla pro jejich využívání.*“¹¹ Důraz je kladen zejména na stěhovavé druhy ptáků, jejichž účinná ochrana vyžaduje vzájemnou spolupráci jednotlivých států, na jejichž území se daný druh vyskytuje nebo přes jejichž území migruje. Ochrana se nevztahuje pouze na samotné ptáky, ale podle čl. 1 bodu 2. dané směrnice také na jejich vejce, hnízda a stanoviště.

Samotná ochrana spočívá nejen v povinnosti členských států vytvářet příznivé životní podmínky,¹² ale také ve stanovení zákazů, které mají přispět k příznivému vývoji jednotlivých populací ptáků.¹³ Jako příklad lze uvést zákaz úmyslného usmrcování a odchyty nebo zákaz sběru vajec ve volné přírodě, a to i prázdných. Uvedené zákazy nejsou absolutní, neboť podle čl. 7 bodu 1. uvedené směrnice lze druhy uvedené v příloze II směrnice lovit za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy. Tato příloha se ještě dělí na část A a na část B. Druhy uvedené v části A (jedná se např. o husu velkou, koroptev polní či holuba hřivnáče) lze případně lovit na území každého členského státu. Naproti tomu druhy uvedené v části B mohou být loveny pouze v tom členském státě, u jehož jména jsou uvedeny. Pro Českou republiku se jedná např. o straku obecnou či vránu obecnou.

Podle bodu 4. uvedeného článku musí být takový lov prováděn při respektování zásady rozumného využívání a ekologicky vyvážené regulace příslušných ptačích druhů. Lov také nesmí být prováděn v době odchovu mláďat a

¹¹ Viz čl. 1 bod 1. směrnice o ptácích

¹² Viz čl. 3 bod 2. směrnice o ptácích

¹³ Viz čl. 5 směrnice o ptácích

v době rozmnožování.

Nadto jsou v příloze IV písm. a) směrnice o ptácích uvedeny některé prostředky či způsoby lovu (např. výbušniny, jedy, lepidla či zdroje umělého osvětlení), jejichž použití je zakázáno.

Závěrečná ustanovení dané směrnice pamatují také na to, aby opatření přijatá na jejím základě nevedla naopak ke zhoršení současné situace, a také umožňují členským státům přijmout přísnější ochranná opatření.

Směrnice o stanovištích se zaměřuje především na „opatření, která jsou potřebná pro zachování nebo obnovu přírodních stanovišť a populací volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v příznivém stavu z hlediska jejich ochrany.“¹⁴ Cíl takové ochrany spočívá zejména v zajištění biologické rozmanitosti.

K zajištění uvedené ochrany má podle čl. 4 uvedené směrnice sloužit vytvoření spojitě evropské ekologické sítě zvláštních oblastí ochrany. Tato soustava má název NATURA 2000. Návrh lokalit, které budou do této soustavy zařazeny, podávají jednotlivé členské státy. Návrh je projednán s Evropskou komisí, pokud je lokalita přijata, vyhláší ji jako součást NATURY 2000 příslušný členský stát. Pouze pokud členský stát do svého návrhu opomene některou lokalitu, která je z pohledu Společenství významná, dojde mezi tímto státem a Evropskou komisí ke dvoustranným konzultacím. Pokud rozdílný pohled na danou lokalitu nebude odstraněn ani pak, rozhodne o jejím zařazení či nezařazení do NATURY 2000 Evropská rada.

Jednotlivá ochranná opatření jsou opět ponechána na konkrétních členských státech. Směrnice pouze uvádí, že pro druhy živočichů uvedené v příloze IV a) [je zde uveden např. norek evropský, jeseter velký nebo bobr evropský (s výjimkou populací, které se nachází v některých státech)] musí být stanoveny zákazy spočívající např. zákazu ničení nebo poškozování míst rozmnožování.¹⁵

V příloze II směrnice jsou uvedeny druhy živočichů a rostlin, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany. Z živočichů se jedná se např. o vydru říční, rýsa ostrovida či o hlavatku obecnou.

Příloha VI směrnice pak zakazuje některé metody a prostředky odchytu a

¹⁴ Viz čl. 1 písm. a) směrnice o stanovištích

¹⁵ Viz čl. 12 bod 1. písm. d) směrnice o stanovištích

usmrcování a způsoby přepravy. U savců je zakázáno používat např. kuše, zdroje umělého světla nebo plynování a vykuřování. U ryb je zakázáno používat jed a výbušniny.

Zmínit je třeba i nařízení rady č. 708/2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře. Toto nařízení upravuje to, že nepůvodní druhy na území EU jsou pro chov ryb brány jako původní a mohou být chovány. Netýká se to ale rybářských revírů, pouze rybníkářství (produkční akvakultury).

4. Právní úprava podmínek lovu zvířat v mezinárodním právu

Právní úprava podmínek lovu zvířat v mezinárodním právu je do značné míry propojena s výše uvedenou právní úpravou Evropské unie, neboť její právní akty v řadě případů navazují na příslušné mezinárodní smlouvy. Řada mezinárodních smluv se zabývá ochranou nejen živočichů, ale také rostlin, které však nejsou předmětem této práce, proto je v následujících řádcích záměrně pominu. Kromě zde uvedených úmluv existuje řada dalších, které však mají spíše lokální význam, proto je ve své práci nezmiňuji.

Za jednu z nejdůležitějších smluv na mezinárodní úrovni, která se věnuje ochraně zvířat, čímž se dotýká i jejich lovu, lze považovat Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, která byla přijata v Bernu v roce 1979.

Cílem Úmluvy je podle jejího čl. 1 ochrana volně žijících živočichů a jejich přírodních stanovišť, přičemž zvýšená pozornost je věnována druhům ohroženým a zranitelným a druhům, jejichž ochrana vyžaduje spolupráci více států.

Smluvní strany jsou povinny přijmout vhodná opatření k zajištění ochrany jednotlivých druhů živočichů a jejich stanovišť. U druhů živočichů uvedených v Příloze II Úmluvy (např. tchoř stepní či čírka úzkozobá) je zakázáno jejich záměrné odchytávání či usmrcování nebo záměrně ničit či odebírat vejce z volné přírody.¹⁶ Čl. 7 dané Úmluvy požaduje, aby u druhů živočichů vyjmenovaných v Příloze III (např. kuna skalní či sojka obecná) bylo jejich využívání regulováno takovým způsobem, aby jejich populace byly udrženy mimo nebezpečí. Jako jedno z možných opatření je uvedeno v čl. 7 bodě 3. písm. a) Úmluvy stanovení doby hájení nebo jiné postupy regulace využívání.

Čl. 8 Úmluvy zakazuje používání všech bezohledných prostředků odchytávání či usmrcování, zejména prostředků uvedených v Příloze IV (např. zdroje umělého osvětlení nebo sítě). Z uvedeného je podle čl. 9 Úmluvy možná výjimka, a to tehdy, pokud není jiné uspokojivé řešení a je to nutné např. v zájmu předcházení vážným škodám na úrodě, lesích či rybolovu.

¹⁶ Viz čl. 6 Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť

Neméně významná je Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů přijatá v Bonnu roku 1979 (dále jen „Úmluva“). Stěhovavý druh je v čl. 1 bodu 1. písm. a) Úmluvy definován jako celá populace nebo kterákoli geograficky oddělená část populace jakéhokoliv druhu nebo nižšího taxonu volně žijících živočichů, pro něž platí, že významná část jejich příslušníků cyklicky a předvídatelně překračuje jednu nebo více hranic jurisdikce státu. V příloze I jsou uvedeny ohrožené stěhovavé druhy, jejichž lov má být státy, v nichž se vyskytují, zakázán. Ze zákazu je možná výjimka, a to tehdy, pokud jde např. o lov k vědeckým účelům nebo lov, který má sloužit k podpoře rozmnožení daného druhu.

V příloze II jsou pak uvedeny stěhovavé druhy, které mají být předmětem tzv. dohod. Jedná se o druhy, k jejichž zachování a hospodaření s nimi jsou nutné mezinárodní dohody. V čl. 5 Úmluvy jsou stanoveny požadavky na obsahové náležitosti jednotlivých dohod. Dohoda by měla např. stanovit opatření, která by zajistila kontrolovatelný lov daného druhu nebo postupy, které by vedly k potlačení nezákonného lovu příslušného druhu živočichů.

5. Obecná právní úprava podmínek lovu zvířat

V České republice neexistuje ucelená právní úprava podmínek lovu zvířat, jednotlivé podmínky jsou obsaženy v různých právních předpisech. Obecné podmínky pro lov zvířat jsou stanoveny zejména zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoPK“). Určité předpoklady pro lov zvířat stanoví také zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“).

V první řadě je však nutné pojem zvířete vůbec vymezit. Většina právních předpisů, vztahujících se k dané problematice, sice obsahuje určité definice zvířat, ovšem tyto jsou logicky rozdílné, neboť nezahrnují veškerá zvířata, ale právě jen ta, jimž je konkrétní právní úprava věnována.

Základní, obecná definice zvířete je tak obsažena v občanském zákoníku. Dříve účinná právní úprava považovala zvíře za věc, ovšem podle nového občanského zákoníku, tj. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014 (dále jen „NOZ“), už živé zvíře za věc považováno není, přičemž ustanovení NOZ o věcech lze na živá zvířata obdobně použít pouze natolik, nakolik to neodporuje jejich povaze. NOZ považuje zvíře za smysly nadaného živého tvora, který má zvláštní význam a hodnotu.¹⁷ NOZ dále v ustanoveních § 1046 – 1049 rozlišuje zvíře divoké, zajaté, zkrocené, domácí a zvíře žijící v zoologické zahradě.

Pokud se jedná o ZoPK, tak ten nepoužívá pojem „zvíře“, ale „živočich“. Negativní i pozitivní vymezení pojmu živočich je provedeno v § 3 odst. 1 písm. d) ZoPK. Podle tohoto ustanovení je tedy za živočicha považován *„jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince.“* Pokud se jedná o negativní vymezení živočicha, tak podle výše zmíněného ustanovení ZoPK jím není *„jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu.“*

Účelem ZoPK ve vztahu ke zvířatům (živočichům) je především poskytnout

¹⁷ Ustanovení § 494 NOZ

jím ochranu před všemi činnostmi, které by mohly vést k jejich ohrožení, degeneraci či až k jejich usmrcení. Primárním cílem ZoPK tedy není nastavit podmínky lovu zvířat, ale naopak lov zvířat vyloučit, a to až na některé výjimky.

Výše uvedená ochrana živočichů je zakotvena v § 5 odst. 1 ZoPK. Podle odst. 2 téhož ustanovení se tato ochrana nevztahuje na hubení živočichů upravené zvláštními právními předpisy, mimo jiné i zákonem o myslivosti.

V souladu se zákonem o myslivosti musí orgány ochrany přírody postupovat také v případě, kdy rozhodují o odlovu geograficky nepůvodních živočichů. Zmocnění k vydání takového rozhodnutí obsahuje § 5 odst. 6 ZoPK. Ačkoliv ZoPK definici geograficky nepůvodního druhu živočicha obsahuje¹⁸, tak lze tuto definici považovat za velmi obecnou a pro řešení dané problematiky naprosto nedostačující. Je např. otázkou, co lze v dnešní stále více urbanizované krajině ještě považovat za přirozené společenstvo.

Zvláštní pozornost je věnována v § 5a ZoPK ochraně volně žijících ptáků, když je mimo jiné pod písm. a) tohoto ustanovení zakázáno také jejich úmyslné usmrcování i odchyt (prováděný jakýmkoliv způsobem). Z uvedeného je v § 5a odst. 4 ZoPK stanovena výjimka, podle níž se tento zákaz nevztahuje na lov ptáků, který je prováděn v souladu s tímto zákonem a se zákonem o myslivosti.

Případy, kdy se pro lov ptáků uplatní postup výlučně podle ZoPK, jsou upraveny v § 5b tohoto zákona. Jedná se o případy, kdy neexistuje jiné uspokojivé řešení a odchýlný postup při ochraně ptáků (spočívající např. v jejich lovu či úmyslném plašení) vyžaduje např. bezpečnost leteckého provozu, prevence závažných škod na lesích, rybářství nebo je takový postup nezbytný pro vědecké účely. Uvedený postup je možný na základě rozhodnutí orgánu ochrany přírody, které musí mimo jiné obsahovat také způsob a prostředky, jimiž je možné odchyt nebo zabíjení provádět.¹⁹

Kromě uvedeného jsou v § 48 ZoPK vytvořeny předpoklady pro vymezení druhů živočichů zvláště chráněných. Jejich seznam, včetně stupně jejich ohrožení (kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené), je pak uveden v příloze č. III vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí

¹⁸ Viz § 5 odst. 4 ZoPK, který stanoví, že geograficky nepůvodním druhem živočicha je „druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.“

¹⁹ Viz § 5b odst. 3 písm. b) ZoPK

některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. nejen o celkem běžné druhy jako je moták pochop a pilich či krkavec velký, ale také např. o křepelku polní, jeřábka lesního, drska menšího, drska většího, sekavce písečného či střevli potoční.

V § 50 ZoPK je zakázán nejen lov takto zvláště chráněných druhů živočichů, ale vůbec je zakázáno jakkoliv škodlivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje. Určitá výjimka je možná u druhů ohrožených, do jejichž přirozeného vývoje je možné ve zcela výjimečných případech zasáhnout. Z účelu jejich ochrany však vyplývá, že by se tak mělo dít jinak, než jejich lovem (např. jejich přenosem na vhodnější místo). Výjimka u všech druhů zvláště chráněných živočichů je pak možná podle § 56 odst. 2 ZoPK (důvody jsou obdobné jako v případě výše uvedeného § 5b).

Ochrana zvláště chráněných druhů živočichů, spočívající v téměř kogentním zákazu jejich lovu, tak musí být respektována i právními předpisy, které obsahují zvláštní právní úpravu lovu některých živočichů (tj. zákonem o myslivosti i zákonem o rybářství).

Účelem zákona na ochranu zvířat proti týrání je, jak vyplývá už z jeho názvu, především ochrana zvířat. Tato ochrana spočívá mimo jiné také v zákazu usmrtit zvíře takovým způsobem, který by mu způsobil nepřiměřenou bolest či utrpení.²⁰ Ustanovení § 5 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání pak obsahuje všeobecný zákaz bezdůvodného usmrcení zvířete. V odst. 2 téhož ustanovení jsou pak uvedeny důvody, pro které zvíře lze usmrtit, přičemž písm. d) uvedeného ustanovení za takový důvod považuje i výkon práva myslivosti či rybářství podle příslušných právních předpisů. Ovšem i takové povolené usmrcení se musí dít způsobem, který zvířeti nepůsobí nepřiměřenou bolest nebo utrpení.

V § 14 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání jsou pak zakázány některé způsoby chytání či usmrcování volně žijících zvířat. Jako příklad lze uvést zákaz používání ok, tluček, harpun, čelistových pastí, výbušnin nebo luků.

Nelze opomenout ani ustanovení § 5i zákona na ochranu zvířat proti týrání, které stanoví postupy při usmrcování ryb. Ryby by měly být usmrcovány tzv. vykrcením, kterému by mělo předcházet jejich omráčení. Samotné vykrcování ryb

²⁰ Viz § 4 odst. 1 písm. o) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

při prodeji má být prováděno přetnutím žaberních oblouků či míchy a cév, a to řezem bezprostředně za hlavou.²¹

Jak je naznačeno výše, specifické podmínky lovu zvířat je možné spatřovat ve výkonu práva myslivosti a rybářství. Těmto dvěma oborům jsou věnovány následující kapitoly.

²¹ Viz § 5i odst. 1 a 2 zákona na ochranu zvířat proti týrání

6. Právní úprava podmínek lovu zvířat podle zákona o myslivosti

Podle mého názoru se nelze zabývat lovem podle zákona o myslivosti, aniž by byly objasněny alespoň nejdůležitější pojmy vztahující se k myslivosti. Lov je jen jednou z částí myslivosti, sice neodmyslitelnou, ale jednou z mnoha dalších. K tomu, abychom pochopili podstatu a účel takového lovu, je nutné si vysvětlit bližší souvislosti, proto se ve své práci pokusím vysvětlit problematiku lovu v kontextu celé myslivosti. Budu se však věnovat jen těm částem myslivosti, které s lovem úzce souvisí a jejichž uvedení či vysvětlení je nezbytné. Problematika myslivosti je mnohem širší, bezpochyby by vydala na celou práci.

6.a. Zvěř

Zvěř je předmětem lovu. V myslivecké terminologii (stejně jako v zákoně o myslivosti) se totiž nepoužívá běžně užívaný termín zvíře, ale zvěř. Tato odlišnost má vyjádřit skutečnost, že ne každý živočich je považován za zvěř.

Zvěř je považována za „obnovitelné přírodní bohatství“ tvořené „populacemi druhů volně žijících živočichů.“²² Toto ustanovení stanoví základní rozdělení zvěře na zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem a zvěř, kterou nelze takto obhospodařovat. Zvěř je přírodním bohatstvím, považovaným za *res nullius*, věc nikoho. Nikdo nemá nárok přisvojovat si vlastnictví tohoto bohatství. Toto pravidlo se týká živé zvěře. Jak ale vyplývá ze zákonné definice práva myslivosti, lze si přivlastňovat zvěř ulovenou, uhynulou či její vývojová stádia, přičemž toto oprávnění náleží pouze a jen uživateli honitby.

Výčet druhů zvěře, které nelze lovit, je dán § 2 písm. c) zákona o myslivosti a vychází z řady mezinárodních úmluv, předpisů na ochranu zvláště ohrožených živočichů, případně jiných zvláštních předpisů. Jako příklad lze uvést Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, směrnici o ptácích, zákon o ochraně přírody a krajiny a další, kterým jsem věnoval pozornost v předcházejících kapitolách. Jedinou možností jejich lovu je udělení výjimky orgánem ochrany přírody. Jak už bylo naznačeno, vesměs se

²² Ustanovení § 2 písm. b) zákona o myslivosti

jedná o druhy, které se na našem území vyskytují výjimečně, popřípadě jen na určitých menších územích. Jedná se např. o medvěda hnědého, tetřeva hlušce, výra velkého či vydra říční (u posledních dvou druhů však lze o jejich minimálním výskytu na našem území alespoň pochybovat). Ačkoliv je jejich lov zakázán, nic to nemění na povinnosti uživatelů honiteb poskytovat jim náležitou ochranu a péči.

Oproti tomu v písm. d) stejného paragrafu jsou vymezeny druhy zvěře, které lze obhospodařovat lovem. Samozřejmě jejich lov nelze provádět libovolně, ale je nutné dodržovat řadu pravidel, jak zákonných [oprávnění k lovu, dodržování doby lovu, o kterých blíže pojednává kapitola pod písm. c)], tak i mysliveckých (střelba na mysliveckou vzdálenost, průběrný odlov,...). Jako příklad je možné uvést jezevce lesního, kunu skalní, perličku obecnou nebo bažanta královského.

Myslivecká praxe používá i jiná rozdělení zvěře. Asi nejpoužívanější je rozdělení na zvěř spárkatou a drobnou. Mezi spárkatou se řadí zvěř srnčí, jelení, prase divoké aj. Za drobnou se považuje zejména zajíc polní a bažant obecný.

6.a.1. Normované a minimální stavy zvěře

Určení těchto stavů je důležitým nástrojem pro řádný výkon myslivosti a je také jedním z nezbytných předpokladů pro následný lov. Nelze totiž připustit lov toho druhu zvěře, jehož stavy jsou pod stavy minimálními a je naopak nutné zvýšit odlov těch druhů, jejichž stavy jsou vyšší než normované. Jak stanoví § 3 odst. 2 zákona o myslivosti, uživatel honitby je povinen udržovat stavy zvěře v rozpětí mezi stavy minimálními a normovanými.

Při stanovení těchto stavů musí příslušný orgán státní správy myslivosti vycházet z vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd (v této podkapitole dále jen „vyhláška“). Základním kritériem, ze kterého se stanovení provádí, je úživnost honitby. Ta je dána jakostní třídou honitby, stanoví se jí vhodnost prostředí pro chov určitého druhu zvěře. V současnosti existují 4 jakostní třídy. Navzájem se od sebe liší přírodními podmínkami a charakterem zemědělské výroby – druhy pěstovaných plodin.

Normovaným stavem se rozumí *„nejvýše přípustný jarní stav, který odpovídá kvalitě životního prostředí zvěře a úživnosti honitby; uvádí v rámci*

*jakostní třídy honitby i požadovaný poměr pohlaví a věkovou skladbu zvěře a koeficient očekávané produkce.*²³ Tento stav tedy určuje maximum zvěře, které je z hlediska životního prostředí ještě únosné. Určuje se zvláště pro každý druh spárkaté zvěře a zvláště pro zajíce a bažanta. Normované stavy spárkaté zvěře se určují podle výměry souvislých lesních pozemků, případně podle výměry pozemků porostlých jinými druhy stromů či keřů. U zajíce a bažanta je postup složitější, řídí se přílohami č. 5 a 6 vyhlášky. Koeficient očekávané produkce je nejvyšší v 1., tedy nejvíce úživné, jakostní třídě honitby. V dalších třídách se postupně snižuje. Požadovaný poměr pohlaví je zpravidla stanoven 1:1, s výjimkou kamzíka horského (1:2 ve prospěch samic) a bažanta obecného (1:4 ve prospěch slepice).

*„Minimálním stavem zvěře je stav, při kterém není druh ohrožen na existenci a jeho populační hustota zabezpečuje biologickou reprodukci druhu.*²⁴ Tato definice je velmi přesná a vypovídající. Pozastavit se lze jen nad faktem, že dle vyhlášky nelze prakticky chovat černou zvěř v honitbách, jejichž výměra lesních pozemků činí méně než 1000 ha. I to lze považovat za jeden z důvodů jejího současného přemnožení. Pokud je minimální výměra honitby nastavena na 500 ha, v málokteré pak přesáhne výměra lesa požadovaných 1000 ha. V takových honitbách pak nelze dospělou černou zvěř lovit, s výjimkou použití ustanovení § 36 odst. 5 zákona o myslivosti (blíže popsáno v kapitole 6.c.3.).

6.a.2. Plán mysliveckého hospodaření

Pro řádné hospodaření se zvěří zákon vyžaduje každoroční vypracování podrobného plánu mysliveckého hospodaření (dále jen „plán“). Základní vymezení této povinnosti je v §§ 36 a 37 zákona o myslivosti. Podrobnosti jsou stanoveny prováděcí vyhláškou Ministerstva zemědělství č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě. Plán je sestavován pro období mysliveckého roku (zákon používá termín hospodářský), tedy období od 1. dubna do 31. března roku následujícího. Povinnost vypracování plánu je uložena uživateli honitby.

Základním předpokladem pro její splnění je znalost početních stavů zvěře a

²³ Ustanovení § 3 odst. 2 zákona o myslivosti

²⁴ Ustanovení § 3 odst. 2 zákona o myslivosti

jejich struktury v honitbě. O této skutečnosti by měl mít řádný uživatel honitby přehled během celého roku. Pro případy, kdy tomu tak není, zákon stanoví povinnost uživatele honitby provádět každoročně sčítání zvěře. Termín sčítání určuje krajský úřad a je jednotný pro všechny honitby v jeho působnosti. Zpravidla jsou stanoveny 2 termíny, většinou během února a března. Metod sčítání je několik, ale o žádné nelze říci, že poskytne stoprocentní údaje o stavech zvěře. Zvěř lze sčítat přímým pozorováním, sledováním pobytových znaků nebo vymezením ploch v honitbě za účelem získání reprezentativního vzorku, který se následovně přepočte na celou honitbu. Termíny sčítání vyhláší krajský úřad dlouho dopředu, tudíž nasčítané hodnoty mohou být ovlivněny řadou faktorů. Mezi nejvíce limitující faktory patří charakter počasí nebo životní cykly zvěře. I proto jsou stanoveny dva termíny. V zájmu větší objektivity je vhodné využívat zákonnou možnost účasti při sčítání i zástupců sousedních honiteb.

Plán představuje komplexní pohled na myslivecké hospodaření v honitbě. Kromě výše uvedeného vychází i z celkového stavu ekosystému v honitbě, z minimálních a normovaných stavů zvěře, ze škod způsobených zvěří, koeficientu přírůstků²⁵. Zahrnuje nejen plánovaný lov jednotlivých druhů (přičemž spárkatá zvěř je rozdělena podle pohlaví a samčí zvěř ještě do věkových tříd), ale i opatření ke zlepšení životních podmínek zvěře, zajištění řádné péče o ni.

Takto vypracovaný plán je uživatel povinen předložit ke chválení držiteli honitby. Pokud s ním nesouhlasí, ani se následně na jeho podobě nedohodnou, zahájí orgán státní správy myslivosti řízení vedoucí k určení plánu. Bez schválení plánu lovu totiž v honitbě nelze lovit. Tento orgán je zároveň oprávněn i ke kontrole dodržování plánu. Není vyloučena ani změna schváleného plánu, opět však musí dojít k dohodě mezi držitelem a uživatelem honitby a následnému zaslání plánu příslušnému orgánu státní správy myslivosti.

Někteří odborníci podrobují současnou úpravu mysliveckého plánování kritice. Osobně se nedomnívám, že by právní úprava byla vyloženě nevhodná, k čemuž se blíže vyjádřím v závěru. Problémy je nutné v první řadě hledat někde jinde. Základním problémem je přístup řady uživatelů honiteb, kteří nedbají na znění zákona ani prováděcích vyhlášek a uvádí stavy zvěře, které naprosto

²⁵ Ustanovení § 36 odst. 2 zákona o myslivosti

neodpovídají realitě a ve většině případů jsou nižší než skutečné. Na základě takto nahlášených nereálných stavů vypracují plán lovu, který je logicky opět špatný, protože ukládá lov méně kusů, než by ve skutečnosti bylo třeba.

Dalším problémem je kontrolní činnost ze strany státní správy. Ačkoliv jsou orgány státní správy myslivosti zmocněny k dohledu a ukládání opatření k odstranění zjištěných nedostatků nejen v této oblasti²⁶, jsou v naprosté většině případů nečinné. Důvodem může být obtížné dokazování porušení příslušných pravidel a jistě také značná časová vytiženost daných pracovníků státní správy. Na řadě obecních úřadů obcí s rozšířenou působností totiž mají příslušní referenti na starost nejen myslivost, ale také lesní hospodářství, někde dokonce i část ostatní agendy týkající se životního prostředí.

6.b. Honitba

Honitba je jeden ze základních pojmů celé myslivosti. I když jsou splněny všechny ostatní podmínky, bez řádně vytvořené a uznané honitby nelze myslivost provozovat, a ve většině případů tedy na daném území nelze ani lovit.

Honitba je definována jako „*soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle tohoto zákona.*“²⁷ Honebními pozemky se zde rozumí všechny, které nejsou v tomto zákoně uvedeny jako nehonební. Výčet nehonebních pozemků je uveden v § 2 písm. e) zákona o myslivosti, podle něhož jsou nehonebními pozemky „*pozemky uvnitř hranice současně zastavěného území obce, jako náměstí, návsi, tržiště, ulice, nádvoří, cesty, hřiště a parky, pokud nejde o zemědělské nebo lesní pozemky mimo toto území, dále pozemky zastavěné, sady, zahrady a školky řádně ohrazené, oplocené pozemky sloužící k farmovému chovu zvířat, obvod dráhy, dálnice, silnice, letiště se zpevněnými plochami, hřbitovy a dále pozemky, které byly za nehonební prohlášeny rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti.*“²⁸ Tento výčet v praxi nepůsobí větší problémy, sporné je pouze to, zda se termín „*řádně ohrazené*“ vztahuje pouze na školky, nebo také na sady a

²⁶ Viz § 61 odst. 2 a 3 zákona o myslivosti

²⁷ Ustanovení § 2 písm. i) zákona o myslivosti

²⁸ Ustanovení § 2 písm. e) zákona o myslivosti

zahrady. Krajský soud v Ostravě ve svém rozsudku sp.zn. 22 Ca 442/2004 vyjádřil názor, že se tento termín vztahuje pouze na školky, a proto jsou sady a zahrady nehonebními pozemky přímo ze zákona, a to i tehdy, pokud nejsou oploceny. Při svém výkladu daného ustanovení vychází Krajský soud ze smyslu a účelu daného ustanovení, „*jímž je vyloučit z honebních ty pozemky, které jsou primárně určeny k účelu neslučitelnému se zásadami tvorby honiteb.*“²⁹ Osobně bych si dovolil s tímto názorem nesouhlasit. Z hlediska jazykového výkladu má spojka a primárně význam slučovací, jiný význam (např. odporovací či důsledkový) má jen výjimečně, přičemž se před spojkou a píše vždy čárka. Z uvedeného tedy vyplývá, že v daném případě má spojka a význam slučovací a je nutné, z hlediska gramatického výkladu, vztahovat termín „*řádně ohrazené*“ nejen na školky, ale také na slova nacházející se před spojkou a. Logickým výkladem lze dospět k závěru, že ne na všechna slova, ale právě jen na ta, u nichž to bude mít význam, tudíž také na slova „sady“ a „zahrady“. Bylo by nelogické požadovat, aby např. náměstí či zastavěné pozemky musely být oploceny. Tento závěr podporuje také výklad podle smyslu a účelu daného ustanovení. Lze přisvědčit názoru Krajského soudu, že úmyslem zákonodárce bylo nepochybně vyloučit z honebních pozemků ty pozemky, které jsou svou povahou neslučitelné s výkonem myslivosti. Ovšem nelze nalézt žádný rozumný argument pro tvrzení, že např. neoplocený sad nacházející se uprostřed honitby, obklopený poli, loukami či lesy, jakkoliv znemožňuje výkon myslivosti. Naopak lze tvrdit, že bude zvěří vyhledávaný. Jiná situace by nastala, pokud by byl řádně oplocen, tehdy by nepochybně byl z hlediska mysliveckého hospodaření téměř bezvýznamný. Z výše uvedených důvodů je třeba, dle mého názoru, sady, zahrady a školky řádně neohrazené považovat za honební pozemky, které se mohou stát nehonebními ze zákona právě tím, že budou řádně ohrazeny.

Podle zákona o myslivosti nemůže být jeden honební pozemek součástí dvou či více honiteb, ovšem každý musí být přiřazen do některé honitby. Pokud jde o souvislost honebních pozemků, je vyžadováno, aby jednotlivé pozemky na sebe bezprostředně navazovaly. Není možné považovat za souvislé dva pozemky, pokud je nutné k tomu, abychom se dostali z jednoho pozemku na druhý, překročit cizí pozemek. „*Při dvou úzkých pruzích (například souběžně vedoucí silnice a dráha)*

²⁹ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě, sp.zn. 22 Ca 442/2004

*nelze toto ustanovení aplikovat.*³⁰

Specifickým druhem honitby je obora. V zákoně je vymezena jako „*druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vybíhat.*“³¹ Podle platné legislativy musí činit výměra obory alespoň 50 ha. Ačkoliv by se mohlo zdát, že zvěř v oboře je vlastnictvím jejího majitele, podle zákonné úpravy tomu tak není. Zvěř je stále považována za *res nullius*, za přírodní bohatství. Z hlediska možností lovu má obora specifické postavení, neboť § 2 odst. 1 vyhlášky č. 245/2002 Sb. o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o dobách lovu“), lze v oboře lovit celoročně ty druhy zvěře, pro něž byla zřízena a byly pro ně v příslušném roce stanoveny normované a minimální stavy.

Přestože zákon hovoří o bažantnici jako o součásti honitby, lze ji považovat za druh honitby *sui generis*. Musí být sice ustanovena v rámci řádné honitby, ale pro myslivecké hospodaření v ní platí specifická pravidla. Bažantnice jsou totiž určeny k intenzivnímu chovu bažantí zvěře. Na rozdíl od obecné úpravy „*bažantí chovaní v odchovných jsou majetkem vlastníka bažantnice*“.³² Zvěři se stávají teprve až vypuštěním.

6.b.1. Vytvoření honitby

Nejnižší požadovaná výměra při vytváření honitby je 500 ha souvislých honebních pozemků, u obory 50 ha. Nelze tedy provozovat myslivost na jediném honebním pozemku, ale jen na jejich souboru.³³ Také není možné pozemek rozdělit do více honiteb, součástí jedné honitby musí být celý pozemek, tak jak je veden v katastru nemovitostí. Při procesu tvorby honitby nejsou stanovena žádná omezení týkající se katastrálních hranic obcí, krajů. Honitba může zahrnovat území několika obcí, překážkou k jejímu vytvoření tedy není ani situace, kdy svou rozlohou

³⁰ Vladimír Čechura, Rudolf Novák, Jiří Vaněk: Komentář k zákonu o myslivosti, Českomoravská myslivecká jednota, Praha 2002, str. 12

³¹ Ustanovení § 2 písm. j) zákona o myslivosti

³² Vladimír Čechura, Rudolf Novák, Jiří Vaněk: Komentář k zákonu o myslivosti, Českomoravská myslivecká jednota, Praha 2002, str. 14

³³ Vladimír Čechura, Rudolf Novák, Jiří Vaněk: Komentář k zákonu o myslivosti, Českomoravská myslivecká jednota, Praha 2002, str. 59

zasahuje na území dvou či více krajů. Hranice honitby by měly být tvořeny především s ohledem na zájmy zvěře, měly by být v terénu rozpoznatelné pouhým okem. Proto je vhodné využívat jako hranici řeku, železniční trať, polní cesty a jiné výrazné krajinné prvky. Co je naprosto nevhodné, je vedení hranice na rozhraní pole – les. Zákon to sice výslovně nezakazuje, ale doporučuje a zmocňuje vlastníky honebních pozemků a orgány státní správy myslivosti, provádět výměnu honebních pozemků nebo jejich přiřazení za tímto účelem. Intenzitu realizace tohoto zmocnění už však ponechává na jejich uvážení, proto se v praxi tato hranice vyskytuje docela často. Je také nepřipustné, aby honitba byla tvořena dvěma vzdálenými částmi, spojenými jen úzkým pruhem.

V § 17 odst. 2 zákona o myslivosti je obsaženo zmocnění orgánu státní správy myslivosti prohlásit za nehonební i jiný pozemek, než jaký je uveden ve výčtu v § 2 písm. e). Může tak učinit z vlastní iniciativy či na návrh vlastníka, a to z důvodů bezpečnostních, vojenských nebo v zájmu vlastníka. Jedná se o správní řízení a orgánem příslušným k tomuto rozhodnutí je krajský úřad. V případě pojmu „zájem vlastníka“ se však jedná o neurčitý právní pojem, a jelikož ho zákon o myslivosti nijak blíže nespécifikuje, vychází správní orgány při jeho výkladu zejména z nálezu Ústavního soudu č. 49/2007 Sb. Ústavní soud zde konstatoval, že realizací práva myslivosti nelze zasáhnout do jiného ústavně zaručeného práva či do vlastnického práva v rozporu s principem proporcionality, zakotveným v čl. 11 Listiny.³⁴ Důvody, které mohou vést k prohlášení pozemku za nehonební, mohou být (v souladu s výše uvedeným nálezem Ústavního soudu) např. nutnost ochrany jiného ústavně zaručeného práva vlastníka či specifická podnikatelská činnost, jejíž výkon je neslučitelný s mysliveckým využíváním daného pozemku. Správní orgány však musí vždy v každém jednotlivém případě zkoumat, zda zájem vlastníka, tak jak jej vlastník specifikoval, je natolik závažný, že odůvodňuje omezení výkonu myslivosti. Dále musí správní orgány zkoumat, zda důvody uvedené vlastníkem jsou skutečné, zda se nejedná o pouhou formální záštitu. Nelze totiž připustit, aby jakýkoliv zájem vlastníka vedl k omezení výkonu myslivosti, neboť myslivost, tak jak je definována zákonem o myslivosti, představuje činnost, jejíž řádný výkon je ve veřejném zájmu. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že krajský úřad musí vždy

³⁴ 89. bod nálezu Ústavního soudu č. 49/2007 Sb.

řádně odůvodnit, proč daný pozemek (ne)prohlásil za nehonební.

Prohlášením za nehonební pozemek zaniká na daném pozemku právo jej myslivecky užívat (lovit zde lze jen na základě výjimky dle § 41 zákona o myslivosti, tato problematika je blíže rozebrána v kapitole č. 6.c.3.).

6.b.2. Uznání honitby

O uznání honitby žádá vlastník honebních pozemků nebo přípravný výbor honebního společenstva, návrh na uznání podávají příslušnému orgánu státní správy myslivosti.³⁵ V návrhu musí být doloženo vlastnictví honebních pozemků a proveden zákres honitby na mapě. Typickým dokladem vlastnictví je výpis z listu vlastnictví z katastru nemovitostí či kupní nebo darovací smlouva. Mezi jeho další náležitosti patří navržení názvu honitby a plánu chované zvěře, včetně jejích normovaných a minimálních stavů. Při splnění podmínek uvedených v § 17 tohoto zákona musí příslušný orgán vydat kladné rozhodnutí, tedy že honitba se uznává.

Úprava řízení samotného je pak obsažena až v § 29 zákona o myslivosti. Jedná se o správní řízení, k němuž je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu se nachází všechny či největší část dotčených honebních pozemků. Opatření proti nečinnosti držitele honitby jsou stanovena v § 29 odst. 2 zákona o myslivosti. Je stanovena lhůta 60 dnů, ve které musí držitel začít vykonávat právo myslivosti v honitbě sám, nebo ji pronajmout jiné osobě.

Pokud se jedná o ustanovení § 29 odst. 4 zákona o myslivosti, tak toto ustanovení je jednoznačně v rozporu s § 17 odst. 1 zákona o myslivosti. Podle § 29 odst. 4 zákona o myslivosti *„do nabytí právní moci rozhodnutí o uznání honitby užívá honitbu její dosavadní uživatel. V rozhodnutí o uznání honitby nelze vyloučit odkladný účinek odvolání.“*³⁶ Ovšem dle 17 odst. 1 téhož zákona lze myslivost provozovat pouze v rámci uznané honitby. Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ve svém rozsudku ze dne 2. 3. 2009, č. j. 59 Ca 116/2008-41 zastává názor, že § 29 odst. 4 představuje zvláštní, doplňkový případ, a je tedy nutné toto ustanovení považovat za speciální k § 17 odst. 1 zákona o myslivosti. Podle mého názoru však nelze aplikovat ustanovení § 29 odst. 4 zákona o myslivosti v

³⁵ Ustanovení § 18 odst. 1 zákona o myslivosti

³⁶ Ustanovení § 29 odst. 4 zákona o myslivosti

případech zániku honitby dle § 31 odst. 6 zákona o myslivosti. Zákon o myslivosti honitbu definuje jako určitý soubor honebních pozemků, který je vymezen rozhodnutím příslušného orgánu státní správy myslivosti, a kde lze myslivost vykonávat jen za podmínek stanovených daným zákonem. Podle mého názoru je tak nutné ustanovení § 17 odst. 1 zákona o myslivosti považovat za jedno ze základních ustanovení, která upravují výkon myslivosti, neboť nelze připustit, aby byla myslivost vykonávána kdekoliv, ale právě jen v rámci uznané honitby, tak jak je definována zákonem o myslivosti. Pokud tedy honitba zanikla, tak de facto i de iure neexistuje a tudíž na území, které ji tvořilo, nelze vykonávat myslivost. Při respektování názoru Krajského soudu může nastat situace, kdy se zánikem honitby zanikne (či zemře) také její uživatel, a v takovém případě by výklad Krajského soudu nenabízel uspokojivé řešení.

Uvědomuji si, že v praxi může nastat značná časová prodleva mezi zánikem honitby a pravomocným rozhodnutím o uznání honitby nové. Také si uvědomuji, že v tomto „mezidobí“ je nutné zajistit na daném území výkon myslivosti, zejména s ohledem na potřeby zvěře. Stav, kdy určité území není myslivecky obhospodařováno, ačkoliv se jedná o honební pozemky, je naprosto nežádoucí. Takový stav by vedl pouze k narůstání početních stavů zejména spárkaté zvěře a predátorů a logicky také ke zvyšování škod na lesních a zemědělských pozemcích. Takovému stavu však lze, dle mého názoru, předejít, a to i při respektování současně účinného zákona o myslivosti. Popsaná situace podle mě plně odůvodňuje využití institutu předběžného opatření podle § 61 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Z dikce zákona vyplývá, že každý honební pozemek musí být součástí některé honitby, proto lze provést přičlenění i proti vůli vlastníka pozemku. Oprávněnost tohoto nuceného omezení vlastnického práva potvrdil i Ústavní soud: *„Představuje-li realizace myslivosti činnost ve veřejném zájmu, je nutno klást důraz na to, aby hlavní cíl chráněný zákonem o myslivosti – ochrana zvěře – nebyl ohrožen a nelze tedy bez výhrad a za všech okolností trvat na uzavření dohod se všemi vlastníky honebních pozemků zahrnovaných do honitby.“*³⁷

³⁷ Nález Ústavního soudu č. 49/2007 Sb.

6.b.3. Právo myslivosti a jeho výkon v honitbě

Právo myslivosti znamená „*souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků.*“³⁸ Má povahu věcného práva k věci cizí. Při využívání honebních pozemků je dovoleno vstupovat a vjíždět na tyto pozemky, vykonávat lov a s ním související oprávnění nosit zbraň. To vše s maximálním ohledem na zájmy vlastníků pozemků. Výkon tohoto práva přísluší v honitbě pouze jejímu uživateli, na jeho rozhodnutí závisí, kdo bude oprávněn v dané honitbě lovit zvěř (samozřejmě za splnění obecných předpokladů jako je např. vlastnictví loveckého lístku či zbrojního průkazu).

Užívat honitbu je možné ve vlastní režii či na základě pronájmu. Ve vlastní režii užívá honitbu sám její držitel, kdežto u pronájmu ji užívá jiná osoba = nájemce. Nájemcem může být buď jediná fyzická osoba, honební společenstvo nebo myslivecký spolek (na základě smlouvy o nájmu).

Právní úprava honebního společenstva je obsažena v hlavě II. zákona o myslivosti. Má postavení právnické osoby, členství v ní zakládá vlastnické právo k honebním pozemkům. V případě spoluvlastnictví se musí dotčené osoby dohodnout, kdo z nich bude vykonávat práva související se členstvím ve společenstvu. Případně je jim umožněno, aby si určili společného zmocněnce. Členství je možné převádět, spolu s vlastnickým právem k těmto pozemkům. Dochází tak k zániku členství, naopak u druhé osoby členství vzniká. Dalším důvodem zániku členství je např. už zmíněný institut prohlášení pozemků za nehonební. Se zánikem členství se spojuje nárok na vypořádací podíl, způsob jeho výpočtu je obsažen ve stanovách společenstva.

Zánik členství v honebním společenstvu nemá žádný vliv na již uznanou honitbu. Ta nadále existuje ve stávající podobě (tak, jak byla uznána rozhodnutím příslušného orgánu státní správy myslivosti), pozemky vlastníka vystoupivšího z honebního společenstva zůstávají součástí dané honitby, kde právo myslivosti stále vykonává honební společenstvo.³⁹

³⁸ Ustanovení § 2 písm. h) zákona o myslivosti

³⁹ Bod 31. nálezů Ústavního soudu č. 149/2007 Sb.

Zákon o myslivosti už však neupravuje, zda a v jaké výši mají vlastníci honebních pozemků, kteří z honebního společenstva vystoupili, nárok na náhradu za užívání těchto svých pozemků k výkonu myslivosti. Tato mezera v zákoně byla vyplněna Ústavním soudem, podle něhož *„postavení vlastníků honebních pozemků, kteří vystoupili z honebního společenstva a jejichž pozemky jsou jím nadále využívány k výkonu práva myslivosti, je zjevně srovnatelné s postavením těch, kteří členy tohoto společenstva nikdy nebyli a jejichž pozemky byly k honitbě rozhodnutím správního orgánu přičleněny.“*⁴⁰ Postavení těchto dvou skupin vlastníků honebních pozemků je tedy srovnatelné a jakékoliv rozlišování mezi nimi, týkající se náhrady, která jim má být poskytnuta ze strany držitele honitby za užívání jejich pozemků k výkonu myslivosti, by nepochybně odporovalo principu rovnosti zakotvenému v Listině. Ústavní soud k této problematice dále konstatoval, že *„analogické použití ustanovení § 30 odst. 2 zákona o myslivosti se přirozeně musí obejít bez tam založeného správního režimu, neboť nelze nárok na náhradu vlastníku, jehož členství v honebním společenstvu zaniklo, vystavit nejistotě, zda se příslušný správní orgán pro přičlenění jeho pozemků k honitbě rozhodne. ... To však nic nemění na oprávnění (a povinnosti) soudu o takovém nároku rozhodnout, neboť nic nebrání jej posoudit (již) jako nárok ze soukromého práva.“*⁴¹

Honební společenstvo je právnickou osobou založenou podle zákona o myslivosti, není spolkem ve smyslu NOZ, tedy nemusí přizpůsobovat své základní dokumenty nové právní úpravě. Ovšem pokud by zákon o myslivosti neupravoval některou problematiku týkající se honebního společenstva, lze nepochybně využít příslušná obecná ustanovení občanského zákoníku, vztahující se na právnické osoby.

Jeden vlastník může být členem více honebních společenstev, ale je vyloučeno, aby jediné společenstvo vykonávalo myslivost ve více honitbách. Návrh na jeho registraci podává přípravný výbor, tvořený alespoň dvěma vlastníky honebních pozemků, kteří dovršili 18 let věku.

Mezi orgány honebního společenstva patří valná hromada, honební starosta a honební výbor.

⁴⁰ Bod 34. nálezu Ústavního soudu č. 149/2007 Sb.

⁴¹ Bod 36. nálezu Ústavního soudu č. 149/2007 Sb.

Do působnosti valné hromady patří mimo jiné i rozhodování o způsobu využití společenstevní honitby, včetně jednání týkajícího se smlouvy o nájmu honitby⁴². K jejímu svolání je příslušný honební starosta. Zákon doporučuje svolávat valnou hromadu každý rok, nejedná se však o povinnost, záleží na volném uvážení a potřebách honebního společenstva. K hlasování na valné hromadě jsou oprávněni pouze členové společenstva. Počet hlasů je mezi ně rozdělen podle výměry jimi vlastněných honebních pozemků, přičemž za každý, i započatý hektar, jim náleží jeden hlas. Podmínkou usnášeníschopnosti valné hromady je přítomnost členů, kteří disponují alespoň polovinou hlasů. Pokud se tito členové neshromáždí ani do hodiny od začátku valné hromady, k usnášeníschopnosti postačuje jakýkoliv počet přítomných členů. Podle § 22 odst. 5 zákona o myslivosti vyžaduje přijetí návrhu souhlas většiny přítomných členů, s výjimkou, kdy zákon nebo stanovy vyžadují vyšší počet. Právo člena honebního společenstva domáhat se vyslovení neplatnosti rozhodnutí valné hromady soudem je dáno ustanovením § 22 odst. 8 zákona o myslivosti. Musí tak však učinit do 15 dnů ode dne, kdy se o daném rozhodnutí dozvěděl, ne však později než 3 měsíce ode dne, kdy se valná hromada konala. Marným uplynutím těchto lhůt jeho právo zaniká.

Funkci statutárního orgánu honebního společenstva vykonává honební starosta, volený valnou hromadou na dobu 10 let. Honební starosta a místostarosta nemusí být voleni jen ze členů honebního společenstva, ale i z jiných osob.

Honební výbor je povinně volen při počtu 10 a více členů honebního společenstva. Je tří- až sedmičlenný, přesný počet je určen stanovami honebního společenstva. Usnášeníschopnost je podmíněna přítomností nadpoloviční většiny členů, usnází se většinou přítomných, pokud stanovy nestanoví jinak.

Za závazky honebního společenstva odpovídají jeho členové a to podle míry své účasti na rozhodování.

Z poslední známé statistiky za rok 2015 vyplývá, že z celkového počtu 5792 honiteb je myslivost provozována ve vlastní režii v 679 honitbách, kdežto pronajímáno je 5113 honiteb.⁴³ Honitbu lze sice pronajmout i jiným osobám (české

⁴² Ustanovení § 21 zákona o myslivosti

⁴³ <http://myslivost.cz/Pro-myslivce/Aktuality/Myslivecka-statistika-2015-2016-rekordy-bez-rado>

fyzické či právnické osobě za splnění zákonných podmínek), v naprosté většině případů se však jedná právě o myslivecké spolky.

Uznanou honitbu nelze rozdělit a pronajímat její jednotlivé části, je nutno ji zachovat vcelku, jak je vymezena rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti o jejím uznání. Pro nájemní smlouvu je předepsána obligatorní písemná forma. Lze ji uzavřít pouze na dobu určitou, na 10 let. Pokud se jedná o státní honební pozemky, má dosavadní nájemce po skončení nájemní smlouvy právo priority, tzn., že držitel s ním musí jednat jako s prvním. Dlouhodobost nájmu je stanovena především s ohledem na potřeby zvěře. Chov a péče o zvěř totiž není krátkodobá záležitost, jejich výsledky se projeví až v delším časovém horizontu. K zániku smlouvy dochází mimo jiné i výpovědí. Tam, kde v zákoně není stanovena výpovědní lhůta, je nutno postupovat podle ustanovení NOZ, tedy platí, že lhůta je tříměsíční. Subsidiární použití ustanovení NOZ o nájmu je stanoveno v § 33 odst. 9 zákona o myslivosti.

Podle § 3045 odst. 1 NOZ se dřívější myslivecká sdružení považují za spolky dle NOZ. Spolek mohou založit nejméně tři osoby vedené společným zájmem.⁴⁴ Základní charakteristikou spolku je jeho samospráva a dobrovolné členství osob v něm. Podstatným rysem je také skutečnost, že členové spolku neručí za dluhy spolku.⁴⁵ Tento princip je přitom v přímém rozporu s příslušnými ustanoveními zákona o myslivosti.⁴⁶ Co může být hlavní činností spolku, je vymezeno v § 217 NOZ. Toto ustanovení stanoví, že hlavní činností spolku může být pouze uspokojování a ochrana takových zájmů, k jejichž naplňování byl spolek založen, přičemž hlavní činností nemůže být podnikání, ani jiná výdělečná činnost. Podle § 217 odst. 2 NOZ může mít spolek vedle hlavní činnosti také činnost vedlejší, jejímž účelem je například hospodárné využití majetku spolku. K založení spolku může dojít dvěma způsoby. Podle § 218 NOZ ho mohou založit zakladatelé, pokud se shodnou na obsahu jeho stanov, podle § 222 NOZ může dojít k založení spolku také usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku. Podle současně platné právní úpravy „*spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.*“⁴⁷ Myslivecký spolek se

⁴⁴ Ustanovení § 214 odst. 1 NOZ

⁴⁵ Ustanovení § 215 odst. 2 NOZ

⁴⁶ Srovnej s § 52 odst. 2 zákona o myslivosti

⁴⁷ Ustanovení § 226 odst. 1 NOZ

zapisuje do tzv. spolkového rejstříku⁴⁸, který je veřejně přístupný a vede jej tzv. rejstříkový soud. Rejstříkovým soudem je dle § 75 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, krajský soud, v jehož obvodu se nachází obecný soud daného mysliveckého spolku.

Podle § 243 NOZ jsou povinně zřizovanými orgány spolku statutární orgán a nejvyšší orgán, fakultativně může být zřízena kontrolní či rozhodčí komise. Stanovy spolku mohou zřídit také další orgány a také mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, ovšem název orgánu nesmí vyvolávat klamný dojem o jeho povaze.

Nově účinný NOZ představuje poměrně velkou změnu, proto byla pro transformaci mysliveckých sdružení na spolky dle NOZ ponechána tříletá lhůta.⁴⁹

6.c. Lovectví

Lov je nedílnou součástí myslivosti. Měl by směřovat především ke zkvalitnění populací jednotlivých druhů zvěře a eliminaci nežádoucích druhů. Za tímto účelem existuje v myslivosti propracovaná systematika lovu, zejména lovu spárkaté zvěře. Základním pravidlem je, že přednostně lovíme kusy slabé, nemocné, přestálé či jinak nevyhovující nastaveným kritériím chovu. Naopak kapitální kusy je třeba chránit, zejména za účelem zkvalitnění genofondu.

6.c.1. Lovecký lístek, povolenka k lovu, povinné pojištění, zbrojní průkaz a průkaz zbraně

Při lovu zvěře je nezbytné, aby každý, kdo loví, měl u sebe lovecký lístek, povolenku k lovu, potvrzení o povinném pojištění, zbrojní průkaz a průkaz zbraně.⁵⁰ Předpoklady a vydávání zbrojních průkazů a průkazů zbraně stanoví speciální zákon, a sice zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zbraních“), příslušné jsou oblastní inspektoráty Policie České republiky pro zbraně a střelivo.

Vydání loveckého lístku je vázáno na prokázání obecné a zvláštní

⁴⁸ Viz § 1 odst. 1 a § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

⁴⁹ Viz § 304 odst. 2 NOZ

⁵⁰ Viz § 46 odst. 1 zákona o myslivosti

způsobilosti. Může být vydán pouze osobě, která je starší 16 let, prokáže úspěšné absolvování zkoušky z myslivosti, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a to, že splňuje podmínku pojištění. Zkoušky z myslivosti se skládají z celkem sedmi okruhů či skupin, přičemž „lovectví“ je jednou z nich. Tyto zkoušky jsou poměrně náročné, neboť mají zabezpečit, aby se myslivosti věnovaly pouze osoby, které disponují alespoň základními znalostmi vztahujícími se k dané problematice. Samozřejmostí by mělo být další odborné vzdělávání, a to v průběhu celé „myslivecké kariéry“. U podmínky složení zkoušky z myslivosti postačí, pokud je dotyčná osoba „*žákem či absolventem střední nebo vyšší odborné školy, na které je myslivost studijním oborem nebo povinným vyučovacím předmětem*“⁵¹.

Bezúhonnost se prokazuje výpisem z Rejstříku trestů a předložením čestného prohlášení podle § 47 odst. 4 zákona o myslivosti.

Druhy loveckých lístků jsou následující: Lovecký lístek pro žáky či absolventy výše uvedených škol (pouze na dobu jednoho školního či akademického roku), jiným druhem je lovecký lístek pro české občany (lze vydat na dobu určitou i na dobu neurčitou) a posledním lovecký lístek pro cizince (zde se rozlišuje denní, pětidenní, třicetidenní, šestiměsíční a roční). K vydání je oprávněn místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Pro určení místní příslušnosti je rozhodující trvalý pobyt žadatele, pokud jej nelze zjistit, tak místo, kde se žadatel zdržuje. Pokud úřad zjistí skutečnosti bránící vydání loveckého lístku, jeho vydání odepře. V případě, že je zjistí až po vydání lístku, je oprávněn jej odejmout, nejdéle však na dobu 5 let. Zákon o myslivosti tedy neumožňuje odejmout lovecký lístek na dobu delší než 5 let a po uplynutí této doby je příslušný orgán státní správy myslivosti povinen dané osobě lovecký lístek vrátit. Analogickým výkladem však lze dospět k závěru, že pro vrácení loveckého lístku musí být splněny stejné podmínky jako pro jeho vydání stanovené v § 47 odst. 3 zákona o myslivosti.

Povinné pojištění představuje pojištění odpovědnosti pro případy způsobení škody při lovu. Pojistný limit je stanoven pro případ škody na věci na 500.000 Kč, pro ublížení na zdraví či usmrcení na 20.000.000 Kč na jednu pojistnou událost. Je třeba zdůraznit, že se jedná o pojištění osobní, tudíž musí být vždy zjištěn

⁵¹ Ustanovení § 47 odst. 3 zákona o myslivosti

konkrétní jedinec, který svou nedbalostí způsobil vzniklý následek. Splnění této povinnosti se prokazuje pojistkou pojišťovny. U členů myslivecké organizace, která pro ně zajišťuje hromadné pojištění, postačí předložení členského průkazu s vyznačením zaplacení členského příspěvku a v něm zahrnutého pojistného na příslušný rok.

Povolenku k lovu vydává uživatel honitby jednotlivým osobám. Pokud se jedná o společný lov, postačí jmenný seznam jeho účastníků, tzv. hromadná povolenka k lovu. Povinnost evidovat vydané povolenky platí pro uživatele honitby do 3 let od skončení jejich platnosti.

Podrobnosti jsou opět stanoveny vyhláškou Ministerstva zemědělství č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 244“). Obligatorní náležitosti povolenky k lovu stanoví § 20 odst. 1 uvedené vyhlášky. Kromě obecných náležitostí, jako je např. název honitby, uživatel honitby a jeho sídlo či identifikační údaje držitele povolenky, musí být v povolenke také specifikovány druhy zvěře, včetně jejich počtu, které je možno lovit. U spárkaté zvěře musí být navíc uvedeno i pohlaví, u samčího pohlaví i věková třída.

Zbrojní průkaz – podmínky pro jeho vydání jsou stanoveny zákonem o zbraních. K loveckým účelům je určen zbrojní průkaz skupiny C. Mezi předpoklady pro jeho vydání patří např. dosažení předepsaného věku, odborná a zdravotní způsobilost či bezúhonnost. Odbornou způsobilost uchazeč získá složením předepsané zkoušky, která se skládá z teoretické (formou písemného testu) a praktické části (manipulace se zbraní a střelivem + střelba na pevný cíl). Platnost zbrojního průkazu je nově stanovena na deset let (dříve pět let).

Podle § 41 odst. 2 zákona o zbraních je průkaz zbraně veřejnou listinou a osvědčuje skutečnost, že daná zbraň byla řádně registrována.

Kontrolu všech těchto dokladů jsou oprávněni provádět myslivecká stráž, myslivecký hospodář, orgán státní správy myslivosti a příslušné orgány Policie

České republiky.

6.c.2. Další podmínky lovu zvěře

Kromě výše uvedených povinností je možnost lovu podmíněna celou řadou dalších povinností. V první řadě je možno lovit zvěř jen v určitém období v průběhu roku, a to pouze zvěř, která není hájena. „*Hájena je ta zvěř, která je uvedena v § 2, písm. c), a kterou bude možno lovit jen po povolení výjimky z ochrany zvláště chráněných druhů živočichů.*“⁵² Ačkoliv zákon uvádí, že takovou zvěř poté může lovit držitel loveckého lístku, nebude se jednat o jakéhokoliv držitele, ale bude vyžadován vztah k uživateli honitby.

Doby lovu a bližší podmínky jeho provádění stanoví vyhláška o dobách lovu. Obsahuje přesné časové vymezení, kdy je možno lovit jednotlivé druhy zvěře. Samozřejmě jen ty, které lze obhospodařovat lovem, jak vyplývá z výše uvedeného. Doba lovu je stanovena s ohledem na životní cykly jednotlivých druhů. I z mysliveckého hlediska je totiž nepřijatelné lovit jedince březí, pečující o potomky či právě mláďata v prvních měsících jejich života. Jedinou zvěří, kterou lze lovit celoročně je liška obecná a prase divoké. Dále jsou vyhláškou stanoveny výjimky, kdy v oborách a oblastech chovu některých druhů zvěře lze lovit určité druhy celoročně. Zakázáno je také lovit na témže honebním pozemku zajíce polního více jak jedenkrát, a bažanta obecného více jak dvakrát během jednoho roku.

Další povinností, související s úctou ke zvěři, je povinnost provést dohledávku či dosled, zakotvená v § 43 zákona o myslivosti. Povinnost je uložena uživateli honitby, největší část odpovědnosti však nese myslivecký hospodář.⁵³ Dohledávku i dosled nemusí provést osobně, postačí, pokud někoho pověří. Rozlišování pojmů dohledávka a dosled je ryze záležitostí myslivecké terminologie, zákon toto nerozlišuje, ale už samotné zdůraznění pojmů *sledování* a *dohledání* k dodržení tohoto rozdělení vybízí. Dosled se tedy týká spárkaté zvěře, provádí se většinou krátce po postřelení, kdežto dohledávka se týká drobné zvěře a provádí se druhý den po honu. Cílem obou je co nejrychlejší nalezení zvěře, která byla při lovu poraněna a zkrácení jejího případného utrpení a také aby nedošlo ke znehodnocení

⁵² Vladimír Čechura, Rudolf Novák, Jiří Vaněk: Komentář k zákonu o myslivosti, Českomoravská myslivecká jednota, Praha 2002, str.154

⁵³ Srovnej s § 35 odst. 4 písm. c) a s § 35 odst. 5 písm. f) zákona o myslivosti

zvěřiny.

Nelze opomenout ani řadu dalších povinností, které je nutno splnit po úspěšném lovu. Poté, co se vzdá zvěři patřičná úcta v souladu s mysliveckými zvyky a tradicemi, je nutno zvěř ošetřit za dodržení příslušných veterinárních předpisů.⁵⁴ Ovšem ještě předtím, než se přistoupí k samotnému ošetření a, aby se dodržela litera zákona, i před vzdáním pocty zvěři, je nutno označit spárkatou zvěř nesnímatelnou plombou. Pokud se jedná o společný lov, je nutné mít při přepravě deseti a více kusů řádně vyplněný lístek o původu zvěře.

Při přepravě zvěře a jejím uvádění do oběhu musí osoba mít u sebe „*vyplněný lístek o původu zvěře, z něhož je patrné datum ulovení a honitba, v níž byl uloven, a číslo plomby.*“⁵⁵ Toto opatření bylo zavedeno zejména za účelem snadnějšího odhalování pytláků, ale jak se ukazuje v praxi, žádoucí účinky se zatím nedostavily, vede to pouze ke zvýšení administrativní zátěže. Podrobnosti opět stanoví vyhláška č. 244.

Mezi další podmínky lovu zvěře lze jistě zařadit povinnost uživatele držet potřebný počet lovecky upotřebitelných psů. Řádně vycvičený lovecký pes je nejen pro lov, ale pro celý výkon práva myslivosti nenahraditelný. Ostatně jeho výjimečné postavení vyjadřuje i jedno myslivecké pravidlo, tradované už mnoho staletí: „*Myslivec bez psa je jen poloviční myslivec.*“ Lze říci, že bez určitého počtu a druhu loveckých psů nelze lovit. Ačkoliv se lovecký pes využívá zejména při lovu, tak nenahraditelný je i při jiných činnostech, např. při vyhánění zvěře před kosením pícnin.

Povinnost držet a používat v honitbě lovecké psy je stanovena zákonem. „*Loveckým psem se rozumí pes loveckého plemene uznaného Mezinárodní kynologickou federací (FCI) s průkazem původu, který složil příslušnou zkoušku z výkonu.*“⁵⁶ Skutečnost, že je uživatel honitby musí držet, neznamená povinnost tyto psy vlastnit. Postačí, pokud bude mít dostatečný počet loveckých psů zajištěn smluvně nebo půjde o psy jeho členů, zaměstnanců. Z této skutečnosti také vyplývá, že jeden pes může být využíván ve více honitbách. Lovečtí psi musí být v

⁵⁴ Zejména zákon č. 166/1999 Sb., veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Ustanovení § 51 odst. 2 zákona o myslivosti

⁵⁶ Ustanovení § 44 odst. 1 zákona o myslivosti

jednotlivých honitbách evidování, povinnost vedení jejich evidence je uložena mysliveckému hospodáři.

Bližší podrobnosti opět stanoví vyhláška č. 244. Určuje potřebný počet psů pro jednotlivé honitby dle jejich výměry, jakostních tříd, normovaných a minimálních stavů drobné či spárkaté zvěře. V závislosti na typu honitby je tedy nutno mít určitý počet loveckých psů, kteří úspěšně absolvovali příslušné zkoušky z vyhledání, dohledání, přinesení či dosledování zvěře a norování.

Povinně je stanovena účast loveckého psa na společném lovu, při individuálním lovu nemusí být lovecký pes „přítomen“. Podmínkou pro konání společného lovu je totiž účast alespoň tří střelců a jednoho loveckého psa se složenou zkouškou pro lovený druh zvěře. Na každých dalších i započatých deset střelců je nutné mít dalšího jednoho loveckého psa.

Majitelé loveckých psů mohou být z titulu povinnosti jejich držení osvobozeni od místního poplatku ze psů. Tato možnost je plně v pravomoci obecního zastupitelstva, záleží pouze na jeho rozhodnutí.

6.c.3. Lov zvěře ve zvláštních případech

Zákon se zmiňuje o třech mimořádných situacích, kdy je možno lov zvěře povolit. Jak lze dovodit, bez povolení nelze lovit.

První situace je upravena v § 39 zákona o myslivosti, který zmocňuje k povolení lovu za účelem snížení stavů zvěře či zrušení jejího chovu. V obou případech se jedná o totožné důvody vedoucí k takovému rozhodnutí. Zejména se to týká případů, kdy některý druh zvěře je natolik přemnožen, že jím působené škody na lesních a zemědělských pozemcích a škody z hlediska ochrany přírody a mysliveckého hospodaření jsou neúnosné. Zároveň tyto škody nelze snížit technicky a ekonomicky dostupnými a přiměřenými prostředky. Řízení provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností. Zahájí ho buď na návrh některého z dotčených subjektů, nebo z vlastní iniciativy. Rozhodnutí o povolení nebo uložení snížení stavů či zrušení chovu vede logicky ke snížení normovaných stavů zvěře (je možné dočasné či trvalé) a tím i ke změně rozhodnutí o uznání honitby týkající se této části. Stav je možno snížit až na úroveň minimálního stavu. Pokud by orgán ani toto opatření neuznal za dostačující, lze zrušit chov určitého druhu zvěře úplně.

I takové rozhodnutí by vedlo ke změně rozhodnutí o uznání honitby, v němž by tento druh přestal být uváděn.

Dalším zvláštním případem je povolení lovu mimo dobu lovu podle § 40 zákona o myslivosti. Příslušný orgán může takové rozhodnutí vydat z důvodů potřeby určitého druhu zvěře pro účely vědecké nebo výcviku a zkoušek loveckých psů a dravců. Dalším důvodem vydání rozhodnutí je nutnost odchyty či odlovu poraněné zvěře. Povolení je možné vydat pouze pro druh zvěře, který není hájen podle § 2 písm. c) zákona o myslivosti. Pokud je rozhodnuto o povolení lovu zvěře mimo dobu lovu pro vědecké účely, může být součástí povolení i rozhodnutí o tom, jakým způsobem má být lov proveden a zda uživateli přísluší náhrada – za ulovenou zvěř, náklady spojené s jejím ulovením atd.

Následující ustanovení zákona o myslivosti - § 41, upravuje možnost lovu na nehonebních pozemcích. K jeho aplikaci dochází při výskytu nežádoucích druhů nejen zvěře, ale i jiných živočichů na těchto pozemcích. Typickým případem, kdy se bude postupovat podle tohoto ustanovení, je pronikání divokých prasat do měst, sídlišť, zahrádkářských kolonií. Tento problém je velice aktuální a nevyhnula se mu ani Praha, kde černá zvěř pronikla téměř až k zoologické zahradě v Praze-Troji. Ovšem např. v jižních Čechách mají obdobné problémy se srnčí zvěří. Pokud je tedy nutno přistoupit k regulaci stavů, je třeba požádat o povolení lovu příslušný orgán státní správy myslivosti. Ten je oprávněn v případě potřeby zahájit řízení i z vlastní iniciativy. Navíc je oprávněn povolit lov na těchto pozemcích z takto stanovených důvodů i mimo dobu lovu. Pokud se nehonební pozemek nachází uvnitř honitby, nebo s honitbou sousedí, pověří se lovem uživatel této honitby. Jestliže tomu tak není, pověří příslušný orgán osoby vlastníci lovecký lístek. V rozhodnutí musí být uvedeny podmínky lovu a koordinace postupu. Je možné rozhodnout i o omezení vstupu na tato místa. Ke vstupu se zbraní, loveckým psem či dravcem na takto vymezené nehonební pozemky musí mít pověřené osoby souhlas jejich majitele, případně nájemce.

Mimo tyto výslovně uvedené případy lze v zákoně o myslivosti najít i další zvláštní případy lovu. Dalším ustanovením, které upravuje zvláštní možnost lovu zvěře, je totiž § 36 odst. 5 zákona o myslivosti. Toto ustanovení se vztahuje na ty druhy spárkaté zvěře, pro kterou nejsou v dané honitbě stanoveny minimální a

normované stavy. Takovou zvěř lze lovit po vyjádření orgánu státní správy myslivosti. Není tedy třeba žádného povolení, stačí pouhé vyjádření, které je v naprosté většině případů bez problémů poskytováno. Samičí zvěř lze pak lovit bez omezení věku, samčí jen do dvou let věku. Pro takové případy není třeba ani vypracovávat a projednávat plánu lovu, ovšem stále je nutné mít na paměti dobu lovu jednotlivých druhů zvěře, mimo ni není možné lovit ani v tomto případě. Také tato úprava je v současné době velmi aktuální, jelikož ve spoustě honiteb není tzv. normována zvěř černá, a přesto se tam v hojném počtu vyskytuje a je proto nezbytné její stavy redukovat. Totéž platí např. pro zvěř jelena siky japonského.

Do této kapitoly zařadím také ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona o myslivosti, které umožňuje usmrcovat mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického nebo nutrii říční, byť se nejedná o zvěř ve smyslu zákona o myslivosti, ale o „pouhé“ živočichy. Oprávnění usmrcovat tyto živočichy náleží pouze myslivecké stráž. Jedná se o živočichy, kteří v naší přírodě nejsou původní, byli sem zavlečeni, např. norek americký byl původně chován na farmách jako kožesinové zvíře a poté, co jeho chov přestal být rentabilní, byl vypuštěn do volné přírody. Výskyt těchto živočichů je v naší přírodě nežádoucí, nemají zde přirozené predátory a naopak sami se podílí na likvidaci naší původní fauny. Již zmíněný norek americký je považován za jednu z hlavních příčin úbytku původního norka evropského. O jejich predaním tlaku na zbytky populace drobné zvěře ani nemluvě. Uvedené ustanovení zákona o myslivosti sice obsahuje dovětek *„a další vyhláškou stanovené zavlečené druhy živočichů v přírodě nežádoucí“*, ovšem taková vyhláška dosud vydána nebyla, proto lze zmíněné ustanovení aplikovat pouze na čtyři výše uvedené druhy živočichů.

6.c.4. Zakázané způsoby lovu

Při lovu je nutné dodržovat nejen zásady etické a na ně navazující myslivecké, ale je nutné dbát i na ochranu přírody a ochranu zvířat proti týrání. Obecně by měl být lov prováděn tak, aby zvěři nebylo působeno nepřiměřené utrpení.

Zákon o myslivosti zakazuje následující způsoby lovu:

„a) chytat zvěř do ok, na lep, do želez, do jestřábích košů, tluček a nášlapných

pastí a pomocí háčků, chytat ondatry do vrší,

b) lovit zvěř způsobem, jímž se zbytečně trýzní, trávit zvěř jedem nebo ji usmrcovat plynem,

c) lovit zvěř do sítí, pokud nejde o její odchyt za účelem zazvěřování nebo u zvěře pernaté o ornitologický výzkum,

d) lovit zvěř pernatou na výrovkách, lovit zvěř s pomocí živých živočichů jako návnad,

e) nahánět zvěř srnčí pomocí ohařů, ostatní zvěř spárkatou s pomocí psů v kohoutku vyšších než 55 cm,

f) lovit sluku vyháněním pomocí psa a plašením s honci,

g) lovit zvěř s pomocí elektrických zařízení schopných zabít nebo omráčit, zdrojů umělého osvětlení, zrcadel, zařízení pro osvětlení terče, zaměřovače zbraní konstruovaného na principu noktovizorů, reprodukční soustavy s hlasy zvěře, výbušnin,

h) lovit zvěř s pomocí mechanismů pohybujících se po zemi, nad zemí nebo po vodě, pokud nejde o loď plovoucí rychlostí menší než 5 km/hod.,

i) střílet zvěř jinou zbraní než loveckou (dlouhou palnou zbraní kulovou, brokovou nebo kombinovanou, určenou k loveckým účelům),

j) střílet zvěř zakázanými zbraněmi, jejich doplňky a střelivem,24)

k) střílet zvěř srnčí jinou zbraní než kulovnicí s nábojem s energií ve 100 m nižší než 1000 J (joulů) a ostatní zvěř spárkatou nižší než 1500 J; to neplatí při lovu selete a lončáka prasete divokého, které lze při nadhánce, nahánce nebo nátláčce střílet i brokovnicí s jednotnou střelou,

l) střílet zvěř z poloautomatických nebo automatických zbraní se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje,

m) lovit zvěř kromě prasat divokých a lišek obecných za noci, tj. hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce; lovit prase divoké a lišku obecnou v noci bez použití vhodné pozorovací a střelecké optiky,

- n) lovit zvěř v době nouze ve vzdálenosti do 200 m od krmelců a slanisk,*
- o) dávat do krmiva lákací a narkotizační prostředky, pokud to není prováděno za účelem odchyту,*
- p) střílet zvěř na hnízdech a vystřelovat hnízda,*
- r) lovit zvěř na honebních pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň zemědělských plodin, a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků,*
- s) lovit zvěř na čekané ve vzdálenosti do 200 m od hranic sousední honitby, lovit bažanty ve vzdálenosti do 200 m od sousední bažantnice a v těchto vzdálenostech přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení a provádět lov z mysliveckých a jiných zařízení,*
- t) střílet spárkatou zvěř v odchyťových a aklimatizačních zařízeních a v přezimovacích objektech, s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí,*
- u) lovit na společném lovu zvěř spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého; tento zákaz se netýká lovu v oborách,*
- v) střílet zajíce polního, bažanta obecného, orebici horskou, perličku obecnou, kachnu divokou, poláka velkého, poláka chocholačku, lysku černou, husu velkou, husu běločelou a husu polní jinak než loveckou zbraní brokovou na společných lovech za účasti minimálně 3 střelců a stanoveného počtu loveckých psů,*
- w) používat olověné brokové náboje k lovu vodního ptactva na mokřadech.⁵⁷*

V této své práci podrobněji popíši jen některé zákazy, které považuji za nejdůležitější nebo naopak za problematické.

Oproti relativně nedávné minulosti je zakázáno trávit zvěř jedem či ji usmrcovat plynem. Ještě za doby trvání komunistického režimu se tak dělo ne běžně, ale dost často. Plyn se například používal k plynování obsazených liščích či jezevcích nor. Postupně však sami myslivci přišli na to, že tento způsob je velmi kontraproduktivní. Takto zaplynovaná nora zůstávala dlouho neobsazená, lišky si

⁵⁷ Ustanovení § 45 odst. 1 zákona o myslivosti

vybudovali jinou, často na mnohem nepřístupnějším místě, které bylo těžké objevit. Trávení jedem není, myslím, potřeba vysvětlovat. Oba dva způsoby jsou však naprosto nehumánní, odporující základní myslivecké etice.

Je stanoven zákaz lovit v noci, tj. z mysliveckého hlediska hodinu po západu slunce až do hodiny do východu slunce. Z tohoto zákazu je stanovena logická výjimka pro lišku a prase divoké, kteří se v naprosté většině honiteb pohybují nejčastěji právě během noci. Ovšem k jejich lovu je nutná vhodná pozorovací a střelecká technika. Nutno podotknout, že nejen tento, ale i ostatní zákazy se vztahují pouze na zvěř. Nic tedy nebrání lovu zvířat, která nejsou zvěří, v noci, např. mývala severního.

Dále je zakázáno lovit zvěř na zemědělských honebních pozemcích, pokud na nich probíhá sklizeň. Tento zákaz je rozšířen na okruh 200 m od takových pozemků. Ačkoliv se jedná o výslovný zákonný zákaz, nejsou výjimkou případy, kdy je zjevně porušován. Často se tak děje při sklizni v poslední době stále více rozšířené kukuřice, kdy lovci čekají na vyběhnuvší černou zvěř. Je to totiž mnohdy jediný způsob, jak lze černou zvěř ulovit. V kukuřici divokým prasatům nic nechybí, mají tam kryt, potravu, a pokud je tam i voda, nic je nenutí vycházet. V takovém případě je lov nemožný, tím spíše, pokud zemědělci nezřídí v kukuřici průseky. Někdy dochází i k situacím, kdy myslivci jsou k tomuto zakázanému lovu nuceni samotnými zemědělci. Ti tvrdí, že jim černá zvěř působí škody, myslivci s tím nic nedělají, a když mají možnost při sklizni snížit stavy, tak se jim nechce. Nic ze zde uvedeného však porušování zákazu neomlouvá.

Poměrně často se v poslední době měnil zákaz používat olověné broky k lovu vodního ptactva, který vstoupil v účinnost 31. 12. 2010. Tento zákaz je důsledkem přijetí Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť Českou republikou. Tento zákaz byl podroben myslivecké kritice, zejména po nabytí jeho účinnosti. Myslivci namítali, že nově používané ocelové broky jsou ve skutečnosti mnohem lehčí a místo aby zvěř usmrtily, tak oproti minulosti ve větším množství případů dochází k jejímu poranění a zvěř poté hyne ve velkých bolestech. Tento zákaz platil pouhé tři lovecké sezony; ukázalo se, že takový způsob lovu je ke zvěři nešetrný a navíc byl tento zákaz přísnější, než bylo třeba (neboť Úmluva zakazovala takový lov pouze na

mokřadech, kdežto naše právní úprava na veškerých vodních plochách). Novelou zákona o myslivosti, č. 170/2013 Sb., byl s účinností od 1. 7. 2014 zakázán lov vodního ptactva olověnými broky pouze na mokřadech. Toto znění tak plně odpovídá požadavkům výše uvedené Úmluvy. Otázkou zůstává, co se myslí mokřady, neboť tento pojem není žádným právním předpisem definován. Osobně se přikláním k názoru, že se jedná pouze o mokřady ve smyslu Ramsarské úmluvy.

Uvedenou novelou bylo také umožněno používat, na základě udělené výjimky, zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů. Toto opatření by mělo přispět k bezpečnějšímu a „snadnějšímu“ lovu zejména divokých prasat. Účinnost opatření však ukáže až čas.

Podle § 45 odst. 2 zákona o myslivosti lze ze zákazů uvedených v odstavci 1 písm. m), t) a u) udělit výjimku. Výjimka může být udělena pouze jako součást rozhodnutí, které ukládá či povoluje úpravu stavu zvěře v honitbě nebo jímž se ruší chov určitého druhu zvěře v honitbě. Jedná se tedy pouze o rozhodnutí podle § 39 zákona o myslivosti.

Polemika probíhá také ohledně zákazu střílet spárkatou zvěř v odchyťových zařízeních. Týká se to zejména prasat divokých, k redukci jejichž stavů jsou odchyťová zařízení využívána stále častěji. Vliv na to má zcela jistě také poskytování finančních příspěvků na jejich pořízení a instalaci Ministerstvem zemědělství.⁵⁸ Osobně se přikláním k názoru, že zvěř v odchyťových zařízeních střílet lze, neboť dotčené ustanovení zákona o myslivosti [§ 45 odst. 1 písm. t)] obsahuje dovětek „s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí.“ Pokud tedy bude v odchyťovém zařízení provedena selekce odchycené zvěře a bude střelena pouze zvěř poraněná či chovatelsky nežádoucí, bude to v souladu se zákonem o myslivosti. Zda to bude v souladu s etikou, ponechám na uvážení každého jednotlivce.

Zákazy některých způsobů usmrcení zvěře jsou uvedeny i v § 14 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

I při dodržení veškerých zákonných zákazů musí mít lovec na paměti, že nesmí střílet na něco, co nemá dostatečně obeznané, na zvěř stojící na horizontu a

⁵⁸ Viz § 37 odst. 1 písm. f) nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti

tehdy, pokud si není dostatečně jistý přesným zásahem. S mysliveckou etikou souvisí např. nepřipustnost střílet zvěř v loži (zalehlou) nebo mlád'ata.

6.c.5. Druhy lovu

Zákon o myslivosti ani jeho prováděcí vyhlášky druhy lovu blíže nespecifikují. Pouze se okrajově zmiňují o některých způsobech lovu, např. u zakázaných způsobů lovu (viz § 45 odst. 1 písm. u) a v) zákona o myslivosti). Způsoby lovu tak vychází zejména z myslivecké tradice a praxe. Každý způsob lovu má své zákonitosti, některé způsoby se odlišují pouze malými detaily. Podrobný popis způsobů lovu není cílem této práce, některé věci by byly pro laika těžko pochopitelné, proto se pokusím nastínit pouze základní rozdělení.

Základní rozdělení je tedy na lov individuální (zpravidla jediný lovec – střelec, ovšem není vyloučeno, aby měl doprovod) a lov společný (nutná účast alespoň tří střelců a odpovídajícího počtu lovecky upotřebitelných psů). Individuální lov může mít více podob, asi nejrozšířenější je „čekaná“ a „šoulačka“. Zatímco při čekané lovec čeká (nejčastěji na posedu) až mu odstřelový kus zvěře přijde na dostřel, tak při šoulačce se ho naopak aktivně snaží najít. Na tomto místě je nutné připomenout, že k vybudování zařízení k lovu je nutný, podle § 9 odst. 2 zákona o myslivosti, souhlas vlastníka dotčeného honebního pozemku. Lovecká zařízení lze tedy budovat pouze na místech, kde s tím vlastník pozemku souhlasí, nelze je budovat na kterémkoliv, byť sevhodnějším, místě.

Také u společných lovů lze najít různé druhy. V minulosti bylo jednoznačně nejrozšířenější pořádání honů na drobnou zvěř (tyto hony se pořádaly a pořádají jako kruhová leč nebo ploužení). Nyní jsou, vzhledem k přemnožení prasete divokého, nejběžnější různé naháňky, nátlačky či nadháňky.

Za zvláštní způsoby lovu lze pak považovat např. vyhánění zvěře z nor, vábení či sokolnictví. Sokolnictví je jeden ze způsobů lovu, ovšem, stejně jako myslivost, není jenom o lovu, proto mu věnuji samostatnou pozornost v následující podkapitole.

6.c.6. Sokolnictví

Sokolnictví má ještě bohatší historii než samotná myslivost. První zmínky o sokolnictví pocházejí z doby 4. - 2. st. př. n. l. ze střední Asie. Na naše území se rozšířilo během stěhování národů ve 4. - 5. st. n. l. Název je odvozen od sokola, který je považován za nejmajestátnějšího dravce. O významu sokolnictví svědčí jeho zápis do Seznamu světového nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Sokolnictví v České republice upravují právní předpisy na úseku ochrany přírody, myslivosti a ochrany zvířat proti týrání. Podmínky používání loveckých dravců upravuje zákon o myslivosti v § 44 odst. 2 a 3. „*Loveckým dravcem se rozumí dravec chovaný k sokolnickému využití.*“⁵⁹ Může se jednat o jakýkoliv druh dravce, nemusí být splněny podmínky zařazení do některého z druhů zvěře uvedených v § 2 písm. c) zákona o myslivosti. Užívat je pro sokolnické účely je možné pouze na základě povolení orgánu státní správy myslivosti. Ten takové povolení smí vydat jen po dohodě s orgánem ochrany přírody.

Jelikož lovečtí dravci patří mezi zvláště chráněné živočichy, podléhá jejich držení a chov přísným pravidlům. Obecně je totiž zakázáno takto zvláště chráněné živočichy chovat, držet v zajetí či jinak nepříznivě zasahovat do jejich přirozeného vývoje.⁶⁰ Pro jejich chov i držení je tedy nutné povolení výjimky. Tu je oprávněn udělit orgán ochrany přírody za podmínek stanovených § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Udělením výjimky se však osoba ještě nestává sokolníkem, je pouhým držitelem dravce. Sokolníkem se stane až složením mysliveckých a sokolnických zkoušek, přičemž oboje lze složit až po absolvování příslušné praxe. Tyto a další podmínky pro používání loveckých dravců a organizaci sokolnických zkoušek jsou stanoveny prováděcí vyhláškou k zákonu o myslivosti, a sice vyhl. č. 244. Ta dále mimo jiné stanoví povinnost označení dravce jmenovkou chovatele i s jeho adresou. Tyto údaje musí být čitelné, aby bylo možné případně dohledat majitele takového dravce. U sokolnických zkoušek je nutno prokázat znalosti ze čtyř skupin předmětů. K jejich organizaci je oprávněn Klub sokolníků ČMMJ (Českomoravské myslivecké jednoty).

Při lovu s loveckým dravcem platí stejná pravidla jako pro „běžný“ lov.

⁵⁹ § 44 odst. 2 zákona o myslivosti

⁶⁰ § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny

Kromě základních dokladů (lovecký lístek, povolenka k lovu a doklad o pojištění) musí mít ten, kdo loví, také evidenční kartu dravce.

Tak jako v myslivosti i v sokolnictví se dodržuje řada tradic, které jsou zachovávány dlouhá staletí, přestože je žádný zákon nevyžaduje. Mnoho z nich souvisí s etikou, úctou ke zvěři a přírodě. Jako příklad lze uvést, že na zvěř se pouští pouze jeden dravec (to má své i ryze praktické důvody, které sledují zabránění tomu, aby se dravci tzv. „poprali“). Když mu zvěř unikne, je nemyslitelné, aby na ni byl puštěn jiný dravec. Pokud se dravci během jediného dne podaří ulovit 4 kusy zvěře, víc mu není dovoleno a lov pro něj tento den skončil.

7. Právní úprava podmínek lovu zvířat podle zákona o rybníkářství

7.a. Rybníkářství

Rybníkářství je obdobně jako myslivost úzce navázáno na zemědělství; produkční rybníkářství (rybníkářství) lze považovat za odvětví zemědělství, současně je možné na rybníkářství nahlížet jako na způsob péče o životní prostředí, minimálně o jednu z jeho složek, kterou představují ryby a další vodní živočichové. Další shodný rys můžeme spatřovat v tom, že podobně jako je myslivost často zaměňována s lovem, je také rybníkářství pro mnohé pouhé synonymum pro rybolov. Ve skutečnosti je tento pojem mnohem širší a zahrnuje celou škálu různorodých činností.

Zákonem o rybníkářství je rybníkářství definováno jako „*chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství nebo při výkonu rybníkářského práva.*“⁶¹ Na základě této definice tak lze dovodit, že rybníkářství se dělí na dvě různé části, a sice na rybníkářství a výkon rybníkářského práva. Jedná se o dvě odlišné oblasti, z nichž každá má svá specifika. Základní rozdíl lze spatřovat v jejich hlavních funkcích či cílech. Zatímco v rybníkářství jde v první řadě o zajištění produkce a reprodukce ryb, tak hlavním cílem výkonu rybníkářského práva je ochrana ryb a vodních organismů jako přírodního bohatství s cílem jeho zachování i pro budoucí generace. Ve své práci se budu podrobněji věnovat druhé z nich, tedy výkonu rybníkářského práva, rybníkářství zmíním jen okrajově.

7.a.1. Rybníkářství

Jak napovídá jeho název, je rybníkářství zaměřeno především na chov a lov ryb v rybnících. Jeho přesnou definici najdeme opět v zákoně o rybníkářství, konkrétně v jeho § 2 písm. b), který stanoví, že rybníkářstvím se rozumí „*chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo pro*

⁶¹ § 2 písm. a) zákona o rybníkářství

zarybňování rybářských revírů. Rybníkářství je považováno za zemědělskou výrobu,⁶² z uvedené definice lze dovodit, že ryby v rybnících nelze považovat za volně žijící zvířata. Takto chované ryby pak jsou logicky ve vlastnictví rybníkáře, jak lze ostatně dovodit i z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003.

Pokud se jedná o lov ryb, případně vodních organismů v rybníkářství, uskutečňuje se nejčastěji hromadně účinnou metodou lovu. Ustanovení § 3 odst. 2 zákona o rybářství připouští také lov na udici, který může provádět rybníkář (vlastník rybníka či zvláštního rybochovného zařízení, nebo jejich nájemce, který s vlastníkem uzavřel nájemní smlouvu za účelem rybníkářství),⁶³ nebo jiné osoby jím pověřené. O lovu ryb je pak rybníkář povinen, podle § 3 odst. 4 zákona o rybářství, vést evidenci, kterou je povinen ve stanovené lhůtě předložit příslušnému orgánu státní správy rybářství (v daném případě se jedná nejčastěji o místně příslušný krajský úřad).⁶⁴ Na podrobnosti ohledně lovu ryb a vodních organismů hromadně účinnou metodou lovu odkazuje zákon o rybářství [v § 3 odst. 5 písm. a)] na prováděcí právní předpis, jímž je vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška k provedení zákona o rybářství“). Podle této vyhlášky se hromadně účinnou metodou lovu ryb a vodních organismů (v souladu s jeho definicí obsaženou v § 2 písm. q) zákona o rybářství) rozumí lov do sítí, lov prováděný prostřednictvím manipulace s vodou, lov pomocí různě konstruovaného technického zařízení a lov do stálého lovišního zařízení.⁶⁵ Ustanovení § 1 vyhlášky stanoví také definici uvedených způsobů lovu, které však ve své práci blíže rozvádět nebudu. Pouze uvedu příklad, kdy pod lovem prováděným prostřednictvím manipulace s vodou si lze představit „klasický“ výlov rybníka, tak jak je znám většině „běžných“ lidí, tedy postupné upouštění vody až do doby, kdy se ryby shromáždí v poměrně malém prostoru, tzv. lovišti, odkud jsou následně vyloveny.

⁶² Viz § 2e odst. 3 písm. f) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ Viz § 3 odst. 1 zákona o rybářství

⁶⁴ Viz § 21 odst. 2 písm. c) zákona o rybářství

⁶⁵ Viz § 1 odst. 1, odst. 2, odst. 3 a odst. 4 vyhlášky k provedení zákona o rybářství

Podle § 14 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybníkářství lze vodní organismy, které jsou zdrojem potravy ryb, lovit jen se souhlasem rybníkáře.

Při lovu i chovu ryb v rybníkářství je nutné mít na paměti omezení či zákazy stanovené obecnými právními předpisy, konkrétně například zákaz týrání, stanovený v § 2 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání. Platí zde také zákazy některých způsobů lovu stanovené v § 13 zákona o rybníkářství. Zakázané způsoby lovu ryb a vodních organismů budou podrobně popsány v kapitole 7.c.5.

Rozdíl mezi rybáři a rybníkáři lze zjednodušeně charakterizovat větou: *„Rybáři se narodili současně s životem na naší planetě, leč rybníkáři objevili svou profesi zdonucení - totiž, aby postavili místo pro ryby - rybník.“*⁶⁶ Při lovu ryb v rámci rybníkářství neplatí některé zákazy či omezení stanovená pro rybářské revíry – rybníkář nemusí při lovu ryb (sám nebo osoba, které lov povolil) ve svém rybníce dodržovat doby lovu, hájení ryb apod. Dle mého názoru však uvedené zvýhodnění rybníkářů není nikterak zásadní. Většina z nich přistupuje k chovu ryb s náležitou péčí, uvědomují si, že ryby jsou jejich vlastnictvím, o které je třeba se řádně starat, proto není potřeba některých zákazů a omezení jako při lovu ve „volných“ rybářských revírech.

7.a.2. Výkon rybářského práva

Výkon rybářského práva je, obdobně jako výkon práva myslivosti, specifickou činností. Ustanovení § 2 písm. f) zákona o rybníkářství jej definuje takto: *„Činnost v rybářském revíru povolená právnícké nebo fyzické osobě příslušným orgánem státní správy rybníkářství podle § 19 až 24, spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb, popřípadě vodních organizmů, jakož i v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu.“* Jedná se o činnost provozovanou ve veřejném zájmu, neboť jejím prostřednictvím stát dbá o naplňování ústavní povinnosti zakotvené v čl. 7 Ústavy České republiky, tedy o šetrné využívání přírodních zdrojů a o ochranu přírodního bohatství, jimiž ryby a vodní organismy nepochybně jsou. Z podstaty věci se tedy nemůže jednat o podnikání.

Zákon o rybníkářství upravuje vlastnické právo k rybám a vodním organismům pouze v souvislosti s jejich lovem, když stanoví, že ulovením oprávněným

⁶⁶ Ing. Miroslav Hule: Naše rybníkářství - <http://cz-ryby.cz/files/nase-0.pdf>, str. 15

subjektem se ryby a vodní organismy stávají vlastnictvím tohoto subjektu. Vlastnictví volně žijících ryb a vodních organismů neupravuje ani jiný právní předpis. Z uvedeného lze tedy dovodit, že ryby a vodní organismy, dokud nejsou uloveny, jsou, stejně jako zvěř, věci ničí (*res nullius*).

Rybářské právo, shodně s předchozími právními úpravami, přísluší státu, který jeho výkon povoluje jednotlivým subjektům. Řízení o povolení výkonu rybářského práva je upraveno v § 8 a 9 zákona o rybářství. Žadatel o povolení výkonu rybářského práva musí splňovat řadu kritérií – jedná se např. o podmínku svéprávnosti (ustanovení § 8 odst. 6 písm. c) zákona o rybářství sice hovoří o plné způsobilosti k právním úkonům, ovšem tento pojem byl NOZ nahrazen právě pojmem svéprávnost), bezúhonnosti, dále musí navrhnout osoby způsobilé na výkon funkce rybářského hospodáře a jeho zástupce nebo se musí zavázat, že příslušný rybářský revír zpřístupní dalším držitelům povolenek k rybolovu.⁶⁷ Výkon rybářského práva je dáván uživatelům rybářských revírů za správní poplatek.

Z činností, zahrnutých ve výkonu rybářského práva, upřednostním lov, ostatním činnostem se budu věnovat jen v nezbytné míře.

7.b. Rybářský revír

Tak jako nelze zvěř lovit kdekoliv, ale pouze v určitém vymezeném území (honitbě), tak i ryby a vodní organismy není možné lovit tzv. na potkání. Povolenky k lovu totiž opravňují jejich držitele k lovu jen v určitých rybářských revírech. Tato kapitola se tedy věnuje vysvětlení pojmu rybářského revíru a nastiňuje tu nejzákladnější problematiku ve spojitosti s ním.

Ustanovení § 2 písm. e) zákona o rybářství vymezuje rybářský revír jako část vodního útvaru povrchových vod, vyhlášenou rozhodnutím příslušného orgánu státní správy rybářství, jejíž výměra činí nejméně 500 m² souvislé vodní plochy a současně umožňuje život rybí obsádky a vodních organismů. Povrchovou vodou se, podle § 2 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, rozumí vody, které se přirozeně vyskytují na zemském povrchu. Tento charakter jim zůstává zachován i tehdy,

⁶⁷ Blíže viz § 8 odst. 6 zákona o rybářství

pokud přechodně protékají zakrytými úseky nebo v přirozených dutinách nad i pod zemským povrchem.

Někomu možná vyvstane otázka, proč členit území na jednotlivé rybářské revíry, co je danou úpravou sledováno? Odpověď je poměrně jednoduchá, účelem je zajistit řádné, trvale udržitelné hospodaření ve vztahu k rybám a vodním organismům jako přírodnímu bohatství a také ve vztahu k životnímu prostředí. Odborná literatura dává následující odpověď: „Členění území na rybářské revíry umožňuje, aby v každém revíru byla uvedena osoba odpovídající za řádné hospodaření.“⁶⁸

Z ustanovení § 4 odst. 1 zákona o rybářství vyplývá, že rybářský revír lze vyhlásit nejen na vodním toku, ale také na rybníku či uzavřené vodě. Uzavřená voda je v zákoně o rybářství vymezena jak pozitivně (tedy že uzavřenou vodou je „vodní útvar povrchových vod, který není volně spojen s přítokem nebo odtokem, zejména mrtvé nebo odstavené rameno vodního toku, propadlina, zatopená umělá prohlubeň terénu, zbytková jáma po těžbě nerostů“), tak negativně („za uzavřenou vodu se nepovažuje vodní útvar nebo jeho část, ve kterém je prováděna hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem“).⁶⁹ V případě rybníka se jedná o vodní dílo⁷⁰ (uměle vytvořený vodní útvar), uzavřenou vodou může být vodní útvar vzniklý jak přirozenou cestou (např. slepá ramena, mrtvé tůně), tak i vlivem lidské činnosti (např. pískovny, štěrkovny).

Pokud nastanou pochybnosti, zda se v určitém případě jedná o uzavřenou vodu či nikoliv, tak podle § 4 odst. 1 zákona o rybářství rozhodne příslušný rybářský orgán. Jedná se o deklaratorní rozhodnutí, tedy takové, které závazně určuje práva a povinnosti pro jeho adresáty. „Podle § 9 odst. 1 zákona o rybářství pak platí, že v případě, že o výkon rybářského práva v rybářském revíru, vyhlášeném na žádost vlastníka pozemku, na němž se nachází uzavřená voda, požádá tento vlastník, příslušný rybářský orgán výkon rybářského práva této osobě povolí. Z tohoto ustanovení je zřejmé, že rybářský orgán nedisponuje žádným diskrečním oprávněním, pokud žádost podá vlastník pozemku, na kterém se

⁶⁸ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 46

⁶⁹ Obě definice jsou obsaženy v § 2 písm. e) zákona o rybářství

⁷⁰ Viz § 55 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

nachází uzavřená voda; v takovém případě výkon rybářského práva povolí, bez ohledu na případný nesouhlas osoby, která zde až dosud rybářské právo vykonávala.”⁷¹

Podle § 4 odst. 3 zákona o rybářství vyhlásí příslušný rybářský orgán rybářský revír na žádost vlastníka rybníku či pozemku, na němž se nachází uzavřená voda. Pokud je taková nemovitost ve vlastnictví více osob, musí předmětnou žádost podat všichni vlastníci nebo spoluvlastníci, či osoba jimi k tomu pověřená. Žádost může podat také nájemce uvedených nemovitostí, pokud s uvedenými osobami písemně uzavřel nájemní vztah, jehož předmětem je výkon rybářského práva na uvedených nemovitostech. V případě, že se osoby vlastníci pozemek s uzavřenou vodou nedohodnou na podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru, vyhlásí jej příslušný rybářský úřad z vlastního podnětu. Při vyhlášení rybářských revírů na vodním toku postupuje příslušný orgán státní správy z vlastního podnětu, protože vodní toky jsou považovány za věc ve vlastnictví státu. Podle § 4 odst. 8 zákona o rybářství se rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru podle tohoto ustanovení (stejně jako rozhodnutí o změně rybářského revíru či případně jeho zrušení) doručuje veřejnou vyhláškou (vyvěšením na úřední desce krajského úřadu kraje, na jehož území se revír nachází, případně, nachází-li se revír na území více krajů, tak na úředních deskách předmětných krajských úřadů). Pokud k vydání rozhodnutí nebylo příslušné Ministerstvo zemědělství, zasílá jej podle § 4 odst. 9 zákona o rybářství příslušný správní orgán také jemu.

Rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru musí kromě obecných náležitostí, stanovených v §§ 68 a 69 správního řádu, obsahovat také další náležitosti, stanovené v § 4 odst. 5 zákona o rybářství. Tyto „zvláštní“ náležitosti slouží k identifikaci a nezaměnitelnému označení jednotlivých rybářských revírů. Jedná se např. o název a číslo rybářského revíru, jeho umístění, zda jde o revír pstruhový či mimopstruhový. Dále se v rozhodnutí vymezí hranice rybářského revíru, které je jeho uživatel (tj. osoba, jíž byl výkon rybářského práva povolen) povinen v přírodě vyznačit, a to způsobem, který je také uvedený v daném rozhodnutí.

K vyhlášení rybářských revírů na rybnících by tedy mělo docházet pouze tehdy, pokud si to jejich vlastníci (či vlastníci) přeje (správní řízení je zahajováno na

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012, sp.zn. 2 As 54/2011

základě žádosti podle § 44 správního řádu).

Na volných vodách (tj. vodních tocích či uzavřených vodách) je právní režim odlišný – správní řízení příslušný správní orgán zahajuje z moci úřední (podle § 46 správního řádu, podle § 42 správního řádu je povinen přijímat podněty k zahájení řízení). Správní orgány při tomto rozhodování (tedy zda rybářský revír vyhlásí či nikoliv) uplatňují správní uvážení. Správní uvážení však neznamená, že správní orgány mohou postupovat libovolně: *„Každé správní uvážení probíhá v přesně vyznačených mezích, stanovených příslušnou správní právní normou, minimálně podle základních zásad, jimiž je ovládáno rozhodování správních orgánů a to podle zásady legality, vázanosti správy zákonem“*.⁷² Mezemi při daném rozhodování bude nepochybně nutnost zajištění existence rybářských revírů jako výrazu veřejného zájmu na šetrném využívání přírodních zdrojů a na ochraně přírodního bohatství (především ryb a jiných vodních organismů v rybářském revíru).⁷³

Ustanovení § 4 odst. 6 zákona o rybářství zmocňuje příslušný rybářský orgán ke změně rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru, a to tehdy, pokud se změní rozhodné podmínky pro jeho vyhlášení nebo pro chov a podporu života ryb v předmětném revíru. Pro řízení o změně rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru platí obdobně výše uvedené.

Také o případném zrušení rybářského revíru může příslušný rybářský orgán rozhodnout z vlastního podnětu (výměra souvislé vodní plochy poklesne pod 500 m² nebo podmínky pro chov anebo podmínky podporující život ryb zaniknou) nebo na základě žádosti (podané osobou oprávněnou žádat o vyhlášení rybářského revíru).⁷⁴

7.c. Lov ryb a vodních organismů

Než objasním základní předpoklady pro lov ryb a vodních organismů, je nutné nejprve tyto pojmy vysvětlit.

Podle zákona o rybářství se vodním organismem rozumí *„vodní živočich nebo vodní rostlina, která je zdrojem potravy ryb nebo je přirozenou součástí vodního*

⁷² <http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-uvazeni-10088.html>

⁷³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2011, sp.zn. 1 As 50/2010

⁷⁴ Viz § 4 odst. 7 zákona o rybářství

*prostředí.*⁷⁵

Lovem se pak rozumí „*činnost směřující k ulovení ryby nebo vodního organismu v rybníkářství anebo ulovení a přisvojení si ryby nebo vodního organismu při výkonu rybářského práva za podmínek stanovených tímto zákonem.*“⁷⁶ Z uvedeného tak vyplývá, že pojem lovu je nutné vykládat extenzivně. Nejedná se tedy pouze o vlastní lov, ale také o další činnosti, jako je např. vnaďení či výběr vhodného místa. Musí tedy jít o takovou činnost, na jejímž základě je reálně možné následně rybu ulovit, nelze za ni považovat pouhou imitaci, která má vzbudit zdání lovu či bezprostřední přípravy k němu. Stejně tak není možné považovat za lov chytání pomocí nezpůsobitelných prostředků (např. pomocí tzv. pytláčky), jelikož taková činnost odporuje zásadám řádného výkonu rybářského práva.

7.c.1. Rybářský lístek a povolenka k lovu

Rybářský lístek a povolenka k lovu jsou základní doklady, prokazující oprávnění konkrétní osoby k lovu v určitém rybářském revíru. Jedná se o doklady, které je při lovu v rybářském revíru osoba provádějící lov povinna mít u sebe. Z uvedené povinnosti existuje jediná výjimka, a sice taková, že je nemusí mít osoba, která je zároveň uživatelem příslušného rybářského revíru.⁷⁷

Za určitou výjimku lze považovat situaci, kdy lovící osoba nemusí mít rybářský lístek, ale pouze zvláštní povolenku k lovu (blíže k tomuto případu v části věnované povolenke k lovu).

Rybářský lístek – věcně příslušný k vydání rybářského lístku je, podle § 13 odst. 8 zákona o rybářství, obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem a podle § 20 uvedeného zákona obecní úřad obce s rozšířenou působností. Podle § 64 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, se jím rozumí „*obecní úřad, který, vedle přenesené působnosti podle § 61 odst. 1 písm. a), vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním*

⁷⁵ Viz § 2 písm. h) zákona o rybářství

⁷⁶ Viz § 2 písm. j) zákona o rybářství

⁷⁷ Viz § 13 odst. 7 zákona o rybářství

předpisem.“ Jejich „seznam“ je stanoven v příloze č. 1 k zákonu č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. V Kraji Vysočina se jedná např. o Velkou Bíteš či Bystřici nad Pernštejnem.

Pokud se jedná o místní příslušnost, tak ta se podle téhož ustanovení zákona o rybařství určuje dvojím způsobem. K vydání rybařského lístku pro občany České republiky je místně příslušný úřad, v jehož obvodu má žadatel o vydání rybařského lístku trvalý pobyt, kdežto u cizinců úřad, v obvodu jehož působnosti se cizinec-žadatel zdržuje.

Vydání rybařského lístku není samozřejmě bezplatné, ale podléhá správnímu poplatku ve smyslu zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Zpoplatnění je odstupňováno v závislosti na době platnosti rybařského lístku, např. vydání rybařského lístku s dobou platnosti 10 let podléhá správnímu poplatku ve výši 500,- Kč.⁷⁸ Současná právní úprava rybařství neumožňuje vydání duplikátu rybařského lístku, pokud jej jeho držitel např. ztratí nebo mu bude odcizen. V takových případech je nutné požádat o vydání nového rybařského lístku. Povinnost opět zaplatit správní poplatek zůstává nedotčena.

Uchazeč o první rybařský lístek musí splnit, obdobně jako u loveckého lístku, určité kvalifikační předpoklady, jejichž účelem je zajistit, aby rybařský lístek získala pouze osoba odborně zdatná. Těmito předpoklady jsou *„základní znalosti z oblasti rybařství, biologie ryb, právních předpisů upravujících lov ryb, prokázané osvědčením o získané kvalifikaci, vydaným právníkem osobou pověřenou ministerstvem k ověřování znalostí žadatelů pro vydání prvního rybařského lístku.“*⁷⁹ Volně žijící ryby jako přírodní bohatství je nutné chránit a je proto nezbytné zajistit, aby osoby oprávněné je lovit, si této skutečnosti byly vědomé a svým konáním přispívaly k jejich ochraně a také k zachování nejen této složky životního prostředí, ale pokud možno, tak i životního prostředí jako celku, v co nejméně narušeném stavu i pro budoucí generace. Současná právní úprava neřeší odebrání rybařských lístků, pouze v § 13 odst. 11 písm. b) zákona o rybařství je odkaz na vyhlášku k zákonu o rybařství, která může stanovit důvody pro odepření

⁷⁸ Viz část I, položka 14 písm. a) přílohy zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁹ Viz § 10 odst. 3 vyhlášky k provedení zákona o rybařství

vydání rybářského lístku a jeho odebrání.

U osob, které vykonávají funkci rybářského hospodáře, jeho zástupce nebo funkci rybářské stráže, a dále u osob, které se prokáží osvědčením o vykonání zkoušky na rybářského hospodáře či rybářskou stráž, se výše uvedené kvalifikační předpoklady považují automaticky za splněné.⁸⁰

Trochu odlišná je situace u cizinců. Také cizinci musí splňovat výše uvedené kvalifikační předpoklady, ovšem příslušný správní orgán jim vydá rybářský lístek také tehdy, pokud se prokáží např. „*oprávněním obdobným rybářskému lístku vydaným v cizím státě.*“⁸¹ Nemusí tedy bezpodmínečně splňovat podmínky stanovené právními předpisy platnými na území České republiky, postačí, pokud splňují podmínky stanovené právním řádem státu, jehož jsou občany.

Dne 16. června 2016 vstoupila v účinnost vyhláška č. 123/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů. Tato právní úprava umožnila vydávání rybářských lístků i na 30 dní, přičemž k jejich vydání nemusí jak cizinci tak i občané České republiky splňovat výše uvedené kvalifikační předpoklady. Blíže se této problematice budu věnovat v závěru své práce.

Rybářské lístky se, v souladu s § 10 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, vydávají pro celé území České republiky, jejich platnost tedy nelze omezit pouze na určité území či pouze na některý rybářský revír.

Jak je naznačeno výše, existuje několik druhů rybářským lístků. Rybářské lístky lze rozlišovat podle doby platnosti rybářského lístku, která může činit 30 dní, 1 rok, 3 roky nebo 10 let ode dne jeho vydání.⁸² Po uplynutí doby platnosti rybářského lístku může jeho držitel požádat o vydání nového, přičemž podle § 10 odst. 5 vyhlášky k provedení zákona o rybářství mu bude vyhověno, pokud předloží doklad prokazující, že držitelem rybářského lístku již byl (např. dříve vydaný rybářský lístek).

⁸⁰ Viz § 10 odst. 4 vyhlášky k provedení zákona o rybářství

⁸¹ Viz § 10 odst. 6 písm. d) vyhlášky k provedení zákona o rybářství

⁸² Ustanovení § 10 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství

Povolenka k lovu – na rozdíl od rybářského lístku vydává povolenky k lovu uživatel příslušného rybářského revíru.⁸³ Záleží tedy na jeho vůli, kolik povolenek vydá i komu je vydá, na povolenku k lovu tedy není právní nárok. Možnost takového uvážení ovšem není „bezbřehá“, jsou stanoveny určité zákonné meze, ve kterých se uvážení musí pohybovat. V první řadě je možné výkon rybářského práva povolit pouze žadateli, který se mimo jiné zaváže, že předmětný rybářský revír zpřístupní také dalším osobám, které jsou držiteli povolenek k lovu.⁸⁴ Dalším omezením je povinnost příslušného rybářského orgánu, vyplývající pro něj z § 11 odst. 1 písm. d) zákona o rybářství, stanovit v rozhodnutí nebo oznámení o povolení výkonu rybářského práva maximální počet povolenek, které lze pro příslušný rybářský revír vydat. Tento počet je většinou stanoven, na základě znění § 7 odst. 3 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, na 15 celoročních povolenek ve pstruhových revírech a 25 celoročních povolenek v revírech mimopstruhových, a to na 1 ha vodní plochy příslušného rybářského revíru. Tyto celoroční povolenky mohou být podle § 7 odst. 4 vyhlášky k provedení zákona o rybářství nahrazeny (zcela nebo částečně) povolenkami krátkodobými, přepočítací koeficient mezi celoročními a krátkodobými povolenkami je uveden v příloze č. 3a uvedené vyhlášky. Z této přílohy také vyplývá, že krátkodobé povolenky k lovu mohou být vydány na dobu dvou či jednoho měsíce, dvou či jednoho týdne či dne. Účelem omezení (stanovení maximálního počtu povolenek) je zabránit nadměrnému loveckému tlaku na jednotlivé rybářské revíry a zajistit tak rovnováhu rybí obsádky.

Ustanovení § 13 odst. 10 zákona o rybářství obsahuje speciální úpravu tzv. zvláštní povolenky k lovu. Může ji vydat Ministerstvo zemědělství, ovšem podle zákonné dikce by se tak mělo dít pouze ve výjimečných případech. Taková povolenka se vydává mimo režim správního řádu, avšak za úplatu. Na základě této zvláštní povolenky k lovu může její držitel lovit ryby v příslušných rybářských revírech, a to i tehdy, pokud není držitelem rybářského lístku, neboť uvedená povolenka jej nahrazuje.

⁸³ Ustanovení § 13 odst. 9 zákona o rybářství

⁸⁴ Ustanovení § 8 odst. 6 písm. f) zákona o rybářství

7.c.2. Hájení ryb a denní doba lovu

Dobu hájení ryb i denní dobu jejich lovu upravuje vyhláška k provedení zákona o rybářství, a to na základě zmocnění obsaženého v § 13 odst. 11 písm. d) a g) zákona o rybářství.

Účelem stanovení doby hájení ryb je především zajistit ochranu ryb v době jejich rozmnožování, a tak přispět ke stabilitě příslušných ekosystémů a v neposlední řadě k zachování této složky životního prostředí i pro budoucí generace. V době, kdy je určitý druh ryby hájen, jej tedy nelze lovit. Pokud by se tak přesto stalo a došlo k jeho náhodnému ulovení, je třeba, v souladu s § 15 odst. 1 písm. b) vyhlášky k provedení zákona o rybářství, vrátit jej šetrně zpět do vody.

Jednotlivé doby hájení jsou pro konkrétní druhy ryb upraveny v § 13 vyhlášky k provedení zákona o rybářství. Nejdelší dobu hájení má hlavatka obecná (podunajská), která je podle § 13 odst. 5 vyhlášky k provedení zákona o rybářství hájena od 1. ledna do 30. září. Naproti tomu nejkratší dobu hájení má mník jednovousý, který je podle odst. 7 téhož ustanovení hájen od 1. ledna do 15. března.

Kromě druhů ryb, pro něž je stanovena doba hájení, se v našich rybářských revírech vyskytují také druhy, které nejsou hájeny vůbec (nejedná se o vybrané druhy ryb podle zákona o rybářství), nebo naopak jsou hájeny celoročně. Jako příklad ryby, která není hájena, je možné uvést cejna velkého, plotici obecnou nebo perlína ostrobřichého. Jedná se tedy o ryby, které z hlediska rybářského hospodaření nemají tak velký význam nebo jejichž výskyt je v dané lokalitě nežádoucí.

Druhy celoročně hájených ryb nejsou upraveny ve výše uvedené vyhlášce, ani v zákoně o rybářství. Jejich ochrana totiž vyplývá ze zákona o ochraně přírody a krajiny a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Seznam živočichů, kteří jsou zvláště chráněni, obsahuje (včetně stupně jejich ohrožení) příloha č. III této vyhlášky. Pokud se jedná o ryby, jsou zde zařazeni např. jelec jesen či mník jednovousý. Právě u zařazení mníka jednovouseho lze spatřovat jednoznačný rozpor s ustanovením § 13 odst. 8 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, podle

něhož má mník jednovousý stanovenou výše uvedenou dobu hájení. Je proto nezbytné, aby z jedné z uvedených vyhlášek byl tento druh ryby odstraněn, aby nadále nedocházelo ke vzájemné kolizi. Osobně se přikláním k vyřazení uvedeného druhu ze seznamu ohrožených živočichů, neboť je běžně loven (i přes výše uvedený zákaz), z čehož lze dovodit, že jeho výskyt je v rybářských revírech poměrně častý.

Za určitou formu hájení ryb lze považovat také stanovení nejmenší lovné míry pro vybrané druhy ryb.⁸⁵ Ulovenou rybu je tedy nutné nejprve změřit, přičemž měření se podle § 11 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, provádí od vrcholu rypce až po konec nejdelších paprsků ocasní ploutve. Pokud tedy dojde k ulovení ryby, která nedosahuje potřebné délky, je nezbytné ji pustit zpět do vody. Nejmenší lovná míra je stanovena záměrně tak, aby se daný druh ryby dožil reprodukčního věku a stačil se alespoň jednou přirozeně rozmnožit. V pstruhovém i mimopstruhovém rybářském revíru se mohou vyskytovat i jiné druhy ryb, než ty, které mají v § 11 odst. 2 a 3 vyhlášky k provedení zákona o rybářství stanovenou nejmenší lovnou míru, ovšem jedná se v daném revíru o škůdce nebo potravní a prostorovou konkurenci, proto nemají stanovenou nejmenší lovnou míru a lze je tedy lovit bez ohledu na jejich míru.

Denní dobu lovu ryb upravuje § 12 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, přičemž doba lovu je zde stanovena odlišně pro pstruhové a mimopstruhové revíry. Nejkratší denní doba lovu je v zimních měsících, poté se postupně prodlužuje až ke svému vrcholu v letních měsících (denní doba lovu v mimopstruhových rybářských revírech je v měsíci květnu, červnu, červenci a srpnu od 4 do 24 hodin⁸⁶), poté se opět pomalu zkracuje. Účelem takto stanovené doby lovu je především chránit rybí obsádku před nadměrným rybářským tlakem a poskytnout jí alespoň po část dne prostor pro odpočinek.

7.c.3. Povolené způsoby lovu

Podle § 13 odst. 1 zákona o rybářství smí být v rybářském revíru lov prováděn zpravidla lovem na udici, nebo jiným způsobem, který stanoví příslušný

⁸⁵ Viz § 11 odst. 2 a 3 vyhlášky k provedení zákona o rybářství

⁸⁶ Ustanovení § 12 odst. 2 písm. d) vyhlášky k provedení zákona o rybářství

rybářský orgán. Podrobnosti opět stanoví vyhláška k provedení zákona o rybářství, konkrétně její § 14 až 17. Podle této vyhlášky je povoleným způsobem lovu v rybářském revíru „lov ryb na udici, a to lov na položenou, lov na plavanou, lov přívlačí, lov na umělou mušku, lov muškařením, čeřínkováním nebo jiným způsobem lovu stanoveným příslušným rybářským orgánem.“⁸⁷ Podle § 13 odst. 1 zákona o rybářství může oprávněná osoba při takovém lovu použít maximálně dvě udice. Z důvodu, aby při lovu na udici, na plavanou, na položenou nebo čeřínkováním nedocházelo ke zbytečnému utrpení chycené ryby, stanoví § 14 odst. 5 uvedené vyhlášky pro osobu, lovící takovým způsobem, povinnost být u udic přítomna tak, aby s nimi mohla neprodleně manipulovat. Uvedené ustanovení současně zakazuje použití systému samoseku.

Výše uvedené způsoby lovu ryb mají svá určitá specifika, která se pokusím alespoň trochu vysvětlit.

Při lovu na položenou se nástraha většinou nachází na dně, a to díky závaží, které ji přidržuje. Podle přílohy č. 7 vyhlášky k provedení zákona o rybářství (dále jen „příloha č. 7“) je možné při takovém lovu použít maximálně dvě udice, přičemž osoba provádějící lov nesmí pohyb nástrahy aktivně ovlivňovat.

Při lovu na plavanou se nástraha nachází v libovolné výšce vodní masy, přičemž v závislosti na proudu vody se může pohybovat nebo být v klidu. Pohyb i udržení nástrahy v určité výšce je zabezpečen prostřednictvím splávku. Podle přílohy č. 7 může být pohyb nástrahy při tomto způsobu lovu lovící osobou aktivně ovlivňován. Pokud se pak takového lovu účastní více osob, musí mezi sebou dodržovat vzdálenost nejméně 3 m, uvedená příloha však umožňuje, aby se lovící osoby dohodly, že budou zachovávat vzdálenost menší; toto pravidlo platí i při lovu na položenou. Při lovu na plavanou se nejčastěji používají delší pruty s jemnou akcí, používané vlasce patří do kategorie těch slabších.⁸⁸

Lovem přívlačí odborná rybářská literatura rozumí „vláčení nástrahy, jejíž pohyb má vydráždit dravce k útoku na ni.“⁸⁹ Podrobné podmínky lovu přívlačí opět stanoví příloha č. 7, podle níž lze při tomto způsobu lovu použít pouze jednu udici. Lze použít pouze jednu umělou nástrahu. Vzdálenost mezi takto lovícími osobami

⁸⁷ Ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky k provedení zákona o rybářství

⁸⁸ Časopis Rybářství 10/2009, str. 37

⁸⁹ Tomáš Hemelík: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání, str. 51

musí činit nejméně 20 m, ovšem opět se mohou dohodnout na vzdálenosti menší. Příloha č. 7 rozlišuje ještě lov hlubinnou přívlačí – opět lze použít jen jednu udici a jednu nástrahu, ovšem loví se z pohybujícího se plavidla, přičemž nástraha může být tažena v libovolné hloubce vody. Tento způsob se používá zejména při lovu trofejních ryb ve vodních nádržích.

Při lovu na umělou mušku (tzv. na třepačku) lovící osoba opakovaně pouští nástrahu na hladinu a poté ji zvedá nebo nástrahu dopravuje pomocí kulového plovátka, které má nosnou funkci. Opět smí být použita pouze jedna udice při zachování vzdálenosti 20 m mezi jednotlivými lovícími osobami, pokud se nedohodnou jinak. Umělou muškou se podle přílohy č. 7 rozumí jakákoliv nástraha, která imituje hmyz či jiné organismy, přičemž je zakázáno vybavovat ji doplňky, které tím, jak se pohybují, zvyšují dráždivý účinek na ryby. Jako příklad doplňků zde lze uvést různé vrtulky.

Lov muškařením je právem považován za nejšlechetnější způsob lovu ryb. Při tomto způsobu lovu si jsou „lovec“ a jeho „potencionální kořist“ téměř rovnocenní, a to zejména s ohledem na prostředky používané při lovu. Další výhodou lze spatřovat v tom, že při lovu muškařením dochází k minimálnímu poškození ryby, čímž je případně také zajištěn její relativně bezproblémový návrat zpět do jejího „domovského“ prostředí. Příloha č. 7 stanoví jako podmínky pro tento způsob lovu mimo jiné jednu udici a vzdálenost mezi lovícími osobami alespoň 20 m (opět je možná jejich dohoda na menší vzdálenosti). Za nástrahu lze použít živý nebo mrtvý hmyz (např. lučního koníčka či krtonožku), ovšem nejčastěji se používají umělé mušky (např. napodobující jednotlivá stádia hmyzu).

Při lovu čeřínkováním se používá 1 vodorovná síť, jejíž plocha činí maximálně 1 m². Nelze jej kombinovat s předchozími způsoby lovu. Pokud se lovící osoby nedohodnou jinak, musí vzdálenost mezi nimi činit alespoň 3 m.

Část II. přílohy č. 7 pak vymezuje technické prostředky, které je možné při lovu ryb používat. Jedná se o udici, vábničky, plavidla, plovoucí nafukovací rybářské pomůcky určené k lovu ryb, echolot, podběrák, čeřínek, vezírek, vyprošťovač háčků, měřítko, stojánky nebo držáky na udice, čihátka, splávky, zátěž, nahazovací prak a další prostředky. Udici většinou tvoří prut, naviják, šňůra nebo vlasec a háček, případně umělá nástraha či další doplňky. V ostatních případech se zpravidla

jedná o odborné termíny, laikům neznámé. Pokusím se stručně vysvětlit alespoň ty (mezi širokou veřejností) nejméně známé pojmy.

Vezírek slouží ke krátkodobému přechovávání živých ryb, většinou je vyroben ze síťoviny (síťovina však může být vyrobena také z pružného a pevného ocelového drátu) a má uzávěr na zdrhovací šňůru.

Čeřínek je vodorovná síť o velikosti maximálně 1 m², přičemž slouží nejčastěji k nachytání nástražních ryb určených k lovu dravých ryb.

Číhátka slouží jako signalizátor záběru, přičemž jejich použití závisí na způsobu lovu. Při lovu na položenou se používají číhátka nejčastěji pod prutem mezi očky, při lovu na plavanou funkci číhátka plní splávek. Nejčastěji se používají při lovu na položenou nebo při lovu sumců.

Jiné pojmenování pro echolot zní ultrazvuková echosonda a slouží k vyhledávání ryb, jak jednotlivých jedinců, tak i celých populací.

Skutečnost, že se jedná o povolené technické prostředky k lovu ryb, však neznamená, že je lze používat vždy, na kterémkoliv rybářském revíru. Jednotliví uživatelé rybářských revírů totiž mohou upravit používání těchto prostředků v bližších podmínkách výkonu rybářského práva.⁹⁰ Použití uvedených prostředků se tak může lišit revíru od revíru.

Za dodržení podmínek stanovených v zákoně č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, je možné používat k lovu ryb také plavidla. Nelze však použít jakákoliv plavidla – blíže v kapitole věnující se zakázaným způsobům lovu. Další omezení při lovu ryb z plavidel vyplývá z vyhlášky k provedení zákona o rybářství, konkrétně z jejího § 14 odst. 4, které při lovu ryb na udici z plavidla stanoví povinnost počínat si při pohybu plavidla tak, aby nedošlo k nadbytečnému rušení osob provádějících lov ze břehu. Ovšem např. na mimopstruhových rybářských revírech Moravského rybářského svazu, o. s. je na základě Bližších podmínek výkonu rybářského práva na vodách mimopstruhových platných na revíry v užívání Moravského rybářského svazu, o.s. (dále jen „Bližší podmínky MRS“) lov z loděk zakázán, s výjimkou revírů, kde je výslovně uvedeno, že lov z loděk je povolen.

Co je při lovu ryb nepřípustné, a ustanovení § 14 odst. 4 vyhlášky

⁹⁰ Část II. bod 2. přílohy č. 7

k provedení zákona o rybářství to výslovně zakazuje, je vyhrazování si místa k lovu. Dodržování tohoto ustanovení je v některých případech velmi problematické, neboť i mezi rybáři se najdou jedinci, kteří nemohou pochopit, že na „své“ místo nemají žádný nárok, a naopak z něj může lovit i jiná oprávněná osoba. Způsobů, jak si vyhradit místo, je celá řada, od prostého nápisu zakazujícího lov jiným osobám až po „opevnění“ daného místa způsobem znemožňujícím ostatním osobám přístup. Odbornou literaturou⁹¹ však není za vyhrazování místa považováno nenápadné označení místa ve vodě, které daná osoba tzv. prokrmila. K takovému označení může posloužit např. zakotvený splávek, nikoliv už však kousky polystyrenu apod. (často je to zakázáno v bližších podmínkách výkonu rybářského práva). Podle § 11 odst. 8 zákona o rybářství mohou držitelé povolenek k lovu vstupovat na pobřežní pozemky, pokud na ně není vstup zakázán z obecného zájmu. To znamená, že majitelé pobřežních pozemků musí umožnit přístup držitelům povolenek k lovu k rybářskému revíru.

7.c.4. Povolené množství prisvojených ryb a zacházení s úlovkem

K zabránění tzv. drancování rybářských revírů je právními předpisy stanoveno maximální množství ryb, které si lovící osoba může přivlastnit během jednoho dne. Omezení je nastaveno odlišně pro pstruhové a mimopstruhové rybářské revíry.

Pokud se jedná o mimopstruhový rybářský revír, smí si lovící osoba, podle § 16 odst. 2 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, během jediného dne přivlastnit maximálně 7 kg všech druhů ryb. Kromě tohoto hmotnostního omezení je navíc stanoveno i omezení druhové, podle něhož smí být úlovek tvořen nejvýše dvěma kusy kapra, štiky, candáta, bolena, sumce, přičemž je možná i jejich kombinace. Pokud se v mimopstruhovém rybářském revíru vyskytují rovněž lososovité ryby (např. pstruh obecný či lipan podhorní, přičemž podle uvedeného ustanovení se do lososovitých ryb nezapočítávají síh maréna a síh peled'), tak podle odst. 3 téhož ustanovení, si smí lovící osoba přivlastnit maximálně tři kusy takových ryb, a to i nad rámec úlovku uvedeného v odst. 2. Ovšem nadále je nutné mít na paměti, že celková hmotnost úlovku nesmí převýšit zmíněných 7 kg. Uvedená právní úprava

⁹¹ Alexandr Šíma: Právní předpisy pro rybáře, Panorama, Praha 1988, str. 134

pamatuje i na případ, že se podaří ulovit rybu, jejíž hmotnost přesahuje 7 kg. Pokud se tak stane, může si ji úspěšný lovec ponechat, ovšem lov pro něj tímto v daný den už končí.

Tato omezení platí bez ohledu na to, zda dotyčná osoba během dne loví v jednom revíru či v několika. Jednotlivé úlovky (i z několika revírů) se sčítají a jejich celková výše nesmí překročit výše uvedenou hranici.

Obdobné omezení je v § 17 odst. 3 a 4 vyhlášky k provedení zákona o rybnářství stanoveno pro pstruhové rybnářské revíry. Podle tohoto ustanovení si smí lovící osoba přivlastnit nejvýše tři kusy lososovitých ryb, přičemž síh maréna a síh peled' se za ně opět nepovažují. Jakmile si osoba provádějící lov ponechá 3 kusy lososovitých ryb, tak denní lov musí ukončit.

Z nedravých druhů ryb (např. lín obecný či karas obecný) nacházejících se ve pstruhovém rybnářském revíru si lovící osoba smí přivlastnit maximálně 7 kg těchto ryb, přičemž v uvedeném množství mohou být nejvýše dva kapři.

Ke kontrole dodržování uvedených omezení slouží povinnost, zakotvená pro lovící osoby v § 16 odst. 4, resp. v § 17 odst. 5 vyhlášky k provedení zákona o rybnářství. Podle těchto ustanovení musí lovící osoba přisvojené ryby neprodleně po jejich ulovení zapsat do povolenky k lovu, a to způsobem znemožňujícím následné smazání. Kromě data dne, ve kterém došlo k ulovení ryby, musí do povolenky zapsat také číslo rybnářského revíru a druh ryby, včetně její délky a hmotnosti. Pro některé druhy ryb (neuvedené ve výše uvedených ustanoveních) pak platí výjimka, podle níž je lze zapsat do povolenky až při přerušení či skončení lovu před samotným odchodem od vody. Mezi základní pravidla patří, že každý rybnář, který dojde k revíru, musí před započítím lovu zapsat do povolenky k lovu datum lovu a číslo rybnářského revíru. Splnění těchto povinností, včetně kontroly správnosti zapsaných údajů, je oprávněna kontrolovat rybnářská stráž.

Povinnosti při zacházení s ulovenými rybami stanoví § 15 vyhlášky k provedení zákona o rybnářství. Podle odst. 1 uvedeného ustanovení je osoba, která ulovila rybu v době jejího hájení, dále rybu, která nedosahuje nejmenší lovné míry nebo která je chráněna, povinna vrátit takovou rybu co nejšetrnějším způsobem zpátky do vody.

Podle odst. 2 téhož ustanovení je osoba, která ulovila rybu opatřenou

značkou pro vědecké účely, povinna takový úlovek nahlásit uživateli příslušného rybářského revíru.

Podmínky, za kterých je možné ulovené živé ryby uchovávat a usmrcovat, jsou pak stanoveny zvláštním právním předpisem – zákonem na ochranu zvířat proti týrání (blíže v kapitole č. 5)

Toto jsou obecné (zákonné) předpoklady pro zacházení s úlovkem, bližší podmínky výkonu rybářského práva mohou opět pro jednotlivé rybářské revíry stanovit povinnosti nad rámec uvedeného. To je případ i Bližších podmínek MRS, podle nichž je osoba, která uchovává ulovené ryby živé, povinna „*mít vlastní vezírek s kruhy, aby síťovina nepřiléhala těsně k tělu ryb nebo takové zařízení, kde má ulovená ryba umožněn alespoň minimální pohyb.*“⁹² Dále je zde výslovně zakázáno provlékat ryby za skřele či je nechat udusit (tzv. leknot). Ulovené lososovité ryby a lipana také nelze uchovávat živé. Bod 15. uvedených podmínek také podrobně popisuje povinnosti lovící osoby při zacházení s ulovenými rybami. Pokud je nelze vylovit, je nezbytné použít podběrák, pro vylovení ryby o velké hmotnosti je povoleno použít vylovovací hák (tzv. gaf). Ryby, které si nelze přivlastnit (viz výše ustanovení § 15 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství), je nutné (pokud to situace dovoluje) uvolnit ve vodě a zbytečně s nimi nemanipulovat na břehu. Pokud to „zaháknutí“ háčku neumožňuje, je lovící osoba povinna háček odstříhnout. Jako další podmínky lze uvést zejména zákaz smýkání s rybami po břehu nebo zákaz jejich porcování před odchodem od vody.

7.c.5. Zakázané způsoby lovu

Zákazy některých způsobů lovu ryb reflektují zejména etické hledisko, ale také hledisko praktické, když např. sledují zabránění masivnímu lovu ryb, čímž přispívají k jejich zachování i pro budoucí generace.

Při lovu ryb v rybářském revíru a v rybníkářství je zakázáno:

- a) používat prostředků výbušných, otravných nebo omamných látek,*
- b) používat bodců jakéhokoliv druhu, lapaček, udic bez prutů, dále vidlic a rozsošek, jakož i střílet ryby, tlouci ryby, chytat je na šňůry, do rukou a do ok,*

⁹² <http://www.mrsbrno.cz/rybarske-reviry/468-bp-mp-12>

*c) užívat k lovu ryb elektrického proudu, lovit ryby pod ledem.*⁹³

Pouze v rybářském revíru je navíc zakázán lov:

„a) vybraných druhů ryb po dobu jejich hájení z důvodu ochrany jejich rozmnožování,

b) vybraných druhů ryb, které nedosáhly nejmenší lovné míry, z důvodu ochrany těchto druhů ryb,

c) mimo denní doby lovu ryb v kalendářním roce z důvodu ochrany rybí obsádky,

d) za použití jakýchkoliv stálých zařízení k lovu ryb nebo sítí, které nejsou od sebe vzdáleny alespoň 50 m, nebo zabraňovat tahu ryb po i proti vodě,

e) z lodí obytných, z plavidel veřejné dopravy a ze zvláštních plovoucích zařízení využívaných k přepravě materiálu,

f) v plavebních komorách,

g) v blízkosti přehradních hrází nejméně 100 metrů od hrázového tělesa,

h) ze silničních a železničních mostů,

i) v místech, kde se nahromadily ryby za mimořádně nízkého stavu vody nebo při škodlivém znečištění vody a též ryby shromážděné k přezimování a rozmnožování, lovit rybí plůdky, pokud tato opatření nečiní uživatel rybářského revíru k záchraně ryb nebo k jejich přenesení do jiných vod,

j) ryb do slupů, vrší,

*k) v rybím přechodu nebo do vzdálenosti 50 m nad ním a pod ním.“*⁹⁴

Některé zákazy nejsou absolutní, ale je možné z nich povolit výjimku. To se týká např. zákazu používání výbušných prostředků, otravných nebo omamných látek. Výjimku z tohoto zákazu je podle § 13 odst. 4 zákona o rybářství oprávněno povolit Ministerstvo zemědělství. V běžné praxi si však lze jen velmi obtížně představit odůvodnění takové výjimky.

Poměrně často diskutovaný je zákaz lovu ryb pod ledem. Tento způsob lovu spočívá v tom, že rybář loví ryby ve vysekaném otvoru zamrzlého vodního útvaru, takovýto lov bývá nazýván lovem na dírkách a např. ve Skandinávii se jedná o tradiční a oblíbený způsob lovu. Z jeho charakteristiky vyplývá také další z důvodů,

⁹³ Viz § 13 odst. 2 zákona o rybářství

⁹⁴ Viz § 13 odst. 3 zákona o rybářství

proč tento způsob lovu nelze u nás praktikovat, a sice skutečnost, že vodní plochy v našich přírodních podmínkách zamrzají jen výjimečně, pouze v opravdu tuhé zimě. Nicméně i z tohoto zákazu lze, na základě § 13 odst. 5 zákona o rybářství ve spojení s § 9 vyhlášky k provedení zákona o rybářství, povolit výjimku.

Zákaz zabraňovat tahu ryb po i proti vodě je zcela nesystematicky zařazen mezi zakázané způsoby lovu, neboť v daném případě se nepochybně nemůže jednat o lov ryb. Ovšem samotný zákaz je logický a nelze proti němu nic namítat.

Výslovně je zakázán také lov z určitých druhů plavidel, jako např. lodí obytných či pro veřejnou dopravu (např. přívozy). Zde lze nalézt další nedostatek v právní úpravě na úseku rybářství, neboť definici obytné lodi žádný právní předpis neobsahuje. Výkladem lze dospět k závěru, že se jedná o prostor, který jeho obyvatelům umožňuje dlouhodobé přebývání, při němž jsou uspokojeny alespoň jejich základní životní potřeby.

Zatímco lov z přehradních hrází (či jejich blízkosti) je zakázán, tak v případě jezu či hráze rybníka právní předpisy takový zákaz neobsahují. Ovšem i v takových případech je nutné věnovat pozornost bližším podmínkám výkonu rybářského práva, kterými může být lov ryb pro jednotlivé rybářské revíry dále upraven.

Zákaz lovu ryb v místech, kde se shromáždily k rozmnožování (tzv. trdliště), je nutné, vzhledem ke smyslu a účelu zákazu, vykládat velmi extenzivně a je nutné za takový lov považovat každou činnost, kterou je možné být jen pokládat za lov a již dochází k rušení ryb.

Také u zákazu lovu ryb v rybím přechodu není zcela patrné, co jím zákonodárce myslel. Rybí přechod totiž opět žádný právní předpis nedefinuje. Mělo by se zřejmě jednat o zařízení, které bylo vybudováno právě za účelem umožnění přechodu ryb, ovšem taková zařízení jsou naprosto výjimečná.

8. Deliktní odpovědnost

Právní odpovědnost představuje druhotnou povinnost každé osoby nést nepříznivé následky, vyplývající z porušení povinnosti původní. Deliktní odpovědnost lze členit na odpovědnost trestní (trestné činy) a správní (přestupky a správní delikty).

8.a. Trestní odpovědnost

Trestní odpovědnost je odpovědnost za spáchaný trestný čin. Trestný čin (dále jen „TČ“) *„je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“*⁹⁵

Znaky TČ jsou:

- 1) protiprávnost činu
- 2) skutková podstata TČ – typové znaky charakterizující škodlivost činu pro společnost a odlišující ho od ostatních TČ.
Typovými znaky jsou:
 - a) objekt TČ = chráněná hodnota
 - b) objektivní stránka TČ = jednání, následek a kauzální nexus
 - c) subjekt TČ = pachatel
 - d) subjektivní stránka TČ = zavinění
- 3) základní požadavky na pachatele – osoba starší 15-ti let, příčetná.

V hlavě VIII. zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákon“) jsou stanoveny TČ proti životnímu prostředí. Neoprávněný lov zvěře a ryb postihuje TČ pytláctví, upravený v § 304 trestního zákona, který se v následujících řádcích pokusím blíže rozebrat.

TČ pytláctví – skutková podstata je definována takto: *„Kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli*

⁹⁵ Ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

*nepatrné, bude potrestán...*⁹⁶.

Objekt tohoto TČ lze spatřovat v zájmu na ochraně přírody a práva myslivosti a rybářství. Subjektem (pachatelem) může být kdokoli, pokud splňuje zákonné znaky. Subjektivní stránka vyžaduje úmysl, těžko si představit lovení zvěře nebo ryb z nedbalosti.

V případě lovu zvěře dojde k naplnění skutkové podstaty i při lovení na nehonebních pozemcích. Musí se však jednat o lov zvěře, nikoliv ostatních volně žijících živočichů.

V každém případě se však musí jednat o lov neoprávněný, tedy např. bez povolenky k lovu, lov osobou, která není držitelem loveckého nebo rybářského lístku apod.

Do provedení novely trestního zákona zákonem č. 330/2011 Sb. nebylo ve skutkové podstatě TČ pytláctví slovo „loví“, ale slovo „uloví“. Nově je podle trestního zákona (už od počátku jeho účinnosti) nutné trestným činem pytláctví spáchat škodu v hodnotě nikoli nepatrné, což dřívější právní úprava (obsažená v § 178a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů) nepožadovala. Proti takovému znění se ohrazovala část myslivecké, ale i rybářské veřejnosti, proto byla přijata novela zákona, která opět zavádí nedokonavé sloveso „loví“, ovšem požadavek na způsobení škody nikoli nepatrné, je ponechán.

Protesty veřejnosti byly, podle mého názoru, oprávněné. Jednání směřující k ulovení zvěře nebo ryb lze sice zařadit pod pokus TČ, který se trestá stejnou trestní sazbou jako dokonaný TČ⁹⁷, ovšem ve stadiu pokusu se velmi obtížně dokazuje, že osoba měla v úmyslu spáchat škodu právě ve výši alespoň nikoli nepatrné.

Klíčové je tedy ustanovení požadující lovení zvěře či ryb hodnoty nikoli nepatrné. V této hodnotě je stanovena hranice mezi TČ a příslušným přestupkem. Co se rozumí škodou nikoli nepatrnou, je stanoveno v § 138 odst. 1 trestního zákona, podle něhož je to škoda, která dosahuje částky nejméně 5 000 Kč. Jak je uvedeno už výše, toto je zřejmě nejproblémovější část celého ustanovení. Z důvodu snadnějšího posouzení způsobené škody vydalo Ministerstvo zemědělství Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu

⁹⁶ Ustanovení § 304 odst. 1 trestního zákona

⁹⁷ Viz § 21 odst. 1 a 2 trestního zákona

v rybářských revírech a v rybníkářství a Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře. Hodnota zvěře je zde většinou vysoko nad potřebnými pěti tisíci, až na většinu druhů drobné zvěře. Tyto tabulky ale vycházejí z hodnoty, nikoliv ceny zvěře. Zahrnují tedy nejen cenu zvěřiny, ale i hodnotu trofeje, minimální náklady na vrácení zvěře do honitby. Hodnota ryb stanovená v Sazebníku vyjadřuje souhrn nákladů spojených s vysazením ryb stejných nebo co nejbližších parametrů, jako byly ryby upytlačené. Proti takto stanoveným hodnotám lze namítat, že trestní zákon ve svém § 137 uvádí, že výše škody se stanoví cenou, za kterou se věc obvykle prodává. Praxe na tuto situaci reaguje tím, že soud zadává zpracování znaleckého posudku, či alespoň odborného vyjádření. Hodnota se tak stanovuje pro každý případ individuálně.

Odstavec druhý § 304 trestního zákona obsahuje tzv. kvalifikovanou skutkovou podstatu. Od odst. 1 se odlišuje způsobem jednání, které je v těchto případech závažnější, a proto pachateli také hrozí přísnější trest.

Dokázat osobě spáchání TČ pytláctví bývá často velmi obtížné. Pokud není přistižena přímo při činu, je dokazování velmi ztíženo. K usnadnění dokazování slouží především § 76 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto ustanovení může kdokoliv (tedy i běžný rybář či myslivec) omezit osobní svobodu (=zadržet) osobu přistiženou při nebo bezprostředně po spáchání TČ, pokud je to nutné k zjištění její totožnosti, zabránění jejímu útěku či k zajištění důkazů. Neprodleně je však povinen takovou osobu odevzdat policejnímu orgánu, pokud to není možné, ihned mu tuto skutečnost oznámit.

Také myslivecká stráž (na rozdíl od rybářské stráže, u níž následující oprávnění, pokud jde o rybářský revír, výslovně zakotveno není) má oprávnění zadržet v honitbě osobu porušující zákonné zákazy, tedy i osobu pytláčí.

Při pokusu zadržet takto nezákonně jednající osoby může samozřejmě dojít ke konfliktu. To je umocněno skutečností, že pytláci většinou mají u sebe zbraň. Strach je tedy jeden z důvodů, proč pytlákům jejich trestné jednání prochází. Právo však i v takovém případě poskytuje ochranu a to skrze institut nutné obrany. Její pomocí lze odvrátit útok hrozící či trvající. Je však nutné dbát na přiměřenost odvrácení útoku. I přes tuto ochranu je nutno zachovávat v takových případech

obezřetnost a nepodcenit situaci. Pokud je to možné, požádat o spolupráci Policii České republiky a počkat na její řešení situace.

8.b. Odpovědnost za přestupky

„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin“⁹⁸. Pachatelem přestupku se může stát pouze fyzická osoba. Zavinění se vyžaduje ve formě úmyslu. Skutkové podstaty přestupků v oblasti životního prostředí jsou obsaženy v zákoně o přestupcích a dále ve speciálních právních předpisech upravujících jednotlivé oblasti.

V zákoně o přestupcích jsou přestupky na úseku zemědělství a myslivosti upraveny v § 35 zákona o přestupcích. Za spáchání těchto přestupků je možné uložit pokutu do různě odstupňované výše. Při neoprávněném lovu zvěře je její maximální výše stanovena na 8.000 Kč, přičemž za spáchání tohoto přestupku lze uložit i zákaz činnosti až na dobu 1 roku.

Ze skutkových podstat přestupků, obsažených v zákoně o ochraně přírody a krajiny, je nutné zmínit zejména ty, které jsou upraveny v § 87 odst. 2 písm. c) a odst. 3 písm. b) uvedeného zákona. Postihují usmrcení ptáků (s výjimkou těch, které lze lovit) nebo zvláště chráněných živočichů (všech tří kategorií), a to včetně zásahu do jejich životního prostředí, majícího za následek jejich úhyn. Za uvedené přestupky lze uložit peněžitou pokutu ve výši 20.000 Kč, respektive 100.000 Kč.

Speciální úpravu přestupků, jejichž skutková podstata spočívá v porušení některých podmínek lovu zvěře, obsahuje zákon o myslivosti, a to zejména ve svém § 63 odst. 2. Na základě uvedeného ustanovení lze např. postihnout osobu, která lovila zvěř některým ze zakázaných způsobů lovu nebo osobu, která ulovenou zvěř neprodleně neoznačila nesnímatelnou plombou.

Typickou sankcí je pokuta, její maximální výše smí činit 30.000 Kč. Částku lze zvýšit až na dvojnásobek, pokud pachatel spáchal přestupek opakovaně. Jako další sankce umožňuje zákon o myslivosti uložit zákaz činnosti či propadnutí věci. S uložením sankce zákazu činnosti je pak automaticky spojeno odebrání loveckého

⁹⁸ § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

lístku.

O přestupcích na úseku myslivosti rozhodují ve správním řízení obecní úřady obcí s rozšířenou působností. V řízení postupují dle obecné právní úpravy přestupků = zákona o přestupcích.

Přestupky na úseku rybářství, jichž se dopustí fyzická osoba tím, že poruší některou z podmínek pro lov ryb, jsou upraveny v § 30 odst. 1 zákona o rybářství. Toto ustanovení umožňuje postihnout např. jednání, kdy fyzická osoba loví ryby mimo rybářský revír či neoprávněně chytá ryby. Sankcí je opět zejména peněžitá pokuta, jejíž výše se, v závislosti na jednotlivých skutkových podstatách, pohybuje v rozmezí od 1.500 do 30.000 Kč. Za přestupek neoprávněného lovu ryb lze rovněž uložit zákaz činnosti, a to na dobu 1 roku. Přestupky na úseku rybářství projednávají obecní úřady obcí s rozšířenou působností, pokud však byly spáchány v rybářském revíru, který se nachází na území dvou a více krajů, je prvoinstančním orgánem Ministerstvo zemědělství.

Jednotlivé skutkové podstaty přestupků ve výše uvedených ustanoveních však nepostihují veškerá nežádoucí jednání. V těchto případech pak je na místě užití ustanovení § 46 odst. 1 zákona o přestupcích, podle něhož je přestupkem porušení i jiných povinností, jestliže jsou stanoveny zvláštními právními předpisy, a to včetně nařízení obcí a krajů.

8.c. Odpovědnost za jiné správní delikty

Správních deliktů se mohou dopustit pouze právnické osoby a fyzické osoby při výkonu podnikatelské činnosti. Jedná se o absolutní objektivní odpovědnost, tzn., že k zavinění se nepřihlíží, rozhodující je následek. Odpovědnosti se také nelze téměř zprostit. Právní úprava správních deliktů není jednotně kodifikována, jsou obsaženy v množství právních předpisů.

Skutkové podstaty správních deliktů obsažených v zákoně o ochraně přírody a krajiny [v § 88 odst. 1 písm. e) a odst. 2 písm. c)] jsou obdobné skutkovým podstatám přestupků (jak jsou uvedeny výše). Největší rozdíl spočívá ve výši sankce, která může činit 1 mil. Kč, respektive až 2 mil. Kč. Pokud pokutu uložil obecní úřad obce s rozšířenou působností, je její výnos příjmem rozpočtu této obce, pokud ji uložil krajský úřad, je výnos příjmem rozpočtu kraje – na základě

ustanovení § 88a zákona o ochraně přírody a krajiny. Takto vybrané finanční prostředky mají podle téhož ustanovení zvláštní účelové určení, neboť obec je může použít pouze ke zlepšení životního prostředí nebo pro ochranu přírody a krajiny v obci.

Správní delikty, kterých se může dopustit uživatel honitby, pokud poruší podmínky lovu zvěře, jsou upraveny v § 64 odst. 3 a 4 zákona o myslivosti. Správního deliktu se tak uživatel honitby dopustí např. tehdy, pokud nezajistí dohledávku zvěře po společném honu. Sankce ve formě peněžitě pokuty smí činit maximálně 200 000 Kč. Při opětovném porušení povinností se pak může zvýšit až dvojnásobek stanovené částky. Řízení lze zahájit v subjektivní lhůtě 1 roku, objektivní lhůta pak činí 3 roky. Částky takto vybraných pokut jsou součástí příjmů Státního fondu životního prostředí.

Správní delikty, které postihují neoprávněné jednání právnických osob a podnikajících fyzických osob při lovu ryb, jsou upraveny v § 31 odst. 1 a 2 zákona o rybářství. Sankcí je opět peněžitá pokuta, v daných případech až do výše 50 000 Kč.

9. Popis a analýza právní úpravy podmínek lovu zvířat ve Slovenské republice

Lov zvěře je ve Slovenské republice také jednou z neodmyslitelných součástí myslivosti, podmínky lovu zvěře jsou proto upraveny zejména zákonem č. 274/2009 Z. z., o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“ nebo „zákon o poľovníctve“).

Podobně jako u nás je i ve Slovenské republice lov zvěře místně a časově omezen a oprávnění lovu náleží jen osobám, které splňují zákonné podmínky.

Zvěř není definována přímo v zákoně, ale v příloze č. 1 k tomuto zákonu. Nově byli mezi zvěř, kterou lze lovit, zařazeni jelen sika, kamzík horský alpský, šakal zlatý, norek severoamerický, nutrie říční, polák velký a polák chocholačka. Naopak krkavec velký byl zařazen mezi celoročně hájené druhy zvěře.

Lov zvěře je možný jen v rámci uznaného poľovného revíru, což odpovídá našemu pojmu honitba. Na rozdíl od naší právní úpravy činí nejnižší požadovaná výměra pro uznání poľovného revíru 1 000 ha pro revír s drobnou a srnčí zvěří a 2 000 ha v oblastech s chovem jelení zvěře.⁹⁹ Zákon umožňuje zřídit poľovné oblasti, které tvoří několik revírů, jež mají obdobně vhodné podmínky pro chov určitého druhu zvěře.

V revíru je možné vykonávat myslivost na vlastní účet či její výkon postoupit na základě písemné smlouvy. Smlouvy však nepodléhají schválení orgánem státní správy ve správním řízení, státní správa je pouze evidenčním orgánem¹⁰⁰. Výše nájemného je ponechána na dohodě smluvních stran. Pokud jsou však více jak 2/3 výměry revíru ve vlastnictví státu, výše nájemného bude určena výsledkem obchodní veřejné soutěže. Pokud do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o uznání poľovnického revíru nedojde k ustanovení mysliveckého hospodáře či prodloužení smlouvy, je podle § 13 odst. 5 tohoto zákona příslušný lesní úřad povinen v revíru zabezpečit výkon práva poľovníctva. Tato povinnost se vztahuje i na část revíru, jak je i judikováno soudy (judikatura se vztahuje k dřívější právní úpravě, která však byla obdobná, proto ji lze využít pro zákon o poľovníctve, účinný v současné době): *„Odvolací súd teda zastáva názor, že dokiaľ vlastník*

⁹⁹ § 3 odst. 3 písm. a) a b) zákona o poľovníctve

¹⁰⁰ Jozef Herz, časopis Myslivost 6/2010, str. 46

poľovných pozemkov, ktorý sám nevykonáva právo poľovníctva na poľovných pozemkov uznaných za poľovný revír, neuzatvorí zmluvu o nájme práva poľovníctva s poľovníckym združením alebo s inou právnickou alebo fyzickou osobou podľa § 16 zákona o poľovníctve, je potrebné rozhodnutím príslušného lesného úradu zabezpečiť výkon práva poľovníctva a ochrany poľovných pozemkov v poľovnom revíri podľa § 14 ods. 5 zákona o poľovníctve a to v tej časti, ktorá sa dotýka poľovných pozemkov vlastníka.”¹⁰¹

Osoba, ktorá chce lovit, musí mať poľovnícky lístok, povolení k lovu zvěře, povinné pojištění a samozřejmě musí být držitelem příslušného zbrojního oprávnění.

Poľovný lístok je „*verejná listina osvedčujúca oprávnenie jeho držiteľa loviť zver, ak spĺňa ďalšie podmienky na lov zveri ustanovené týmto zákonom.*“¹⁰² Zákon rozlišuje dva druhy poľovných lístkov, a sice pro občany Slovenské republiky a pro cizince. Poľovné lístky vydáva obvodní komora. Zajímavostí je, že na dobu neurčitou vydá poľovný lístok až osobám, které dovršily 62. rok věku, jinak maximální platnost činí deset let. Občan Slovenské republiky musí k jeho získání složit poľovníckou zkoušku, musí být pojištěný, být členem komory, starší 16 let, mít trvalý pobyt v obvodu působnosti obvodní komory a musí zaplatit poplatek za jeho vydání.¹⁰³

Povolení k lovu zvěře odpovídá naší povolenice k lovu. Podle slovenské právní úpravy se jedná o veřejnou listinu vydávanou uživatelem revíru. Při společném lovu může být nahrazeno seznamem účastníků a lovecky upotřebitelných psů. Výjimka je stanovena v § 53 odst. 6 zákona, podle něhož lovecký host při lovu divokých husí a kachen tzv. „na tahu“ nemusí mít povolení, pokud loví za přítomnosti člena nebo zaměstnance uživatele revíru.

Lovec, kromě poľovnícké strážce, která musí svůj pobyt v revíru hlásit poľovníckému hospodáři, se musí zapsat do knihy návštěv, za jejíž řádné vedení odpovídá uživatel revíru. Poľovnícky hospodář je příslušnému správnímu orgánu povinen požadovanou evidenci předložit.¹⁰⁴

¹⁰¹ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. júna 2009, č. j. 1 Sžo/224/2008

¹⁰² § 51 odst. 1 zákona

¹⁰³ Viz § 51 odst. 4 zákona

¹⁰⁴ Viz rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2010, č. j. 2 Sžo 533/2009

Lov zvěře je možný pouze v době lovu stanové vyhláškou č. 344/2009 Z. z., kterou sa vykonáva zákon o poľovníctve, v znení neskorších predpisov. Doby lovu u jednotlivých druhů zvěře jsou obdobné jako v naší právní úpravě. Ovšem jelena siku a jelence běloocasého lze lovit celoročně, mimo vyhláškou stanovené národní parky a chráněné krajinné oblasti lze lovit také vlka obecného, dobu lovu má stanovenou také šakal zlatý, z pernaté zvěře pak například havran polní. Výše uvedená vyhláška umožňuje lov také tehdy, pokud den před prvním dnem stanovené doby lovu či první den po ní připadne na sobotu či den pracovního klidu. Za zmínku určitě stojí, že vyhláška stanoví minimální počty příkrmovacích zařízení podle výměry revíru a druhu chované zvěře.

Ustanovení § 56 zákona pak upravuje mimořádné povolení lovu. Jedná se o případy, kdy je třeba snížit stav určitého druhu zvěře, např. v zájmu zemědělské či lesní výroby či v zájmu ochrany přírody. V takových případech vydává povolení obvodní lesní úřad. Pokud by nastala potřeba lovu zvěře se stanovenou dobou lovu, např. pro vědecké účely, mimo dobu lovu, povoluje takový lov Ministerstvo pôdohospodarstva. Ministerstvo také povoluje lov mimo stanovenou dobu lovu u vlka obecného, šakala zlatého a u pernaté zvěře se stanovenou dobou lovu. Důvodem pro povolení takového lovu může být např. ochrana rostlin či živočichů nebo zájem na ochraně veřejného zdraví či bezpečnosti.¹⁰⁵

Cíle lovu zvěře jsou stejné jako u nás, tedy zkvalitnění populace a udržování stavů zvěře v únosné míře. Také na Slovensku k vyhodnocení jejich správnosti slouží chovatelské přehledky. Rozdíl je ovšem v povinnosti předkládat trofeje. Podle § 23 odst. 3 zákona musí vlastník předložit trofeje velkých šelem a spárkaté zvěře i se spodní čelistí. Povinnost se netýká spodních čelistí muflonů, daňků a jednoročních jelenů. Přehledky se konají každoročně, kromě toho se jednou za pět let koná celostátní výstava trofejí, na které probíhá vyhodnocení vývoje chovu i lovu.

Zákon poměrně podrobně upravuje také konání společných lovů, jejich organizaci a povinnosti jejich účastníků, včetně bezpečného zacházení se zbraní. Účastník lovu je povinen, podle § 59 odst. 8 písm. e) zákona, používat v leči reflexní vestu, na stanovišti pak alespoň reflexní stuhu či reflexní látku na pokrývce

¹⁰⁵ Viz § 57 odst. 1 zákona

hlavy.

Ustanovení § 59 odst. 5 zákona pamatuje také na případy, kdy by došlo k usmrcení či zranění účastníka společného lovu. Vedoucí takového lovu je povinen jej okamžitě zastavit, zabezpečit ošetření zraněného a událost bezodkladně ohlásit nejen příslušnému policejnímu útvaru, ale také obvodnímu lesnímu úřadu.

Zákon rozlišuje mezi zakázanými způsoby lovu a nesprávnými způsoby lovu. Zakázaným způsobem lovu je např. trávení jedem či lov z motorových vozidel. Mezi nesprávné způsoby pak § 65 odst. 3 zákona řadí např. střílení spárkaté zvěře broky či vystřelování ptačích hnízd.

Zákon zřídil Slovenskú poľovnícku komoru. Jedná se o právnickou osobu založenou k plnění zákonem stanovených úkolů. Mimo jiné jí náleží konání zkoušek uchazečů o poľovnícký lístek, dále vydávání, prodlužování a odnímání poľovníckých lístků či řešení disciplinárních provinění jejich držitelů. Jak bylo naznačeno výše, členství v ní je jedním z předpokladů pro vydání poľovníckého lístku, jedná se tedy o členství povinné.

Podmínky lovu ryb jsou ve Slovenské republice upraveny zákonem č. 139/2002 Z. z., o rybarstve, v znení neskorších predpisov (dále jen „zákon o rybarstve“). K jeho provedení byla vydána vyhláška č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybarstve, v znení neskorších predpisov (v této podkapitole dále jen „vyhláška“). V následujících řádcích se pokusím vystihnout podstatu slovenské právní úpravy.

Za pozitivum slovenské právní úpravy lze určitě považovat její snahu vymezit pojem ryby. Rybami se pro účely zákona o rybarstve rozumí *„všetky vodné stavovce dýchajúce žiabrami –kruhoustnice, drsnokožce, lúčoplutvovce, vodné mäkkýše, kôrovce a iné planktonické či bentické bezstavovce žijúce vo vodách.“*¹⁰⁶

Pokud se jedná o rybářské revíry, tak podle § 3 odst. 1 zákona o rybarstve se jedná o Ministerstvem pôdohospodarstva (v této podkapitole dále jen „ministerstvo“) určenou a hranicemi vymezenou vodní plochu. Podle odst. 2 téhož ustanovení vytváří ministerstvo jednotlivé rybářské revíry z vodních toků, vodárenských nádrží a ostatních vodních ploch. Z odst. 3 téhož ustanovení vyplývá,

¹⁰⁶ Viz § 2 odst. 2 písm. a) zákona o rybarstve

že rybářské revíry, respektive jejich vody, se člení na vody lososové a kaprové. Lososové vody se pak, podle § 3 odst. 4 zákona o rybarstve, ještě dělí na pstruhové a lipanové. Pokud se na vodním toku vyskytuje rybník, tak podle § 3 odst. 7 zákona o rybarstve je souvislost rybářského revíru přerušena. Část, případně celý rybářský revír, může být ministerstvem prohlášen za revír s režimem, ve kterém je zakázáno přivlastnění úlovku. K takovému postupu ministerstvo zmocňuje § 8 odst. 1 zákona o rybarstve, přičemž ministerstvo je k tomuto kroku oprávněno pouze na základě návrhu uživatele příslušného revíru. Zákon o rybarstve sice výslovně nestanoví minimální výměru rybářského revíru, ovšem z jeho ustanovení § 1 odst. 3 vyplývá, že výměra vodní plochy musí činit nejméně 25 m².

Výkon rybářského práva v rybářských revírech je vymezen obdobně jako v naší právní úpravě¹⁰⁷, ustanovení § 4 odst. 2 zákona o rybarstve však výslovně stanovuje, že rybářské právo náleží státu. Výkon rybářského práva uděluje ministerstvo, a to za podmínek uvedených v § 4 zákona o rybarstve. V této souvislosti je nutné zmínit výhradní postavení Slovenského rybářského svazu, neboť podle odst. 3 uvedeného ustanovení ministerstvo uděluje výkon rybářského práva na vodních tocích zejména tomuto svazu. Výkon rybářského práva na vodárenské nádrži pak podle § 4 odst. 6 zákona o rybarstve udělí správci takové nádrže, u ostatních vod pak fyzické či právnické osobě, která prokáže většinové vlastnictví pozemku, na kterém se nachází daná vodní plocha, či se prokáže nájemní smlouvou na užívání takového pozemku.¹⁰⁸

Od výkonu rybářského práva v rybářských revírech je nutné odlišit hospodářský chov ryb a podnikání na ostatních vodních plochách. Hospodářský chov ryb je podle § 31 odst. 1 zákona o rybarstve možný v rybníku, rybochovném zařízení či v malé vodní nádrži zvláště vhodné k chovu ryb. Podnikání je podle § 34 odst. 1 zákona o rybarstve možné v rybářských revírech vyhlášených na ostatních vodních plochách (s výjimkou chráněných rybích oblastí), a to na základě povolení ministerstva. Podstata takového podnikání spočívá v umožnění jiným osobám za úplatu lovit a ulovené ryby si ponechat.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Srovnej § 2 písm. f) zákona o rybářství s § 4 odst. 1 zákona o rybarstve

¹⁰⁸ Viz § 4 odst. 8 písm. a) a b) zákona o rybarstve

¹⁰⁹ Viz § 34 odst. 2 zákona o rybarstve

Pokud se jedná o vlastní podmínky lovu ryb v rybářských revírech, mezi nezbytné podmínky patří také, v souladu s § 10 odst. 1 zákona o rybarstve, vlastnictví rybářského lístku a povolenky k lovu ryb. Podle odst. 2 uvedeného ustanovení vydává rybářské lístky okresní úřad. Povolenku k lovu ryb vydává uživatel příslušného rybářského revíru, také slovenská právní úprava připouští možnost celorepublikové povolenky k lovu ryb, jejíž vydávání přísluší ministerstvu.¹¹⁰ Záznam o docházce k vodě a úlovcích tvoří podle § 10 odst. 7 zákona o rybarstve součást povolenky k lovu ryb, přičemž podle § 12 písm. d) uvedeného zákona je zakázáno lovit ryby bez zapsání data a místa jejich lovu a skončit lov bez zapsání počtu a hmotnosti případného úlovku. Rybářský lístek i povolenka k lovu ryb jsou podle § 10 odst. 11 zákona o rybarstve veřejnou listinou opravňující k lovu konkrétní osobu a jsou tedy nepřenosné na osobu jinou.

Mezi nejdůležitější nástroje ochrany ryb patří jistě stanovení doby, kdy je nelze lovit. Ustanovení § 11 zákona o rybarstve stanoví dobu zákazu lovu ryb podle charakteru vod. V kaprových vodách je lov zakázán od 15. března do 31. května, pro období od 1. do 15. května je však možná výjimka, a sice jen pro pořádání rybářských závodů. V lipanových vodách je zakázán lov od 1. ledna do 31. května, ve pstruhových vodách pak od 15. října do 15. dubna. Zákaz lovu v uvedené době se vztahuje na všechny ryby vyskytující se v daných vodách. Další omezení jsou stanovena v § 14 – 16, podle nichž se ve pstruhových vodách smí lovit maximálně tři dny v týdnu a v lipanových pak nejvýše pět dní v týdnu. V kaprových vodách je pak zase zakázáno lovit v době od 22.00 do 04.00 h. bez osvětlení místa lovu.

Kromě takto obecně stanovené ochrany je pro vybrané druhy ryb, ale i ostatních vodních organismů, vyhláškou stanovena doba jejich individuální ochrany. Podle § 10 vyhlášky je tato doba stanovena např. pro síha marénu (od 1. září do 31. prosince), pstruha duhového (od 1. ledna do 15. dubna) či pro sumce velkého (od 15. března do 15. června). Některé druhy ryb, např. amur bílý či bělička evropská, však individuální dobu ochrany stanovenou nemají.

Obdobně jako v naší právní úpravě nelze ryby v době jejich lovu lovit po celý den, ale pouze ve stanovených hodinách. Denní doby lovu ryb upravuje § 12 vyhlášky, opět jsou rozdílné pro jednotlivé druhy vod. Lze konstatovat, že

¹¹⁰ Viz § 10 odst. 5 a 6 zákona o rybarstve

všeobecně je denní doba lovu ryb na Slovensku delší než u nás, jako příklad lze uvést denní dobu lovu ryb v kaprových vodách, která je v měsících červenec, srpen a září stanovena jako celodenní.

Zakázané způsoby lovu ryb jsou stanoveny v § 13 – 17 zákona o rybarstve. Kromě výše uvedených zákazů lze zmínit např. zákaz lovit v kaprových vodách na rybku přinesenou z jiného revíru.

Nejmenší lovnou míru ryb stanoví § 13 vyhlášky, uživatel rybářského revíru může na dobu tří let, a to i opakovaně, takto stanovenou nejmenší lovnou míru zvýšit, pokud to místní podmínky umožňují.

Nejvyšší možné množství ryb, které si lovící osoba může v jednom dni přivlastnit, činí podle § 14 odst. 2 písm. c) vyhlášky, taktéž, jako podle naší právní úpravy, 7 kg. Navíc toto množství je omezeno počtem kusů jednotlivých druhů ryb. Pro děti ve věku 3 – 15 let, které smí lovit pouze v doprovodu plnoleté osoby, která je držitelem povolenky, je však stanoveno nižší množství.

Vyhláška také ve svém § 17 definuje jednotlivé způsoby lovu ryb. Dané ustanovení umožňuje použít také sonar, ovšem jen před zahájením samotného lovu ryb.

Na dodržování veškerých podmínek dohlíží obdobně jako u nás rybářská stráž. Ustanovení § 23 odst. 1 písm. e) zákona o rybarstve ji opravňuje v případě nezbytnosti k použití donucovacích prostředků, jimiž se podle § 24 odst. 1 uvedeného zákona rozumí hmaty, chvaty, kopy a údery sebeobrany, slzotvorné prostředky, pouta, obušek a služební pes. Podmínky pro jejich použití jsou pak stanoveny v následujících ustanoveních. Uživatel rybářského revíru je podle § 29 zákona o rybarstve povinen rybářskou stráž vybavit prostředky v rozsahu stanoveném příslušným okresním úřadem.

9.a. Porovnání slovenské právní úpravy s českou právní úpravou

Je jistě možné říci, že právní úprava podmínek lovu zvířat ve Slovenské republice vychází ze stejných základů jako naše právní úprava, což je dáno i nedávnou společnou historií. Pokud se jedná o podmínky lovu zvěře, určitě je nutné upozornit na rozdílnou minimální výměru honiteb. Zatímco naše právní úprava stanoví jako minimální výměru 500 ha souvislých honebních pozemků, na

Slovensku to je 1 000 ha, či 2 000 ha v oblastech s chovem jelení zvěře. Podle mého názoru tato výměra lépe odpovídá potřebám péče o zvěř, zejména s ohledem na její migraci. Rozdíl je také v době platnosti loveckého lístku, kdy lovecký lístek na dobu neurčitou lze ve Slovenské republice vydat oprávněným osobám až po dovršení jejich 62 let, jinak jeho maximální platnost činí 10 let, zatímco u nás je možné jej vydat na dobu neurčitou ihned. Situaci na Slovensku považuji v tomto směru za nadbytečnou administrativní zátěž. Zajímavostí také je, že lovecký host při lovu divokých husí a kachen tzv. „na tahu“ nemusí mít povolenku k lovu, pokud je při tomto lovu přítomen člen nebo zaměstnanec uživatele revíru. Obdobná možnost byla dříve zakotvena i v naší právní úpravě, ovšem ta současná žádnou takovou výjimku z povinnosti mít u sebe při lovu povolenku k lovu neobsahuje. Za úvahu a inspiraci by pro český právní řád určitě stála možnost, slovenskou právní úpravou povolená, lovu jelena siky celoročně. V naší přírodě se jedná o nepůvodní druh, navíc konkurenční k původnímu jelenu evropskému. Pozitivní na slovenské právní úpravě je jistě i povinné předkládání trofejí na chovatelské přehlídky i povinné členství ve Slovenské poľovníckej komoře. Česká právní úprava tyto povinnosti nestanoví, což se domnívám, že je škoda.

Za pozitivum slovenské právní úpravy na úseku rybářství lze považovat její definování pojmu ryba, což v naší právní úpravě schází. Zajímavou pravomoc získalo Ministerstvo pôdohospodárstva, ktoré môže prohlásit určitý revír, či jeho část, za revír, ve kterém platí zákaz přivlastnit si úlovek. Na takovém revíru je pak možné lovit pouze metodou „chyt' a pust'“, což může vést k větší atraktivitě daného revíru pro sportovní rybáře. Ministerstvo také může, obdobně jako naše Ministerstvo zemědělství, vydávat celorepublikové povolenky k lovu ryb. Odlišnost slovenské právní úpravy lze spatřit také v omezení, podle něhož lze v době lovu lovit ve pstruhových vodách pouze tři dny v týdnu a v lipanových vodách pak nejvýše pět dní v týdnu. Dle mého názoru by bylo vhodné toto pravidlo zavést i v naší právní úpravě, jedná se jen o částečné omezení, rybáři se mu snadno přizpůsobí a rybí obsádce zajistí tolik potřebný klid. Další rozdíl můžeme spatřovat také v úplném zákazu lovu ryb v určitém období v závislosti na druhu revíru, což naše právní úprava nezakazuje, pouze pro pstruhové rybářské revíry stanovuje

období, ve kterém jsou v těchto rybářských revírech hájeny všechny druhy ryb. Jinak stanoví pouze dobu hájení pro určité druhy ryb v určitém období.

10. Závěr

Jak vyplývá z výše uvedeného, právní úprava podmínek lovu zvířat je v českém právním řádu obsažena v různých právních předpisech. Navíc nelze opomenout také mezinárodní právní úpravu, i když vnitrostátní právní úprava by s ní měla být zcela v souladu. Pro laika je tak mnohdy obtížné zorientovat se v příslušné právní úpravě. Nicméně pro držitele rybářských i loveckých lístků je znalost právních předpisů jedním z předpokladů pro získání uvedených lístků a tedy i oprávnění lovit.

Právní úprava lovu v rámci rybářství i myslivosti, která je v současné době účinná, vykazuje určité společné znaky a také některé společné nedostatky. Ovšem každá z těchto právních úprav je současně natolik specifická, že i v této kapitole, v níž se pokusím o závěrečné shrnutí a upozornění na některé nedostatky, včetně návrhů, jak je řešit, budu většinou pojednávat o každé právní úpravě zvlášť.

V současné době se opět hovoří o nutnosti změny zákona o myslivosti. Tyto snahy se v posledních letech objevují opakovaně, ale zatím nenašly své naplnění. Je tak otázkou, zda tentokrát dospějí ke svému závěru. Osobně na tyto snahy hledím trochu s obavami. Obávám se toho, že i pokud návrh bude připraven kvalitně a jeho znění bude ku prospěchu celé české myslivosti, tak v průběhu vnitřních i vnějších připomínkových řízení a v průběhu schvalovacího procesu v Parlamentu České republiky dozná takových změn, že jeho následná aplikace v praxi povede ke zhoršení stávající, z mého pohledu již neuspokojivé, situace. Ovšem nezbyvá než věřit, že česká myslivost si i nadále zachová alespoň stávající renomé a kvalitu.

Na základě požadavků odborné veřejnosti, zejména z řad zemědělců, Ministerstvo zemědělství připravilo novelu zákona o myslivosti, která v současné době čeká na své schválení vládou. Novela může doznat řadu změn, proto zde zmíním jen pár nejzajímavějších novelizačních bodů.

Mezi širokou veřejností je zřejmě nejdiskutovanější možnost orgánu státní správy myslivosti omezit nebo zakázat vstup do honitby nebo jejich částí, přičemž za porušení zákazu lze uložit pokutu až 30 000 Kč. Přitom tato možnost je zakotvena již v dnes účinné právní úpravě, novela pouze upřesňuje postup, jakým

lze tohoto omezení docílit a zvyšuje sankci za porušení tohoto ustanovení. V myslivecké praxi je toto opatření využíváno jen minimálně. Osobně toto opatření považuji za přínosné, pokud je rozumně využíváno. Zvěř je přírodním bohatstvím a jako takové má stát povinnost ho chránit.¹¹¹ Uvedené opatření lze využít zejména v době hnízdění, kladení a odchovu mláďat, kdy zvěř potřebuje klid nejvíce. Pokud by se všichni návštěvníci přírody chovali ohleduplně, neviděl bych v daném opatření smysl, řada návštěvníků se však k přírodě chová neurvale, myslí si, že příroda patří jen jim a jsou v ní sami. Běžné je vjíždění motocykly i čtyřkolkami prakticky kamkoli, nerespektování cest, „zamořování“ přírody odpadky apod. Neříkám, že dané opatření tuto problematiku vyřeší, ale může napomoci zvěři získat alespoň trochu tolik potřebného klidu.

Výraznou změnou, kterou novela zákona o myslivosti přináší, je právní úprava přestupků a jiných správních deliktů na úseku myslivosti. Podle novely zákona o myslivosti je nově v § 63 zákona výslovně vyjmenováno, jaké jednání je přestupkem, zatímco současná právní úprava obsahuje pouze odkazy na jednotlivá právní ustanovení, jejichž porušení je přestupkem. Dle mého názoru tato úprava vede k větší přehlednosti. Také dochází ke zvýšení horní hranice pokut, které lze za spáchání přestupku uložit, ovšem dle mého názoru nikterak výraznému. Nově je také upraven § 64 zákona o myslivosti, kdy zde je vyjmenováno jednání, jímž se právnické osoby, podnikající fyzické osoby nebo uživatel honitby dopustí správního deliktu. Správním deliktem by již nemělo být překročení normovaných stavů zvěře uživatelem honitby, což považuji za zcela správný krok.

Změny jsou navrhovány také v oblasti mysliveckého plánování. Plán lovu by měl stále vypracovávat uživatel honitby, zůstává povinnost předat jej držiteli honitby k vyjádření, nově však má plán lovu schvalovat orgán státní správy myslivosti, s tím, že pokud se do 30 dnů nevyjádří, má se za to, že plán schválil. Proti rozhodnutí o schválení či neschválení plánu lovu má být přípustné odvolání, přičemž novela vylučuje jeho odkladný účinek. Je otázkou, co tato změna přinese. Určitě zvýší administrativní zátěž orgánů státní správy myslivosti a také by měla vést k posílení práv vlastníků honebních pozemků.

Je pravdou, že současná právní úprava lovu zvěře není úplně dokonalá a

¹¹¹ Viz čl. 7 Ústavy ČR

určité změny by byly žádoucí, ovšem některé věci ani ta nejlepší právní úprava nevyřeší. Mám na mysli různé podvody nebo záměrné i neúmyslné nedodržování či obcházení účinné právní úpravy.

V následujících řádcích se tedy pokusím popsat, co je z mého pohledu na současnou právní úpravě lovu zvěře nedostatečné a jak bych se tyto nedostatky pokusil odstranit.

Asi nejdiskutovanějším problémem v současné myslivosti vůbec je situace ohledně přemnožené spárkaté zvěře. Nejvíce znepokojující je situace u prasete divokého a jelena siky, ovšem v některých oblastech působí problémy také vysoké stavy jelena evropského či muflona a do budoucna nelze totéž vyloučit u daňka skvrnitého. Současná právní úprava týkající se zjišťování početních stavů zvěře a následného sestavování plánu jejich lovu neodpovídá současným potřebám, a pokud se k tomu přidá neochota řady uživatelů honiteb snižovat stavy evidentně přemnožené spárkaté zvěře, nelze se nynější situaci vůbec divit.

Je otázkou, zda současný systém sčítání zvěře je vyhovující. Ačkoliv se mnou asi řada odborníků nebude souhlasit, tak podle mého názoru systém sčítání není úplně špatný, jen by bylo třeba, aby ke sčítání všechny zainteresované osoby přistupovaly zodpovědně. Existuje řada metodik, které popisují, jak sčítání provést. Je také nutné si uvědomit, že skutečné stavy zvěře není nikdy možné zjistit, a to ani za použití nejmodernějších technických prostředků. Sčítání zvěře bude asi vždy pouze orientační a bude tak záležet především na zájmu uživatele honitby, aby uvedl stavy, které co nejvíce odpovídají skutečnosti. Domnívám se, že je možné dostat se k reálným číslům. Nelze však vycházet pouze z jednodenního sčítání, ale je nutné se v honitbě pohybovat v průběhu celého roku, neustále si utvářet přehled o stavech a pohybu zvěře, vycházet také z výše působených škod a tyto představy pak srovnat s kontrolním sčítáním. Pokud se uživatel honitby spolehne pouze na to, že sečte zvěř, kterou uvidí během jediného dne, je nemožné takto stanovit reálné stavy. Limitující je už jen faktor počasí, kdy za jeho nepřízně budou nasčítané stavy zcela jistě nižší než ve skutečnosti. Mezi další limitující faktory může patřit zneklidňování zvěře, její přesuny mezi jednotlivými honitbami apod. Významná je také možnost držitele honitby (i držitelů sousedních honiteb) zúčastnit se samotného sčítání a jejich právo vyjádřit se k výsledkům sčítání. Kdo jiný než

držitelé honiteb by měl mít zájem na tom, aby plán lovu vycházel z reálných čísel a stavy zvěře tak byly udržovány na přijatelné úrovni, což by vedlo k minimalizaci škod působených zvěří na majetku jednotlivých držitelů honiteb.

V čem však spatřuji problém, je současná úprava vypracování plánu lovu. Zarážející je již samotná skutečnost, že držitel honitby si může v honitbě prakticky normovat jen tu zvěř, kterou on sám chce. Pokud tedy nemá zájem na normování např. jelena sika, nemůže ho nikdo donutit, aby jej normoval, a to přesto, že se v dané honitbě vyskytuje. Existují tak honitby, ve kterých se uvedený druh nachází ve stovkách kusů, a přesto pro něj nejsou v daných honitbách stanoveny minimální a normované stavy.

Další nedostatek je možné spatřovat ve skutečnosti, že černou zvěř nelze normovat v honitbách, které mají méně jak 1 000 ha lesa, tudíž v takových honitbách se s černou zvěří prakticky vůbec nepočítá. Vzhledem k současné minimální výměře honiteb (500 ha) je jen minimum honiteb, které požadované výměry dosahují.

Systém plánování lovu zvěře, včetně stanovení jejích minimálních a normovaných stavů, je tedy zcela nevyhovující. Osobně vidím dvě možnosti, jak jej změnit.

Tou první je normovat zvěř v honitbách podle jejího skutečného výskytu. Tedy nikoliv podle toho, zda je dané prostředí pro ten určitý druh zvěře vhodné či nikoliv. Pokud se zvěř v dané honitbě vyskytuje, tak ji normovat v takové výši, která odpovídá úživnosti honitby a jejím možnostem. Samozřejmě by bylo nezbytné udržovat správný poměr pohlaví a věkovou strukturu. Také by bylo nutné dbát na to, aby normované stavy nebyly překročeny, tedy všechny kusy, které by byly tzv. navíc, odlovit, nejlépe za dodržení kritérií průběrného odstřelu. Je totiž pravidlem, že přednostně se loví kusy slabé, nemocné, přestárlé, nevodící (tj. neplodné) a jinak nevyhovující požadavkům na zkvalitnění dané populace. Je však nutné podotknout, že ani tato kritéria nezabránila současné situaci s přemnoženou spárkatou zvěří, tudíž je otázkou, zda je to tím, že jsou nefunkční, nebo tím, že se nedodržují. Přikláním se k druhé možnosti, tedy že se nedodržují, a to za současného nerespektování správného poměru pohlaví, kdy jsou loveni samci na úkor samic jako nositelé přírůstku.

Druhou možností je vycházet ze současného způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře, tedy normovat pouze tu zvěř, které dané prostředí vyhovuje v početních stavech, které jsou pro dané prostředí únosné. Ovšem toto stanovení neprovádět na základě návrhu držitele honitby (či subjektu, který žádá o uznání honitby), ale tak, že by je stanovil orgán státní správy myslivosti na základě pevně daných kritérií (úživnost honitby, vhodnost prostředí pro ten který druh zvěře, celkové možné stavy zvěře aj.).

Ostatní zvěř, která by byla pro příslušnou honitbu nežádoucí, bych navrhol jednoduše nenormovat. Je však nutné počítat s tím, že i taková zvěř se může v dané honitbě vyskytovat, a tudíž bych doporučoval možnost zahrnout ji do plánu lovu (a tím umožnit její lov), při jehož zpracování by uživatel honitby vycházel zejména ze znalostí daného prostředí, z toho, že se daná zvěř alespoň po část roku v dané honitbě zdržuje, z odlovu v uplynulých letech nebo také z výše škod způsobených touto zvěří. V případě naplnění plánu a nutnosti jeho zvýšení pak umožnit jeho třeba i opakované navýšení. Tuto možnost ostatně poskytuje i v současné době účinná právní úprava.

Společné oběma možnostem by bylo, že uživatelem honitby navržený a držitelem honitby odsouhlasený plán lovu schvaluje orgán státní správy myslivosti, obdobně jako to navrhuje novela zákona o myslivosti. Uživatel a držitel honitby totiž mohou být často totožné či vzájemně propojené subjekty. Uvedený návrh by tak eliminoval situace, kdy oba dotčené subjekty postupují ve vzájemné shodě a záměrně plánují nižší lov s cílem zvýšit stavy nehledě k tomu, že tím dochází k překročení stavů normovaných.

Plán lovu bych navrhol vypracovávat jako pětiletý, nikoliv každoročně, jako je tomu nyní. Průběh lovu může ovlivnit řada faktorů (např. počasí, ztráty na přírůstcích), delší časový úsek tak může přispět k efektivnějšímu hospodaření se zvěří. Při nenadálých událostech (požáry, povodně) by byla možná změna plánu. Pokud by plán lovu schvaloval orgán státní správy myslivosti, je jeho vypracování na delší období nezbytné. Povinnost jeho každoročního schvalování by byla pro příslušné orgány nadmíru zatěžující.

Samostatným problémem je prokazování skutečně ulovených kusů zvěře. V současné době si uživatel honitby může do příslušného výkazu napsat v podstatě

cokoliv, jen aby mu daná čísla seděla. Navíc je možné, aby si pomohl tím, že do ulovené zvěře započítá také nalezenou uhynulou zvěř. Kontrola, zda údaje uvedl správně, není žádná.

Stálo by proto za úvahu, zda alespoň u těch druhů zvěře, u nichž je snížení jejich stavů nejvíce žádoucí, nezavést nějaký systém kontroly. Jako možnost se nabízí povinnost uživatele honitby předkládat na chovatelské přehlídky dolní čelisti ulovené zvěře. Tyto čelisti pak následně označit (např. navrtáním) tak, aby nemohly být předkládány opakovaně. Uvědomuji si, že toto řešení je pro uživatele honitby velice náročné (zvláště pokud spárkatou zvěř loví ve stovkách kusů), ale jiné tak účinné opatření mě (kromě černé zvěře) nenapadá. U černé zvěře by jako důkaz bylo možné uznávat protokol o veterinární prohlídce na výskyt svalovce stočeného.

Je však důležité si uvědomit, že ani tyto, ani jiné změny „myslivecké legislativy“ samy o sobě ke snížení vysokých stavů spárkaté zvěře nepovedou. Pokud se s těmito změnami nezmění i způsob zemědělského hospodaření, tak jsem přesvědčen, že žádné rapidní snížení stavů, zejména černé zvěře, nenastane. Pokud i nadále budou narůstat plochy, na nichž se pěstuje řepka a kukuřice, bude narůstat i velikost půdních bloků, na nichž jsou tyto plodiny pěstovány, tak snížení stavů černé zvěře není možné. Tyto plodiny poskytují černé zvěři po většinu roku nejen kryt, ale také výborné potravní nabídky, v mnohých případech také včetně nezbytné vody, což černou zvěř nenutí tyto plochy opouštět. Lov v takových podmínkách je pak nemožný.

Ke zlepšení této situace nepovede ani nová Společná zemědělská politika, která nově od roku 2015 určuje čerpání dotací pro zemědělce.

Ukázalo se, že ani tato nová pravidla nevedou ke snížení ploch pěstované kukuřice ani řepky, jejichž plochy stále narůstají, neboť pěstování těchto plodin je štědře dotováno v zájmu ekologie. Zde si dovolím malou poznámku, neboť v okolí mého bydliště bylo vybudováno několik bioplynových stanic, což vedlo k nebyvalému nárůstu ploch zejména kukuřice. Také travní porosty jsou po posečení sváženy do těchto stanic a neslouží už jako potrava pro hovězí dobytek. Navíc dané podnikatelské subjekty, aby měly dostatečné zásoby pro své bioplynové stanice, sváží kukuřici i z více jak 50 km vzdáleného okolí. Pokud si člověk

uvědomí, co při těchto cestách zejména traktory vypustí do ovzduší škodlivin a připočte opotřebení silnic, tak na takovém přístupu nelze spatřit nic ekologického, ale pouze byznys pro určitou skupinu osob. Je smutné, když v tzv. zájmu ekologie dochází ke stále větší devastaci přírody.

Co je však při snaze o snížení stavů přemnožené spárkaté zvěře neméně důležité, je ochota uživatelů honiteb tyto stavy snižovat. Mnohým uživatelům totiž vysoké stavy vyhovují, jsou pro ně zdrojem loveckého vyžití a v neposlední řadě i zdrojem finančních prostředků za různé poplatkové lovy. Jako příklad je možné uvést uživatele lesní honitby, v níž jsou vhodné podmínky pro černou zvěř. Tento uživatel se bude logicky snažit, aby její stavy byly co nejvyšší, i z toho důvodu, že škody touto zvěří působené budou v lese minimální. Pokud tato zvěř ve vegetační době odejde do polí, kde bude působit škody, bude to tomuto uživateli jedno a bude doufat, že se v co největším počtu vrátí. Takový uživatel pak nemá žádný zájem na redukci stavů a v řadě případů dochází k tomu, že zakazuje lovit bachyně jako nositelky přírůstků. Tuto situaci by snad alespoň částečně mohlo vyřešit výše uvedené stanovení plánu lovu orgánem státní správy myslivosti a důsledné vynucování jeho dodržení.

Situaci s přemnožením jelena evropského, muflona, případně i daňka skvrnitého by bylo možné řešit povinným vytvářením oblastí chovu pro tyto jednotlivé druhy zvěře. Oblasti chovu sice upravuje i nyní účinný zákon o myslivosti, ale jejich vytváření ponechává pouze na vůli jednotlivých uživatelů honiteb. Tyto oblasti by umožnily lepší myslivecké hospodaření s danou zvěří, neboť zvěř nezná hranice honiteb a její akční rádius je poměrně velký. Např. jelen evropský v zimě sestupuje do nižších poloh, kde je méně sněhu a v létě a na říji se opět vrací do vyšších poloh. Při tomto svém putování tak může pobývat i v několika honitbách. Bylo by určitě přínosem, kdyby nejen jeho lov, ale i péče o něj, byly plánovány s ohledem na tyto skutečnosti. To stejné platí i pro mufloní a dančí zvěř.

Navrhoval bych, aby z mysliveckých hospodářů ustanovených pro honitby, které by byly zahrnuty do dané oblasti chovu, byl vytvořen výbor v čele s předsedou. Povolenky pro lov zvěře v oblasti chovu pro danou zvěř zřízenou by pak vydával předseda výboru. K vydání povolenky by byl nutný souhlas alespoň tří čtvrtinové většiny všech členů výboru.

Jednoznačně bych také navrhoval, aby v oblastech chovu jelena evropského byl důsledně loven jelen sika jako zvěř nežádoucí. Je vědecky dokázáno, že v oblastech vzájemného výskytu těchto dvou druhů jelena dochází k jejich vzájemnému křížení, což může vést až k hybridizaci jelena evropského, který je na rozdíl od jelena siky naší původní zvěří.

Nelogické je také stanovení povinnosti uživatele honitby vypracovat plán lovu drobné zvěře a zaslat jej příslušnému orgánu státní správy myslivosti do 25. července příslušného roku. Zjistit početní stavy drobné zvěře v této době, kdy většina plodin není z polí ještě sklizena, je téměř nemožné. Plán lovu je tak možné sestavovat na základě pouhého odhadu a nemůže tedy odpovídat, ani přibližně, realitě. Řešením by tak mohlo být posunutí uvedeného data na 25. srpen.

Další nedostatek současné právní úpravy lovu zvěře vidím v tom, že lov psíka mývalovitého, norka amerického a dalších zavlečených druhů živočichů v přírodě nežádoucích je umožněn pouze myslivecké stráží. Jedná se o druhy, jak je ostatně stanoveno i v zákoně o myslivosti, v přírodě nežádoucí, o druhy, které v naší přírodě nemají přirozené nepřátele a postupně se k nám rozšířily z okolních států nebo jejich záměrným vypouštěním z farmových chovů, kde byly chovány jako kožešinová zvířata. Tyto druhy způsobují velké ztráty nejen na zbytcích populací drobné zvěře, ale také na ostatních živočiších. Měl by tak být celospolečenský zájem na redukci až úplné likvidaci těchto druhů v naší přírodě. K tomu může přispět pouze jejich důsledný lov, ke kterému budou oprávněni všichni držitelé loveckého lístku a povolenky k lovu pro danou honitbu. I přesto však bude nutné odchytávat tyto živočichy do různých, právní úpravou povolených, lapacích zařízení.

Dále bych vyhláškou rozšířil stanovené druhy zavlečených živočichů o další druhy, např. o šakala zlatého. Jde jednoznačně o invazivní druh, jehož výskyt byl na území naší republiky již zaznamenán. Podle mého názoru se stejně jako u výše uvedených živočichů jedná o druh v naší přírodě nežádoucí, a proto je třeba zamezit jeho dalšímu rozšíření.

Hlavně z etického hlediska bych navrhoval změnu současné úpravy lovu poraněné zvěře, která není hájena podle § 2 písm. c) zákona o myslivosti, mimo dobu jejího lovu. V současné době je to možné jen na základě povolení vydaného

příslušným orgánem státní správy myslivosti. Je nutné si uvědomit, že pro správné řízení jsou dány zákonné lhůty a i v případě maximální rychlosti příslušného řízení potrvá alespoň 15 dní, než dané povolení nabyde právní moci a bude tedy pro své adresáty závazné. Do té doby poraněná zvěř bude buď stále trpět, nebo uhyne. Z tohoto důvodu bych navrhoval určité zjednodušení, spočívající v možnosti okamžitého ulovení poraněné zvěře (samozřejmě osobou, která má v dané honitbě oprávnění k lovu daného druhu zvěře). Dále bych stanovil povinnost uživatele honitby ohlásit danou událost příslušnému orgánu státní správy myslivosti, který by tuto skutečnost bral pouze na vědomí. Po určitém čase (např. 5 let) by tento orgán vyhodnotil, zda takto poměrně volně nastavená pravidla zjevně nepřispívají ke zneužívání této možnosti. Pokud by se tak dělo, bylo by na místě zavést povinnost (pro uživatele honitby) prokázat, že se skutečně jedná o zvěř poraněnou.

Navrhoval bych také upravit dobu lovu některých druhů zvěře. U prasete divokého souhlasím s jeho celoročním lovem, bez ohledu na pohlaví i věk, což už současná právní úprava umožňuje. Je třeba si přiznat, že pravidla, podle nichž má být lov prováděn tak, aby byla zachována věková struktura a požadovaný poměr pohlaví, stejně nejsou v praxi dodržována. Dnešní situace je taková, že bachyně metají selata v průběhu celého roku, selata mají i „lončáčky“ a dospělých kňourů je minimum. Lončáci mají hmotnost i kolem 120 kg, je pak obtížné je rozpoznat od dospělých kusů. Podle mého názoru tak povolení celoročního lovu prasete divokého nepovede k žádnému nežádoucímu zásahu do současného stavu populace černé zvěře. Jediný problém vidím v etickém hledisku, ale to bych ponechal na uvážení každého myslivce, zda mu jeho myslivecká čest dovolí střílet bachyni evidentně vodící selata. Nepochybně se tak děje i dnes, přestože to právní úprava nepovoluje a ulovení těchto kusů je utajováno, či jsou ve statistice vykazovány jako mladá zvěř.

Dále bych prodloužil dobu lovu jezevce lesního, kterého lze nyní lovit od 1. září do 30. listopadu. Lov jezevce v tomto období je velmi obtížný, inspiroval bych se slovenskou právní úpravou a povolil bych lov jezevce už od 1. července, přičemž konec doby lovu bych ponechal stejný, jako je tomu v současné právní úpravě.

Také bych dobu lovu kuny skalní i lesní a straky obecné stanovil jako celoroční. Stavby této zvěře mají rostoucí tendenci, přičemž tyto druhy patří mezi

významné predátory nejen drobné zvěře. Straka obecná je např. významným predátorem i zpěvného ptactva, jehož hnízda doslova vyplení.

Na zvláštní diskuzi je pak otázka lovu některých druhů zvěře, které podle současné právní úpravy nelze lovit. Jednoznačně bych byl pro stanovení doby lovu krkavce velkého, jehož stavy jsou podle mého názoru již neúnosné. Tato zvěř se rozšířila v podstatě již do všech honiteb a zesiluje tak predanční tlak na drobnou zvěř, navíc nejsou výjimkou situace, kdy působí škody i chovatelům hospodářských zvířat, jejichž čerstvě narozená mláďata ve volně přístupných ohradách dokáže usmrtit. Navíc lze konstatovat, že lov krkavce by byl velmi obtížný, neboť přiblížit se k němu na vzdálenost, na kterou lze vystřelit, je téměř nemožné.

Za úvahu by zcela jistě stála také možnost redukovat stavy motáka pochopa. Také tento druh zvěře se stal běžnou součástí našich honiteb a nelze již tedy hovořit o tom, že by se jednalo o druh ohrožený vyhoubením.

V určité, byť jen minimální, míře bych povolil také lov káněte lesního a jestřába lesního, kteří se v naší přírodě vyskytují také již zcela běžně.

V žádném případě nejsem pro vyhoubení daných druhů zvěře. Jen je nutné najít určitý kompromis, který bude přínosem pro všechny druhy zvěře. Není možné preferovat určitý druh zvěře na úkor jiného.

Právní úprava podmínek lovu ryb a ostatních vodních živočichů je na poměrně vysoké úrovni, přesto se i v ní najdou některé nedostatky, které by bylo třeba, jak z hlediska praxe, tak i teorie, napravit. V následujícím textu se pokusím na tyto nedostatky upozornit a uvést, jak by je bylo, podle mého názoru, možné odstranit či napravit.

Co se týče doby lovu ryb, tak ta je nastavena poměrně dobře. Jsou respektovány základní životní potřeby těchto vodních živočichů, včetně ponechání určité denní doby klidu, kdy nejsou vystaveny rybařskému tlaku a je jim ponechán prostor pro shánění potravy či pro odpočinek. Za úvahu by však zcela jistě stálo, zda v měsících červnu, červenci a srpnu denní dobu lovu ryb neponechat zcela bez omezení. Omezení doby lovu ryb je jistě zcela nezbytné a ku prospěchu jednotlivých druhů ryb, ovšem v těchto třech měsících nelze podle současné právní úpravy ryby lovit pouze několik hodin. Uvolnění jejich lovu v tomto období by proto

nemělo přinést žádné závažné následky. Podle mého názoru by to pro praxi bylo jediné žádoucí. Pro rybáře by se jednalo o usnadnění lovu a taková změna by byla pouze přínosem. Kompenzovat by se to dalo po vzoru slovenské právní úpravy, kdy by doba lovu byla omezena pouze na některé dny v týdnu.

V zákoně o rybářství i vyhlášce k jeho provedení je také poměrně široce nastaveno povolování výjimek ze zakázaných způsobů lovu ryb. Ze strany uživatelů rybářských revírů, kteří jsou oprávněni o tyto výjimky žádat, dochází k častému zneužívání této možnosti. Jako příklad je možné uvést případ, kdy uživatelé rybářských revírů žádají o výjimku z doby lovu sumce velkého z důvodu jeho údajného přemnožení, přitom však každoročně daný rybářský revír zarybňují právě i tímto druhem ryby, a to z důvodu velké atraktivity lovu sumce velkého. U sumce velkého se jedná o druh, jehož skutečné stavy lze jen obtížně zjistit a nelze jednoznačně tvrdit, že je přemnožený.¹¹² Přesné stavy lze zjistit jen velmi nákladnými metodami, v praxi se jako nejvhodnější jeví posouzení na základě úlovků z předchozích let. Na základě dlouhodobých statistických analýz lze vyhodnotit tuto situaci poměrně dobře. Je spousta případů, kdy o povolení výjimky rozhodují osoby bez patřičných znalostí, které pak povolují výjimky tzv. „od stolu“. Potom se nejedná o výjimky v pravém slova smyslu. Podle mého názoru se jedná pouze o nástroj, jak uživatelé rybářských revírů chtějí oklamat státní správu a zajistit si legální cestou rybolov 24 hodin denně, přičemž se „vymlouvají“ na sumce. Souhlasil bych proto se zpřísněním podmínek pro povolování výjimek, kdy by je bylo možné udělit např. pouze pro vědecké účely či při mimořádných událostech.

O tom, že současný systém výjimek není nastaven správným způsobem, svědčí § 9 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství. Podle tohoto ustanovení lze povolit výjimky ze zákazů používat při lovu ryb výbušných prostředků, otravných nebo omamných látek, lapaček nebo zákazu střílet ryby (viz zákazy uvedené v § 13 odst. 2 písm. a) a b) zákona o rybářství). Výjimky je možné povolit jak uživateli rybářského revíru, tak i rybníkáři. Jediné omezení stanovené tímto ustanovením je, že se musí jednat o akci s časovým, prostorovým a věcným vymezením. Podle mého názoru se jedná o výjimku postrádající jakýkoliv smysl, jde o drastické způsoby lovu ryb, které snad nelze jakkoliv odůvodnit. Nedokážu si

¹¹² Viz také David Havlíček, časopis Rybářství 10/2009, str. 11

představit žádnou situaci, která by byla důvodem pro trávení ryb nebo pro jejich střílení. Z těchto důvodů bych toto ustanovení zrušil bez jakékoliv náhrady. Některé způsoby lovu ryb by měly zůstat navždy a za každé situace zapovězeny.

Nedostatek spatřuji i v dalším odstavci uvedeného ustanovení (tj. § 9 odst. 3 vyhlášky k provedení zákona o rybařství). Podle tohoto ustanovení lze povolit lov ryb elektrickým proudem (případně lov pod ledem) nejdéle na dva roky. Zde bych toto časové omezení odstranil a v návaznosti na to doplnil i § 1 vyhlášky k provedení zákona o rybařství o možnost lovu ryb elektrickým proudem. Lov ryb elektrickým proudem je v dnešní době jednou ze základních rybolovných metod (samozřejmě ne u individuálních rybářů), je tedy nadbytečné výjimku z tohoto zákazu lovu ryb omezovat pouze na dva roky, aby poté příslušné subjekty musely znovu administrativně relativně složitě žádat o další výjimku.

Za současné právní úpravy může výjimky z denní doby lovu ryb, v souladu s § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybařství, povolovat pouze Ministerstvo zemědělství, a to jen na revírech, ve kterých je prvoinstančním orgánem, tj. na revírech, nacházejících se na území dvou či více krajů. Uvedené ustavení tak jednoznačně zakládá nerovnost mezi revíry nacházejícími se na území jednoho kraje a rybářskými revíry na území více krajů. Možné řešení spočívá v rozšíření kompetencí krajských úřadů povolovat výjimky z denní doby lovu ryb na revírech v jejich působnosti. Další možností, trochu diskutabilní, je toto oprávnění Ministerstva zemědělství zrušit a legislativně zakotvit, že denní doby lovu ryb si stanoví uživatel rybářského revíru s přihlédnutím k místním podmínkám. Tím by se ulehčilo jak státní správě, tak i uživateli revíru. Osobně bych se přiklonil k první možnosti, neboť nepovažuji za vhodné dát uživatelům rybářských revírů tak významnou kompetenci. Nejsem si totiž jistý, že by všichni uživatelé toto oprávnění využívali ku prospěchu rybího společenstva, zřejmě by se našli i tací, kteří by za účelem zisku tuto možnost využili pouze ke svému obohacení a rybářský revír by doslova drancovali a na budoucí stav a výše uvedené potřeby ryb nehleděli.

Zcela jistě bych však omezil jako způsob lovu ryb metodu tzv. „chyt' a pust'“. Jedná se o naprosto nešetrný způsob lovu. Pochopitelný je snad např. jen tehdy, když je ulovena ryba, která nedosahuje nejmenší lovné míry. Používání této metody při rybářských závodech, kdy jsou pouštěny veškeré ulovené ryby, považuji za zcela

v rozporu s etikou. Je nutné si uvědomit, že naprostá většina takto puštěných ryb je poraněna, v důsledku čehož následně trpí a nezdědka to vede i k jejich úhynu. Domnívám se, že se tak jedná o jednoznačné a vědomé týrání ryb. Z tohoto důvodu bych použití této metody omezil pouze na ryby uvedené v § 15 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství. Jednalo by se tedy o ryby, které nedosahují nejmenší lovné míry, byly uloveny v době hájení nebo ryby chráněné podle zvláštních právních předpisů.

V § 7 odst. 4 vyhlášky k provedení zákona o rybářství je zakotveno oprávnění uživatele rybářského revíru, podle něhož může být vydávání celoročních povolenek plně nebo částečně nahrazeno vydáním povolenek krátkodobých, a to přepočtených podle přílohy č. 3a vyhlášky. V praxi se při kontrole tohoto ukazatele často nachází chyby, výjimkou nejsou chyby úmyslné, a to zejména u hojně navštěvovaných rybářských revírů. Překročení limitu může vést k odnětí výkonu rybářského práva, ale v praxi k tomu dochází jen výjimečně a ukazuje se, že hrozba tohoto postihu je nedostatečná. Zde bych byl jednoznačně pro přísné postihy, dalo by se říci i exemplární (např. odebráním výkonu rybářského práva na příslušném rybářském revíru), aby uživatelé rybářských revírů této možnosti nezneužívali.

Evidence o hospodaření v příslušném rybářském revíru, kterou je jeho uživatel povinen vést, není dle mého názoru dostatečná. Vzhledem k údajům, které musí podle § 8 a přílohy č. 5 vyhlášky k provedení zákona o rybářství obsahovat, nedává dostatečný přehled o dosaženém rybářském výsledku. Fakticky se jedná pouze o roční hlášení o násadách a úlovcích, pro potřeby uživatele rybářského revíru není přínosem. Dříve bývaly tzv. revírové karty, které podávaly ucelené informace za období 10 let, což by i dnes nepochybně bylo přínosnější než stávající model.

Problematické je také ustanovení § 13 odst. 9 zákona o rybářství, konkrétně jeho část, která stanoví, že uživatel rybářského revíru může stanovit bližší podmínky pro výkon rybářského práva v daném revíru. Toto oprávnění má zcela jistě své opodstatnění. Podle vyjádření Ministerstva zemědělství *„Bližší podmínky výkonu rybářského práva jsou stanoveny na základě znalosti konkrétních místních podmínek daného rybářského revíru a uživatel rybářského revíru při jejich*

*stanovení přihlédne k podmínkám pro rozmnožování ryb, stavu rybí populace, druhové diverzitě, podmínkám pro život ryb, stavu vodních průtoků, morfologii koryta vodoteče, možnostem úkrytů pro ryby, kvalitě vody, znečišťujícím faktorům, rostlinnému krytu, potravní nabídce pro ryby, charakteru vodní plochy, rybářskému tlaku, odchovné kapacitě revíru, charakteru břehů, stavu břehových porostů a dalším faktorům, které mají vliv na stav společenstev vodního prostředí.*¹¹³ Kromě těchto podmínek by měl uživatel rybářského revíru přihlédnout k poloze, umístění rybářského revíru, měl by zohlednit vlastnictví pobřežních pozemků, v některých případech také jiné požadavky kladené zákonnými ustanoveními. Je tak jistě správné, že je při stanovení podmínek lovu ryb nutné přihlédnout k místním podmínkám, neboť mezi jednotlivými rybářskými revíry mohou být značné rozdíly, dané třeba už jen nadmořskou výškou, ve které se nachází. Co je v jednom rybářském revíru jednoznačně lovná míra, může tak být v jiném míra, v níž je třeba rybu takové velikosti ponechat v revíru. V čem však spatřuji určitý problém, je samotné zařazení této možnosti do právního předpisu. Podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o rybářství je totiž jednání, při němž fyzická osoba loví v rozporu s podmínkami výkonu rybářského práva, které jsou stanoveny v § 13 odst. 9 zákona o rybářství, přestupkem. Přestupkem je tedy i jednání, kdy taková osoba loví v rozporu s bližšími podmínkami výkonu rybářského práva. Zde je možno spatřit rozpor se základními principy právního řádu České republiky. Podle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod lze povinnosti ukládat jen na základě zákona a pouze v jeho mezích a při zachování základních práv a svobod. V zákoně o přestupcích je přestupek definován v § 2 odst. 1, a to jako „*zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*“ Přestupkem tak může být pouze jednání, které je jako přestupek výslovně označeno zákonem, nikoliv jiným právním předpisem, natož aktem uživatele rybářského revíru, který nemá žádnou právní sílu. Ve stejném duchu hovoří také judikatura Ústavního soudu, v této souvislosti lze odkázat např. na náleží Ústavního soudu ze dne 23. 8. 1994, Pl. ÚS 47/93, kde je mimo jiné uvedeno: „...*§ 2 zák. č. 200/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů,*

¹¹³ Stanovisko Ministerstva zemědělství č. j. 26/2009-16230 ze dne 10. března 2009

dle něhož je přestupkem jen takové jednání, které je v zákoně o přestupcích nebo jiném zákoně za přestupek výslovně označeno, což znamená, že přestupkem nemůže být to, co za něj, byť nepřímo, stanovením sankce označí vyhláška, jakožto podzákonná norma.“ Ústavně konformní by tak bylo, aby uživatel rybářského revíru postihoval porušení bližších podmínek výkonu rybářského práva vlastními (interními sankcemi) – např. odebráním povolenky k rybolovu apod.

Podle § 14 odst. 1 vyhlášky k provedení zákona o rybářství je možné při udělení souhlasu uživatele rybářského revíru nebo rybníkáře lovit vodní organismy, které slouží jako zdroj potravy ryb (jako příklad lze uvést raky nebo mlže). Mezi některými členy rybářské veřejnosti je toto ustanovení kritizováno, neboť nepamatuje na ochranu těchto druhů. Podle mého názoru je kritika neopodstatněná, protože v daném případě se uplatní obecné principy ochrany živočichů podle zákona o ochraně přírody a krajiny (např. § 5 odst. 1 uvedeného zákona). Tuto ochranu by bylo možné, vzhledem k definici živočichů obsažené v § 3 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny, vztáhnout i na geograficky nepůvodní druhy živočichů, v daném případě např. kraba vlnoklepetého, raka signálního nebo raka skvrnoocasého.

Další nedostatek současné právní úpravy na úseku rybářství spatřuji v nemožnosti vydat duplikát rybářského lístku (to stejné platí i pro lovecký lístek). Nemožnost vydat duplikát rybářského lístku vyplývá ze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správních poplatcích“). Podle § 2 odst. 1 tohoto zákona podléhají zpoplatnění jen takové úkony, které jsou vyjmenovány v jednotlivých položkách sazebníku poplatků, který je uveden v příloze k tomuto zákonu. Zpoplatnění vydání duplikátu nejrůznějších dokladů, průkazů a osvědčení je uvedeno v položce 16 přílohy k zákonu o správních poplatcích. Podle bodu 2. uvedené položky však nelze podle této položky postupovat tehdy, pokud zvláštní právní předpisy vydání duplikátu dokladu (apod.) neumožňují a naopak se vydává doklad nový. Zákon o rybářství (obdobně jako zákon o myslivosti) neobsahuje žádné ustanovení, které by umožňovalo vydání duplikátu rybářského lístku. Tato úprava působí zbytečné komplikace např. při ztrátě rybářského lístku nebo i při změně příjmení, kdy musí být vydán rybářský lístek nový. Tento nedostatek by přitom bylo možné napravit jedinou větou

v zákoně o rybářství, která by mohla znít např. takto: Orgán státní správy rybářství vydá nový rybářský lístek náhradou za rybářský lístek poškozený, zničený, ztracený, odcizený, neupotřebitelný nebo při změně jména nebo příjmení (vydání duplikátu).

V současné době se stále častěji z řad odborné veřejnosti ozývají požadavky na zrušení tzv. Apostilly. Jedná se o problematiku vydávání rybářských lístků pro cizince. Vydání rybářského lístku cizinci je možné na základě § 10 odst. 6 vyhlášky k provedení zákona o rybářství. Rybářský lístek lze vydat cizinci jen tehdy, pokud se prokáže např. dříve vydaným rybářským lístkem nebo rybářským lístkem či obdobným dokladem, který byl vydán státem, jehož je občanem.¹¹⁴ K tomu, aby příslušný rybářský orgán mohl cizinci rybářský lístek vydat na základě jím předloženého dokladu vydaného v cizině, musí být tento doklad mezinárodně ověřen. K ověření může dojít třemi způsoby, z nichž jeden je právě pomocí tzv. Apostilly. Lze tak ověřit listiny, jež byly vydány státem, který je signatářem Haagské Úmluvy o Apostille. V takovém případě může být listina, např. tedy rybářský lístek, ověřena ověřovací doložkou (Apostillou), která se připojuje k originálu, případně kopii, dané listiny. Listina, a to včetně Apostilly, musí být přeložena do jednacích jazyků České republiky. Domnívám se, že tento způsob nepůsobí dotčeným osobám nadměrnou zátěž, proto bych jej i nadále ponechal. Pokud má Česká republika s daným státem uzavřenou smlouvu o právní pomoci, která se vztahuje i na rybářské lístky, není Apostilla potřeba. Pro uznávání listin ze států, u kterých nelze využít ani jeden z uvedených způsobů, je možné využít tzv. superlegalizaci. Podle mého názoru nelze přebírat zahraniční listiny bez dalšího, určitá „byrokratická“ zátěž je v těchto případech žádoucí, a to i u rybářských lístků. Jedná se o veřejnou listinu, která je jedním z nezbytných předpokladů pro lov ryb, osvědčuje alespoň minimální znalosti jejího držitele o rybím společenství. Ryby ve volných vodách jsou přírodním bohatstvím, proto by i jejich lov měl být umožněn pouze těm, u nichž je nade vše pochybnost ověřeno, že disponují alespoň základní odbornou způsobilostí.

Problematika Apostilly po účinnosti vyhlášky č. 123/2016 Sb., kterou se mění vyhláška k provedení zákona o rybářství, ustoupí zcela jistě do pozadí, neboť nyní je možné vydávat rybářské lístky na 30 dní bez prokázání splnění kvalifikačních

¹¹⁴ Viz § 10 odst. 6 písm. a) až d) vyhlášky k provedení zákona o rybářství

předpokladů, a to i cizincům. Ministerstvo touto změnou vyhovělo požadavku Českého rybářského svazu, cílem je usnadnit možnost lovu ryb na našem území zejména cizincům. Atraktivita rybářských revírů tak bude nepochybně zvýšena a uživatelům určitých rybářských revírů to přinese i nemalé finanční prostředky za vydané povolenky k lovu. Jsem však přesvědčen, že tato změna jde proti smyslu a účelu celé příslušné právní úpravy. Uvedená změna umožní lov ryb i osobám, které se v dané problematice vůbec neorientují, neznají jednotlivé druhy ryb, dobu hájení apod., umožní lov ryb těm, pro které není problém zaplatit určitou peněžní částku za vydání rybářského lístku a povolenky k lovu a povede akorát k větší komercializaci rybolovu. Argumenty zastánců změny, že dodržování podmínek zákona o rybářství a jeho prováděcích předpisů bude kontrolovat rybářská stráž, nelze považovat za relevantní, neboť početní stavy rybářské stráže nestačí na to, aby zkontrolovaly každého rybáře, který právě loví ryby. Musím připustit, že i v současné době se najde řada rybářů, která zákonná pravidla nerespektuje, po umožnění vydání rybářského lístku na 30 dní však jejich řady dle mého názoru narostou.

Úprava přestupků na úseku rybářství není, podle mého mínění, také úplně vyhovující. Nejvýraznější nedostatek spatřuji v kompetenci Ministerstva zemědělství projednávat přestupky, případně správní delikty, na úseku rybářství, které byly spáchány v rybářském revíru, jež se nachází na území více krajů nebo v tzv. hraničních vodách. Státní správa rybářství je koncipována jako třístupňová, u přestupků na úseku rybářství se většinou jedná o nikterak složité věci, kdy ve většině případů jde o porušení některého z pravidel lovu ryb (typicky např. lov na tři udice, bez povolenky k rybolovu či mimo stanovenou denní dobu lovu ryb). Téměř všechny případy přestupků na úseku rybářství jsou Ministerstvem zemědělství řešeny formou příkazního řízení. Oznamovatelem těchto přestupků je většinou rybářská stráž. Ta buď z pohodlnosti či z neznalosti právních předpisů oznamuje přestupky místně příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který je následně postupuje Ministerstvu zemědělství. Pokud pachatel přestupku, který byl za jeho spáchání sankcionován pokutou uloženou formou příkazu, podá proti tomuto příkazu o uložení pokuty odpor, koná se klasické řízení o přestupku. Součástí tohoto řízení je i ústní jednání, k němuž je předvoláván jak

obviněný, tak i rybářská stráž jako svědek. Ústní jednání se koná na Ministerstvu zemědělství v Praze, kam se musí dotyčné osoby dostavit, a to z celé České republiky. Přitom příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou schopny bez větších problémů tyto přestupky projednávat, což by znamenalo nejen snížení administrativní zátěže, ale také by to znamenalo menší zátěž pro dotčené osoby (obviněného, svědky). Z těchto důvodů bych byl pro legislativní úpravu, která by stanovila, že přestupky (správní delikty) na úseku rybářství projednávají obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obdobně jako je tomu u přestupků na úseku myslivosti.

I přes výše uvedené nedostatky – z mého pohledu, je myslivost i rybářství na vysoké úrovni, kterou oceňují i v zahraničí. Doufám, že tomu tak zůstane i do budoucna a já budu moci být právem hrdý, že jsem členem Hubertova a možná i Petrova cechu.

Zusammenfassung

In dieser Doktorarbeit werden die gegenwärtigen Rechtsnormen der Jagd und deren historische Entwicklung in der Tschechischen Republik behandelt. Die größte Aufmerksamkeit wird der Entwicklung der Jagd im 20. Jahrhundert gewidmet. Die Arbeit konzentriert sich auch auf die internationalen Rechtsnormen, die mit Jagd zusammenhängen, vor allem auf die Gesetzgebung der Europäischen Union. Auf internationaler Ebene (einschließlich Europäische Union) gibt es jedoch keine umfassende Gesetzgebung der Jagd, sondern nur Regulierung der bestimmten Jagdformen.

Die rechtlichen Regelungen der Jagd in der Tschechischen Republik können in zwei grundlegende Bereiche unterteilt werden – die Jagd und die Fischerei. Deshalb sind der Jagdgesetz und Fischereigesetz und deren Ausführungsrechtsvorschriften für diese Arbeit essenziell. Mit Jagd und Fischerei hängt auch eine Reihe von weiteren Rechtsvorschriften zusammen, die auch in dieser Arbeit analysiert werden. In der Doktorarbeit werden auch die Grundvoraussetzungen definiert, die erfüllt sein müssen, wenn jemand das Wild oder Fische jagen, bzw. fangen will. Mit einer Jagderlaubnis sind auch mehrere Regelungen und Rechtsvorschriften – wie die Schonzeit oder die erlaubten Jagdarten der einzelnen Tierarten, verbunden. Bei Verletzungen der einzelnen Regeln tritt die Delikthaftung in Kraft, insbesondere die Strafverantwortung wird in dieser Arbeit tiefer erklärt. Für eine bessere Anschaulichkeit werden Praxisbeispiele genutzt. In der Arbeit findet man auch auch Fischer- und Jägerterminologie, die zur Authentizität beitragen. Die tschechischen Gesetze werden anschließend mit den betreffenden Rechtsvorschriften in der Slowakei verglichen. Alle Themen sind mit deren aktuellen Judikatur ergänzt. Zum Abschluss wird der aktuelle Stand der gesetzlichen Regelung der Jagd analysiert und der Autor schlägt mögliche Novellierungen in diesem Bereich vor.

Seznam použitých zdrojů:

Použitá literatura:

- 1) Bližší podmínky výkonu rybářského práva na vodách mimopstruhových platných na revíry v užívání Moravského rybářského svazu, o.s.
- 2) Čechura V., Novák R., Vaněk J.: Komentář k zákonu o myslivosti, Vega, 2002
- 3) Čechura V.: Myslivost a právo, Orac, 2000
- 4) Červený Jaroslav a kolektiv: Encyklopedie myslivosti, Ottovo nakladatelství, s. r. o., 2004
- 5) Damohorský M., et al.: Právo životního prostředí, C. H. BECK, Praha 2007
- 6) Damohorský M., Smolek M.: Zemědělské právo, IFEC, 2001
- 7) Hemelík Tomáš: Rybářství a právo, ORAC, s. r. o., Praha 2000, 1. vydání
- 8) PENZUM, základy znalostí z myslivosti, DRUCKVO, spol. s r. o., 2012
- 9) Stanovisko Ministerstva zemědělství č. j. 26/2009-16230 ze dne 10. března 2009
- 10) Stejskal V.: Prosazování právní odpovědnosti v ochraně biodiverzity, Beroun – IFEC, 2006
- 11) Stejskal V.: Úvod do právní ochrany přírody, Linde 2006
- 12) Šíma Alexandr: Právní předpisy pro rybáře, Panorama, Praha 1988

Použité právní předpisy:

- 1) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
- 2) Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- 3) Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- 4) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- 5) Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- 6) Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy

- 7) Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních)
- 8) Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)
- 9) Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- 10) Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- 11) Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon)
- 12) Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání
- 13) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- 14) Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- 15) Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- 16) Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství
- 17) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- 18) Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností
- 19) Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- 20) Zákon č. 274/2009 Z. z., o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 21) Zákon č. 139/2002 Z. z., o rybárstve
- 22) Zákon č. 98/1929 Sb., kterým se doplňují a částečně mění některá ustanovení honebně-policejní, zejména o hájení zvěře
- 23) Zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti
- 24) Zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti
- 25) Zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu
- 26) Zákon č. 142/1947 Sb., o revisi první pozemkové reformy
- 27) Zákon č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě)
- 28) Zákon č. 62/1952 Sb., o rybářství

- 29) Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství
- 30) Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)
- 31) Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
- 32) Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě
- 33) Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- 34) Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- 35) Honební zákon z roku 1886
- 36) Říšský patent o myslivosti z roku č. 154 z roku 1849
- 37) Vyhláška č. 344/2009 Z. z., kterou sa vykonáva zákon o poľovníctve
- 38) Vyhláška č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve
- 39) Vyhláška č. 363/1952 Sb., ktorou se provádějí některá ustanovení zákona o rybářství
- 40) Vyhláška č. 25/1962 Sb., o hájení a o době, způsobu a podmínkách lovu některých druhů zvěře
- 41) Vyhláška č. 244/2002 Sb., ktorou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- 42) Vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu
- 43) Vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd
- 44) Vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě
- 45) Vyhláška č. 395/1992 Sb., ktorou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- 46) Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

- 47) Vládní nařízení č. 127/1941 Sb., o myslivosti
- 48) Vládní nařízení č. 128/1941 Sb., kterým se provádí vládní nařízení o myslivosti
- 49) Nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti
- 50) Nařízení Rady (ES) č. 338/97, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi
- 51) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků
- 52) Směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- 53) Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť
- 54) Nařízení Rady č. 708/2007, o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře
- 55) Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů
- 56) Zákone č. 270/1992 Sb., zákon České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona České národní rady č. 146/1971 Sb., zákona České národní rady č. 96/1977 Sb. a zákona České národní rady č. 143/1991 Sb.

Judikatura:

- 1) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 2. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4899/2009
- 2) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2006, č.j. 8 As 26/2005-89
- 3) Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 34/03
- 4) Nález Ústavního soudu č. 149/2007 Sb.
- 5) Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 2. 3. 2009, č. j. 59 Ca 116/2008-41
- 6) Rozsudek Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 22 Ca 442/2004

- 7) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003
- 8) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2011, č. j. 1 As 50/2010
- 9) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012, č. j. 2 As 54/2011
- 10) Nález Ústavního soudu ze dne 23. 8. 1994, Pl. ÚS 47/93
- 11) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. júna 2009, sp. zn. 1 Sžo/224/2008
- 12) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2010, sp.zn. 2 Sžo 533/2009
- 13) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. júna 2010, sp.zn. 5 Sžp 106/2009
- 14) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. októbra 2014, sp.zn. 4 Tdo 62/2013
- 15) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. marca 2011, sp.zn. 4 Sžo 41/2010
- 16) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. decembra 2010, sp.zn. 3 Sžo 139/2010
- 17) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 7. decembra 2010, sp.zn. 5 Sžo 45/2010
- 18) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. augusta 2008, sp.zn. 4 Tdo 6/2008
- 19) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júla 2008, sp.zn. 1 Tdo 14/2006
- 20) Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. augusta 2012, sp.zn. 2 Sdo 04/2012
- 21) Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. apríla 2014, sp.zn. 6 Nds 1/2014

Elektronické zdroje:

- 1) <www.Guns-info.cz> [cit. 2016-11-9]

- 2) <<http://www.epravo.cz/top/clanky/spravni-uvazeni-10088.html>> [cit. 2015-6-24]
- 3) <<http://www.mrsbrno.cz/rybarske-reviry/468-bp-mp-12>> [cit. 2016-1-14]
- 4) <<http://eur-lex.europa.eu>> [cit. 2015-3-27]
- 5) <<http://cz-ryby.cz/files/nase-0.pdf>> [cit. 2016-1-3]
- 6) <<http://myslivost.cz/Pro-myslivce/Aktuality/Myslivecka-statistika-2015-2016-rekordy-bez-rado>> [cit. 2016-12-18]
- 7) Právní informační systém ASPI

Časopisy:

- 1) Myslivost, ročníky 1932, 2006-2016
- 2) Svět myslivosti, ročníky 2011-2016
- 3) Ochrana přírody, ročníky 2013-2016
- 4) Rybářství, ročníky 2009-2016

Abstrakt

Tato práce má za cíl popsat právní úpravu podmínek lovu zvířat v České republice, včetně jejího historického vývoje, a navrhnout možná řešení k odstranění jejich nedostatků. Největší pozornost je věnována právním podmínkám lovu zvířat v rámci myslivosti a rybářství. Práce je zaměřena také na právní úpravu podmínek lovu zvířat v rámci práva Evropské unie i v rámci mezinárodního práva. Samostatně je shrnuta daná právní úprava ve Slovenské republice a je provedeno její srovnání s právní úpravou podmínek lovu zvířat České republiky.

Abstract

The main goal of this rigorous thesis is to analyze the legal framework for game hunting in the Czech Republic and its historical development in order to suggest some possible improvements of its shortcomings. The main focus is concentrated on the legal framework for gamekeeping and fishing. This rigorous thesis does compare also the local Czech legislation with the international law and with the legal framework in the European Union. A special attention is paid to the comparison of the Czech legislation for game hunting with its Slovakian equivalent.

Klíčová slova: lov, myslivost, rybářství

Key words: hunting, gamekeeping, fishing